

PTT raportteja
PTT reports
PTT rapporter

3 | 4

Marjo Maidell, Emma Bräysy, Paula Horne, Ari Kotiharju, Airi Matila ja
Matti Valonen

Metsänomistuksen kehittyminen ja vaikutukset metsäalaa vuonna 2035

Helsinki 2026

PTT raportteja 314

PTT reports 314

Metsänomistuksen kehittyminen ja vaikutukset metsäalaan vuonna 2035

Marjo Maidell, Emma Bräysy, Paula Horne, Ari Kotiharju, Airi Matila
ja Matti Valonen

Helsinki 2026

Pellervon taloustutkimus PTT
Eerikinkatu 28 A
00180 Helsinki
Sähköposti ptt@ptt.fi
ISBN 978-952-224-281-5 (pdf)
ISSN 2489-9615 (pdf)

Viitausohje: Maidell, M., Bräysy, E., Horne, P., Kotiharju, A., Matila, A. & Valonen, M. 2026. Metsänomistuksen kehittyminen ja vaikutukset metsäalaaan vuonna 2035. PTT raportteja 314. Pellervon taloustutkimus PTT, Helsinki.

Raportin laatimisessa on käytetty tekoälyavusteisia työkaluja tekstin selkeyttämiseen sekä yhteenvetojen laatimiseen, ja kaikki niiden tuottamat tekstit on tarkistettu ja hyväksytty tekijöiden toimesta.

Tiivistelmä

Tässä tutkimuksessa tehdyn karkean arvion mukaan jopa noin kolmannes yksityismetsänomistajista saattaa siirtää tai jättää metsänomistuksensa uudelle omistajalle vuoteen 2035 mennessä. Uusien metsänomistajien suhde metsään ja eri omistajaluokkien osuuksien kehittyminen määrittävät keskeisesti sitä, miten suomalaisia metsiä tulevaisuudessa käsitellään.

Raportissa tarkastellaan metsänomistusrakenteen kehityksen vaikutuksia metsäpalvelumarkkinoihin, metsäammattilaisten osaamistarpeisiin sekä metsätalouden kestävyteen vuoteen 2035 mennessä. Analyysissa on huomioitu myös toimintaympäristön kehitys. Tutkimus perustuu kirjallisuuteen, tilastoaineistoihin, asiantuntijahaastatteluihin ja sidosryhmätyöpajaan.

Tarkastelu on jäsennetty kahteen skenaarioon. Ensimmäisessä metsänomistajaryhmien omistusosuudet säilyvät lähes vuoden 2026 kaltaisena. Toisessa skenaariossa yhteismetsien, metsärahastojen ja yhtiöiden omistus kasvaa. Samalla yksityismetsänomistus polarisoituu: sekä pienten, metsänhoidollisesti passiivisten että suurten, taloudellisia tavoitteita omaavien metsänomistajien määrä kasvaa.

Toimintaympäristön muutoksiin sisältyy tekoälyn kasvava käyttö, joka muuttaa metsäpalveluita, mahdollistaa asiakaskohtaista räätälöintiä ja tuo markkinoille uusia toimijoita. EU-sääntelyn ja luonnonarvomarkkinoiden kehitys vaikuttavat metsäalaan laaja-alaisesti, todennäköisesti vähentäen puun tarjontaa. Yhdessä ilmastonmuutoksen ja osaavan työvoiman tarpeen kanssa nämä tekijät monipuolistavat metsäpalveluiden kysyntää, laajentavat ammattilaisten osaamisvaatimuksia ja siirtävät painopistettä asiantuntijatoista toteuttaviin tehtäviin.

Omistusrakenteen muutoksilla on metsäalaan sekä itsenäisiä että toimintaympäristön muutosten kanssa syntyviä yhteisvaikutuksia. Institutionaalisen omistuksen kasvu lisää laajojen palvelukokonaisuuksien kysyntää, ammattimaistaa metsätaloutta ja kasvattaa puun tarjontaa, mutta voi myös heikentää metsäalan yhteiskunnallista hyväksyttävyyttä. Tuotetun tiedon avulla metsäalan toimijat voivat hyödyntää muutoksien tuomia mahdollisuuksia sekä varautua niihin sisältyviin riskeihin.

Asiasanat: metsänomistusrakenne, yksityismetsänomistus, omistajanvaihdokset, metsäpalvelut, osaamistarpeet, metsätalouden kestävyys, hyväksyttävyyys

Esipuhe

Tässä raportissa on tarkasteltu skenaarioiden avulla, miten metsänomistusrakenteen muutokset voivat vaikuttaa metsänomistajaryhmien palvelutarpeisiin ja metsäpalvelujen kysyntään, metsäammattilaisten osaamistarpeisiin sekä metsätalouden kestävyys eri ulottuvuuksiin vuoteen 2035 mennessä. Tutkimuksen tavoitteena on ollut tuottaa uutta tietoa, joka auttaa alan toimijoita varautumaan omistusrakenteen kehityksen tuomiin haasteisiin ja mahdollisuuksiin. Raportti perustuu aiempaan kirjallisuuteen, monipuolisiin tilastoaineistoihin, asiantuntijahaastatteluihin sekä sidosryhmätyöpajaan.

Tutkimuksen toteuttivat Pellervon taloustutkimus PTT ry ja Tapio Palvelut Oy. Toteutusta on tukenut hankkeen tukiryhmä, jonka asiantuntemus ja kommentit ovat olleet keskeisiä työn suuntaamisessa. Tukiryhmään ovat kuuluneet Kalle Karttunen Maa- ja metsätaloustuottajain Keskusliitto MTK:sta, Jukka Matilainen Suomen metsäkeskuksesta, Sami Oksa Metsäteollisuus ry:stä, Ilari Pirttilä Metsämiesten Säätiöstä ja Satu Rantala maa- ja metsätalousministeriöstä. Lämpimät kiitokset tukiryhmän jäsenille rakentavasta yhteistyöstä ja arvokkaista näkemyksistä hankkeen eri vaiheissa.

Haluamme kiittää myös hankkeessa haastateltuja asiantuntijoita. Haastatte- luissa esiin nostetut näkemykset olivat tutkimuksen toteutuksen ja tulosten kannalta erittäin arvokkaita.

Ennen kaikkea kiitämme hankkeen mahdollistajaa ja rahoittajaa, Metsämiesten Säätiötä, jonka tuen ansiosta tutkimus on voitu toteuttaa.

Helsingissä 27.5.2026

Raportin tekijät

Sisältö

Esipuhe.....	5
Sisältö.....	6
1 Johdanto	8
1.1 Tutkimuksen tausta ja tavoitteet.....	8
1.2 Tutkimuksen toteutus	9
2 Metsänomistusrakenteen kehitys ja nykytila	10
2.1 Metsätalousmaan jakauma omistajaryhmittäin	10
2.1.1 Arvio metsämaan jakaumasta omistajaryhmittäin	11
2.2 Omistusrakenteen kehitys ja siihen vaikuttaneet tekijät	13
2.2.1 Omistuksen siirtyminen ja tilakaupat.....	13
2.2.2 Eri omistajaryhmien tilakauppoihin vaikuttaneet tekijät.....	16
2.3 Metsänomistajaryhmien tavoitteet ja käytännöt.....	19
2.3.1 Yksityismetsänomistajat	19
2.3.2 Kunnat ja seurakunnat.....	21
2.3.3 Osakeyhtiöt ja sijoitusrahastot.....	22
2.3.4 Valtio.....	23
2.3.5 Yhteismetsät.....	24
2.4 Hakkuuajomukset ja toteutuneet METSO-sopimukset omistusmuodoittain ..	25
2.4.1 Hakkuuajomukset	25
2.4.2 Toteutuneet METSO-sopimukset	33
3 Metsänomistus vuonna 2035.....	36
3.1 Toimintaympäristön kehitys.....	36
3.1.1 Metsäalaa koskevat trendit.....	36
3.1.2 Yksityismetsänomistajien ikääntyminen ja omistajanvaihdokset	40
3.2 Skenaarioiden ja niiden oletusten kuvaus.....	42
3.2.1 Skenaarioiden yhteiset oletukset.....	42
3.2.2 Skenaarioiden kuvaus	43
4 Metsänomistajaryhmien palvelutarpeet ja vaikutukset metsäalan ammattilaisiin	47
4.1 Toimintaympäristön kehityksestä tulevat muutokset.....	47

4.2	Omistusrakenteen kehityksestä tulevat muutokset.....	50
4.3	Yhteenveto metsäpalvelumarkkinoiden ja osaamistarpeiden muutoksista	53
5	Muutosten vaikutukset kestävään metsätalouteen ja metsäalan hyväksyttävyyteen	55
5.1	Vaikutukset metsätalouteen ja puuntuotantoon	55
5.2	Vaikutukset luonnon monimuotoisuuteen ja ilmastonmuutoksen hillitsemiseen 57	
5.3	Vaikutus metsäalan hyväksyttävyyteen	59
5.4	Yhteenveto vaikutuksista	60
6	Yhteenveto ja suositukset	61
6.1	Yhteenveto	61
6.2	Johtopäätökset	66
6.3	Suositukset.....	68
7	Lähdeluettelo	71

1 Johdanto

1.1 Tutkimuksen tausta ja tavoitteet

Suomalaisessa metsänomistusrakenteessa on tapahtunut selviä muutoksia viimeisen kymmenen vuoden aikana. Institutionaalisten sijoittajien ja metsärahastojen osuus metsäpinta-alasta ja etenkin aktiivisista metsätilakaupoista on kasvanut selvästi (Valonen ym. 2022; Viitala ym. 2022). Myös yhteismetsien omistama metsätalousmaan pinta-ala on kasvanut (Maanmittauslaitos 2026). Samaan aikaan suurin omistajaryhmä, yksityiset perhemetsänomistajat, ovat ikääntymässä. Uudet metsänomistajat ovat entistä useammin koulutettuja kaupunkilaisia (Karppinen ym. 2020). Myös heidän tavoitteensa ovat erilaistuneet: kun monitavoitteisten sekä virkistyskäyttöä ja luontoarvoja painottavien omistajien osuus kaikista yksityismetsänomistajista on vähentynyt viimeisen kymmenen vuoden aikana, taloudellista turvaa ja vakaita tuloja korostavien omistajien osuus on noussut (Karppinen ym. 2020).

Muutokset sekä eri metsänomistajaluokkien omistusosuuksissa että niiden tavoitteissa eivät ole pysähtymässä. Metsänomistajuuden ja eri omistusryhmien osuuden kehittyminen tulee vaikuttamaan siihen, millaisia päätöksiä suomalaisia metsiä koskien jatkossa tehdään ja millaisia tuotteita ja palveluita niissä tuotetaan.

Tämä omistusrakenteen siirtyminen tapahtuu muuttuvassa toimintaympäristössä. Väestön ikääntymisen ja kaupungistumisen lisäksi kansainväliset ja kansalliset ilmastonmuutoksen hillinnän, siihen sopeutumisen sekä luonnon monimuotoisuutta koskevat tavoitteet ohjaavat nyt ja myös tulevaisuudessa metsien käyttöä Suomessa. Samaan aikaan metsäteollisuus on edelleen merkittävä kansallista ja alueellista hyvinvointia ylläpitävä voima, jonka toimintaedellytyksiä on turvattava. Digitalisaatio ja tekoälyn kasvava hyödyntäminen muokkaavat toimintatapoja kaikilla sektoreilla.

Muuttuva metsänomistajuus ja toimintaympäristön kehitys haastavat metsäpalvelumarkkinoiden toimintaa ja metsäammattilaisten työtä esimerkiksi synnyttämällä uusia osaamisvaatimuksia. Jotta metsäalan on mahdollista ennakoivasti hallita ja sopeutua näihin muutoksiin, tarvitaan tutkimustietoa siitä, millaisia vaikutuksia omistusmuutoksilla on seuraavan kymmenen vuoden aikana.

Tässä hankkeessa vastataan edellä kuvattuun tietotarpeeseen ennakoimalla suomalaisen metsänomistusrakenteen kehitystä vuoteen 2035 mennessä. Kahden hankkeessa muodostetun omistusrakennetta koskevan skenaarion

pohjalta arvioidaan omistusrakenteen ja toimintaympäristön muutosten vaikutuksia metsäpalvelumarkkinoihin, metsäammattilaisten osaamistarpeisiin, puumarkkinoihin ja metsätalouden kestävyteen.

1.2 Tutkimuksen toteutus

Hankkeen toteutuksessa on hyödynnetty aiempaa kirjallisuutta sekä monipuolisia tilastoaineistoja. Tätä tietopohjaa on syvennetty metsäalan sidosryhmien ja ulkopuolisten asiantuntijoiden haastatteluilla (13 kpl), joiden avulla kerättiin näkemyksiä etenkin omistusrakenteen kehittymiseen sekä siihen, miten omistusrakenteesta ja toimintaympäristöstä kumpuavat muutosajurit vaikuttavat metsäpalvelumarkkinoihin ja metsäammattilaisten osaamistarpeisiin.

Lisäksi hankkeessa järjestettiin sidosryhmätyöpaja (4.5.2026), jossa tarkasteltiin toimintaympäristön muutoksen (EU-säätely, ekosysteemipalvelumarkkinat, ohjaukset, ilmastonmuutos sekä metsäpalvelut, tekoäly ja digitalisaatio) sekä kahden metsänomistusrakenneskenaarion vaikutuksia puuntuotantoon ja puun tarjontaan sekä monimuotoisuuteen ja hiilivarastoihin ja -nieluihin vuoteen 2035 ulottuvalla tarkastelujaksolla. EU:n ennallistamisasetuksen vaikutukset on voitu huomioida hankkeessa vain yleisellä tasolla, koska kansallinen ennallistamissuunnitelma on ollut hankkeen toteutuksen ajan valmisteltavana.

Raportissa on hyödynnetty erilaisia metsänomistusluokkiin liittyviä aineistoja, joiden käyttämät luokittelut eivät ole yhtenäisiä vaan poikkeavat hieman toisistaan. Tässä raportissa yksityisillä henkilöillä tarkoitetaan yksin tai perheen kanssa omistavia metsänomistajia ja metsää omistavia yhtymiä. Yksityisillä metsänomistajilla sen sijaan viitataan yksin tai perheen kanssa omistavien ja yhtymien lisäksi myös metsää omistaviin kuolinpesiin. Poikkeuksen muodostaa alaluku 2.4.1, jossa yksityismetsänomistajat on ryhmitelty kolmeen eri omistusluokkaan: yksin tai perheen kanssa omistaviin, yhtymiin ja kuolinpesiin.

2 Metsänomistusrakenteen kehitys ja nykytila

Tässä luvussa muodostetaan kokonaiskuva Suomen metsänomistuksesta kirjallisuuteen ja erilaisiin tilastoaineistoihin pohjautuen. Ensimmäisessä alaluvussa kuvataan omistusrakenteen nykytilaa metsätalousmaan ja arvioidun metsämaan jakauman avulla. Toisessa alaluvussa kuvataan omistusrakenteen kehitystä viime vuosina ja siihen vaikuttaneita tekijöitä. Kolmannessa alaluvussa kuvataan eri omistajaryhmien metsänomistuksen tavoitteita siltä osin, kun tietoa on ollut saatavilla.

2.1 Metsätalousmaan jakauma omistajaryhmittäin

Metsätalousmaan jakaumasta omistajaryhmittäin on tarkinta ja ajantasaisinta tietoa saatavilla Suomen metsäkeskuksen tilastoista (taulukko 1). Suomen metsäkeskuksen (2026) julkaisemien tietojen mukaan metsätalousmaan omistus jakautui siten, että yksityiset henkilöt (ml. yhtymät), kuolinpesät ja yhteismetsät omistivat yhdessä noin puolet pinta-alasta. Valtio oli toiseksi suurin metsätalousmaan omistaja 35 prosentin osuudella.

Taulukko 1. Metsätalousmaan jakauma omistajaryhmittäin 2026. (Metsäkeskus 2026)

Omistajaryhmä	Omistajat, lkm	Kiinteistöt, lkm	Metsätalousmaan pinta-ala, 1000 ha	Osuus alasta, %
Yksityinen henkilö	602028	788829	11314	43,1
Valtio	1	13274	9090	34,6
Yhtiö	16257	49333	2063	7,9
Kuolinpesä	72848	96133	1211	4,6
Yhteismetsä	678	2898	834	3,2
Omistustiedoissa puutteita		59890	580	2,2
Kunta tai kuntainliitto	336	37855	459	1,8

Sijoitusrahasto	18	4103	339	1,3
Seurakunta	284	2755	162	0,6
Muu yhteisö	3023	6390	122	0,5
Säätiö	341	1854	74	0,3
Yhteensä	695814	1063314	26248	100

Metsätalousmaan jakauma ei kuitenkaan sellaisenaan kuvaa eri omistajaryhmien painoarvoa puuntuotannossa, sillä metsätalousmaa sisältää myös jouto- ja kitumaata sekä varastopaikkoja. Yksityisten henkilöiden omistama osuus metsämaan pinta-alasta, hakkuukertymästä ja kantorahatuloista on suurempi kuin niiden osuus metsätalousmaan pinta-alasta, esimerkiksi vuonna 2025 Suomen metsistä korjatusta puusta 79 prosenttia tuli muualta kuin valtion ja metsäteollisuusyritysten omistamista metsistä (Luonnonvarakeskus 2026). Etenkin valtion omistama metsätalousmaa sijaitsee keskimäärin pohjoisempaan ja sisältää siten enemmän kitu- ja joutomaata kuin yksityisten omistama metsätalousmaa. Tämän vuoksi on tarkoituksenmukaista täydentää tarkastelua arvioimalla eri omistajaryhmien metsämaan omistusta.

2.1.1 Arvio metsämaan jakaumasta omistajaryhmittäin

Metsämaan jakaumasta omistajaryhmittäin ei ole julkaistu yhtä tarkkoja ja ajantasaisia tietoja kuin metsätalousmaan omistuksesta. Luonnonvarakeskuksen (2026b) VMI-laskentapalvelussa julkaistujen, vuosina 2014–2018 kerättyjen 12. valtakunnan metsien inventoinnin (VMI) tulosten perusteella voidaan kuitenkin määrittää, kuinka omistajaryhmien osuudet metsätalousmaan pinta-alasta ja metsämaan pinta-alasta poikkeavat toisistaan (taulukko 2).

Taulukko 2. Omistajaryhmien osuudet metsätalousmaan ja metsämaan pinta-alasta VMI 12:n (2014–2018 mukaan)

Omistajaryhmä	Metsätalousmaa, 1000 ha	Metsämaa, 1000 ha	Osuus metsä- talousmaasta %	Metsämaan osuus %
Yksityisluonteiset	13564	12116	51,9	89,3
Valtio	9150	5196	35,0	56,8
Yhtiöt	1944	1738	7,4	89,4

Yhteisöt	1488	1223	5,7	82,2
Yhteensä	26145	20273	100,00	77,5

Tässä raportissa ajantasainen arvio metsämaan jakaumasta tarkemmalla omistajaryhmittelyllä muodostetaan yhdistämällä Suomen metsäkeskuksen 5.2.2026 julkaisemat metsätalousmaan pinta-alatiedot VMI 12:n mukaisiin omistajaryhmäkohtaisiin metsämaan osuuksiin metsätalousmaasta. Muunnoksessa on käytetty seuraavia luokitteluperiaatteita:

- Yksityisluonteisina on pidetty yksityishenkilöitä ja kuolinpesiä.
- SMK:n tiedoissa olevien yhtiöiden ja rahastojen pinta-alatietojen muuntamisessa on käytetty VMI:ssä yhtiöiksi luokiteltujen metsien tietoja.
- Kunnat ja kuntainliitot, seurakunnat, säätiöt, yhteismetsät sekä muut yhteisöt ovat VMI:n käyttämässä luokittelussa yhteisöjä.
- Omistajatiedoiltaan puutteellisten tietojen muuntamisessa on käytetty kaikkien omistajaryhmien metsämaan osuuden keskiarvoa.

Toteutetun laskelman perusteella eri omistajaryhmien osuudet metsätalousmaan ja metsämaan pinta-alasta jakaantuvat taulukon 3 mukaisesti. Tuloksia tarkasteltaessa on syytä huomioida, että Suomen metsäkeskuksen aineistossa on luokka "Omistustiedossa puutteita", jota ei VMI:n käyttämässä luokittelussa ole.

Taulukko 3. Omistajaryhmien arvioidut osuudet metsämaan pinta-alasta 2026

Omistajaryhmä	Metsätalousmaan pinta-ala, 1000 ha	Osuus metsätalousmaasta, %	Arvioitu metsämaan osuus metsätalousmaasta, %	Metsämaan pinta-ala, 1000 ha	Osuus metsämaasta, %
Yksityinen henkilö	11314	43,1	89,3	10106	49,7
Valtio	9090	34,6	56,8	5163	25,4
Yhtiö	2063	7,9	89,4	1844	9,1
Kuolinpesä	1211	4,6	89,3	1082	5,3

Yhteis- metsä	834	3,2	82,2	686	3,4
Omistustie- doissa puutteita	580	2,2	77,5	450	2,2
Kunta tai kuntain- liitto	459	1,8	82,2	378	1,9
Sijoitusra- hasto	339	1,3	89,4	303	1,5
Seurakunta	162	0,6	82,2	133	0,7
Muu yh- teisö	122	0,5	82,2	101	0,5
Säätiö	74	0,3	82,2	61	0,3
Yhteensä	26248	100,0	77,5	20353	100,0

Selkein ero metsätalousmaan ja metsämaan omistusrakenteessa liittyy valtion ja yksityishenkilöiden suhteellisiin osuuksiin. Valtion osuus on selvästi suurempi metsätalousmaassa (34,6 %) kuin metsämaassa (25,4 %), mikä johtuu valtion omistamista kitu- ja joutomaista. Vastaavasti yksityishenkilöiden osuus on suurempi tuottavassa metsämaassa (49,7 %) kuin metsätalousmaassa (43,1 %). Muilla omistajaryhmillä erot ovat pienempiä.

2.2 Omistusrakenteen kehitys ja siihen vaikuttaneet tekijät

2.2.1 Omistuksen siirtyminen ja tilakaupat

Metsäkiinteistöt vaihtavat omistajaa usealla eri tavalla, joista yleisimpiä ovat kauppa, lahja ja perintö. Lisäksi metsää voidaan siirtää vaihtamalla toiseen kiinteistöön tai liittämällä osaksi yhteismetsää.

Vastikkeellisessa luovutuksessa eli kaupassa metsätilan ostaja voi käytännössä olla mikä tahansa. Sen sijaan lahjan saajat ja perinnön saajat eli kuolinpesän osakkaat ovat yleisimmin yksityishenkilöitä. Perintö ja testamentti ovat tapoja, joilla metsäomaisuus siirtyy omistajan kuoleman jälkeen. Jos perinnönjakoa ei tehdä heti, tilaa hallitsee kuolinpesä. Kuolinpesältä tila voi siirtyä

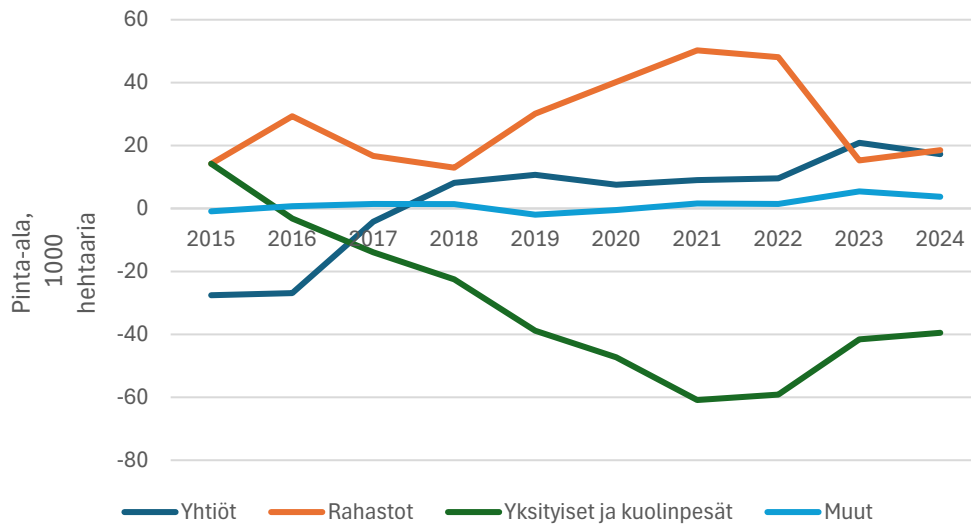
yksittäisille perillisille tai sitä hallitsemaan voidaan perustaa verotusyhtymä. Kuolinpesä voi myös myydä metsäkiinteistön perinnönjakoa helpottaakseen. Mikäli metsänomistaja kuolee ilman perillisiä ja testamenttia, päättyy metsä perintökaaren (40/1965) 5 luvun 1 §:n mukaisesti valtiolle, josta se voi edelleen päättyä kunnan omistukseen. Kuolinpesien kautta metsäkiinteistöt siirtyvät kuitenkin yleensä yksityishenkilöltä toiselle ja säilyvät yksityismetsätalouden piirissä.

Suomalainen metsänomistaja 2020 -hankkeen tulosten mukaan lähes puolet yksityismetsänomistajista oli saanut metsätilansa perintönä. Heistä moni aikoi siirtää omistustaan samalla tavalla: vastaajista 45 prosenttia aikoi jättää tilan perintönä tai testamentilla. Tilan myyntiä suunnittelevista suurin osa aikoi myydä perheen tai suvun perheen sisällä ja vain kahdeksan prosenttia aikoi lahjoittaa tilan. (Korhonen ym. 2024)

Kauppana siirtyvien metsätilojen osalta metsänomistuksen kehitystä on osin mahdollista seurata Maanmittauslaitoksen (MML) keräämän tilaston avulla. Metsätilojen kauppahintoja tilastoidessaan MML kerää tietoja eri tahojen tekemistä metsätilakaupoista (Maanmittauslaitos 2026b). MML:n aineistossa ovat mukana vain metsätalouskäyttöön tarkoitetut kaupat, eikä se sisällä esimerkiksi kiinteistöjä, joilla on rakennuksia tai joiden pinta-alasta yli 5 prosenttia on muuta kuin metsätalousmaata¹. Siksi on huomioitava, että esimerkiksi vanhojakaan rakennuksia tai peltoalaa sisältävien metsätilojen kaupat eivät käy tilastosta ilmi. Tästä syystä MML:n aineistosta ei saada kokonaiskuvaa metsää sisältävien kiinteistöjen kaupoista.

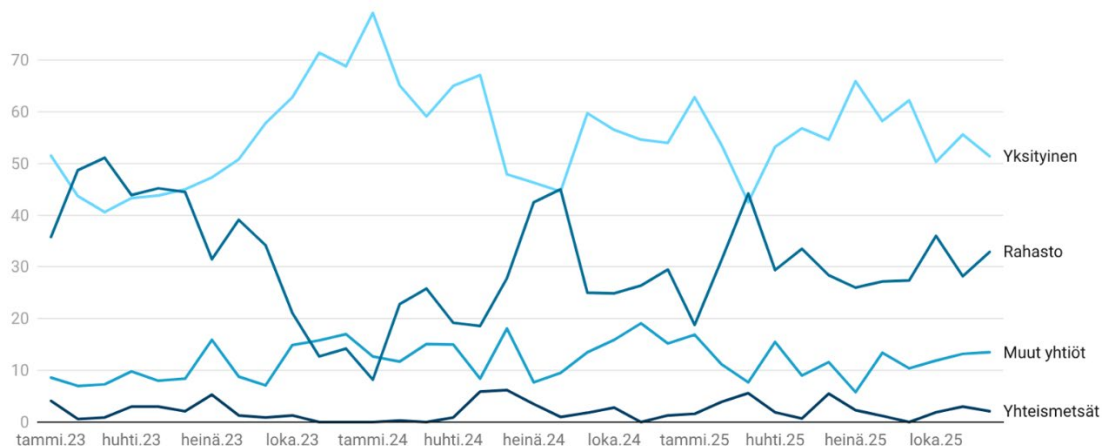
MML:n aineiston mukaan viimeisen kymmenen vuoden aikana on tapahtunut rakenteellinen muutos metsäkiinteistöjen kaupoissa (kuva 1). Rahastot ovat olleet pitkään nettomääräisiä metsäkiinteistöjen ostajia, erityisesti vuosina 2019–2022, joskin ostot vähenivät selvästi vuonna 2023 ja 2024 aiempaan verrattuna. Yhtiöt ovat kääntyneet nettomääräisiksi ostajiksi 2017 jälkeen ja kasvattaneet rooliaan erityisesti 2020-luvun alussa. Sen sijaan yksityismetsänomistajat ovat olleet nettomyyjä koko tarkastelujakson ajan, mikä viittaa omistuksen siirtymiseen institutionaalisille toimijoille. Muut omistajaryhmät pysyvät kokonaisuutena melko pieninä ja tasaisina ilman merkittävää muutostrendiä.

¹ MML:n tilastoinnin rajaukset: kaupan käyttötarkoituksena on maa- ja metsätalous; kohde ei ulotu detaljikaavoitetulle alueelle; ei rakennuksia; ei sukulaiskauppa; ei pidätettyjä määräaloja tai eläkeoikeuksia; kokonaisala yli 10 ha; metsätalousmaata vähintään 95 prosenttia pinta-alasta.

Kuva 1. Omistajaryhmien metsäkiinteistöjen ostojen ja myyntien nettopinta-ala vuosittain yli 10 ha metsätilat.

Toinen merkittävä tilakauppa-aineisto perustuu Metsätilat.fi-markkinapaikan Metsälehdelle (2026) toimittamiin tietoihin; Metsätilat.fi on Suomen suurin metsätilojen markkinapaikka, ja sen kaupat kattavat noin 70 prosenttia tilakaupoista Suomessa. Tämän aineiston mukaan yksityiset metsänomistajat ovat yhä kauppasummalla mitattuna suurin yksittäinen metsätilojen ostajaryhmä (kuva 2). Rahastojen osuus ostoista laski selvästi vuoden 2023 aikana, mutta tämän jälkeen rahastojen osuus on jälleen maltillisesti noussut. Muiden yhtiöiden osuus tilakaupoista on vaihdellut 10–20 prosentin välillä, yhteismetsien osuus sen sijaan on ollut viisi prosenttia tai vähemmän. (Karppinen 2026)

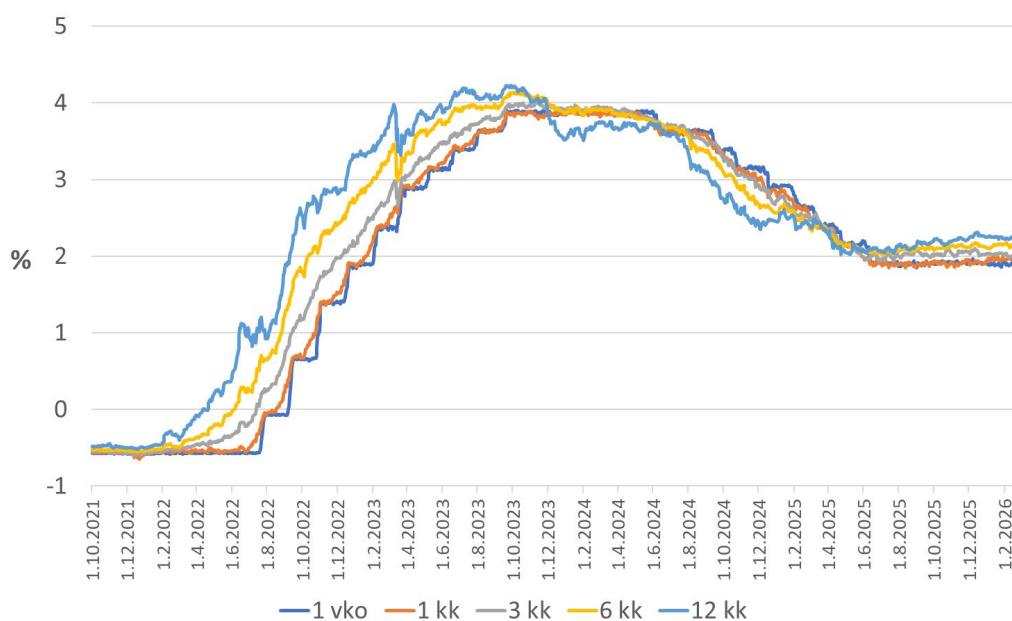
Kaavio: Metsälehti / Sami Karppinen • Lähde: Metsätilat.fi • Väline: Datawrapper

Kuva 2. Eri ostajaryhmien väliset osuudet tilakaupoista kauppasummalla mitaten (kuvaan on käyttö lupa toimittajalta ja päätoimittajalta)

2.2.2 Eri omistajaryhmien tilakauppoihin vaikuttaneet tekijät

Sijoittajavetoinen metsänomistus on kasvanut Suomessa kahdessa aallossa. Ensin syntyivät suuret metsää omistavat osakeyhtiöt, kuten vuonna 2002 perustettu Tornator ja vuonna 2005 perustettu Finsilva. Tämän jälkeen vuosina 2007–2008 toteutetut lakimuutokset (kumotut sijoitusrahastolaki 48/1999 ja kiinteistörahastolaki 1173/1997) mahdollistivat erikoissijoitusrahastojen suorat kiinteistösijoitukset muun muassa metsämaahan, ja Suomen ensimmäiset varsinaiset metsäsijoitusrahastot perustettiin 2010 luvun alussa (Viitala ym. 2022). Vuonna 2014 yhteisöveron lasku 24,5 prosentista 20 prosenttiin (Verohallinto 2015) lisäsi osaltaan rahastomuotoisen metsänomistuksen houkuttelevuutta.

Markkinakorot ovat rahastojen ostoaktiivisuuden kannalta keskeinen tekijä. Euriborkorot olivat negatiiviset vuodesta 2015 vuoteen 2022 saakka (kuva 3). Tuolloin vallinnut alhainen korkotaso lisäsi merkittävästi sijoitusrahastojen kiinnostusta metsäkiinteistöjen ostoon. Vuonna 2023 korkotason nousu yli neljän prosentin tasolle pysäytti hetkeksi tämän kehityksen, mutta korkojen lasku ja tasaantuminen noin kahden prosentin tasolle vuonna 2025 vaikuttaa jälleen lisänneet rahastojen osuutta metsäkiinteistöjen ostoista (kuvat 1 ja 2).

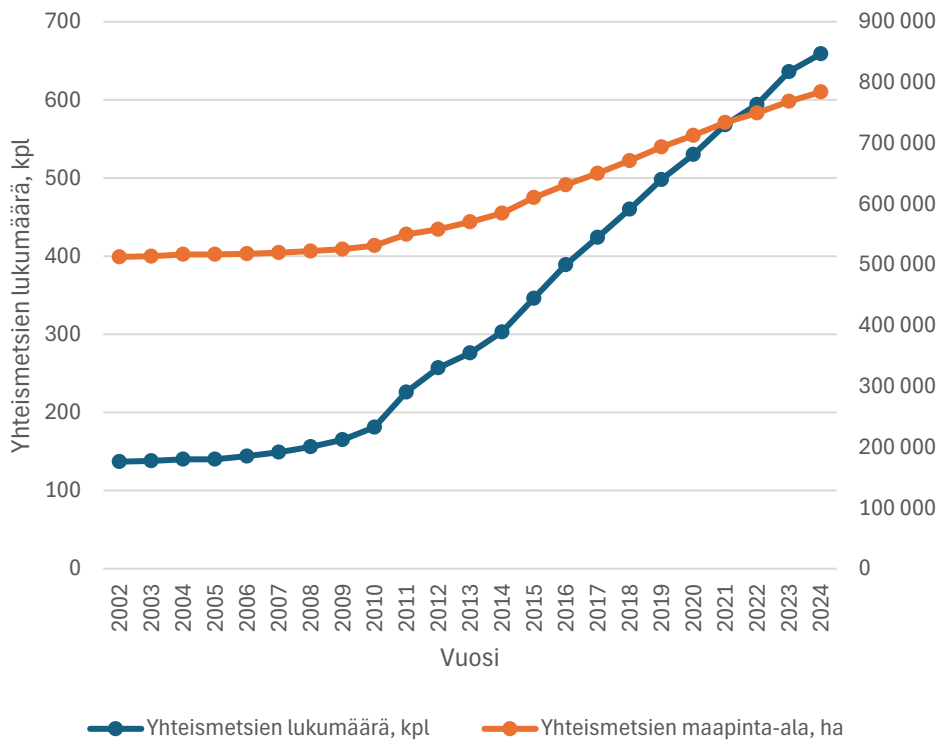
Kuva 3. Euriborkorkojen kehitys 1.10.2021 – 6.3.2026, Lähde: Suomen Pankki

Korkojen muutos näkyy selvästi Suomen metsäkeskuksen tilastoissa sijoitusrahastojen omistaman metsätalouden pinta-alan kehityksessä. Rahastojen omistama pinta-ala oli 6.9.2023 julkaistuissa tiedoissa reilut 274 000 hehtaaria,

mutta 8.8.2024 julkaistuissa tiedoissa se oli laskenut vajaaseen 257 000 hehtaariin. Korkojen noustua rahastojen omistama metsätalousmaan pinta-ala siis vähentyi lähes 18 000 hehtaarilla. Tämän jälkeen 4.2.2026 julkaistuissa tiedoissa pinta-ala oli noussut jo liki 339 000 hehtaariin, mikä vastaa yli 80 000 hehtaarin kasvua vajaan kahden vuoden aikana. Rahastojen metsäalan väheneminen ei näy MML:n tilastoissa, joissa on mukana vain puhtaat metsäkiinteistöt (kuva 1).

Vuoden 2005 verouudistuksessa yhteismetsät jätettiin yhteisöverotuksen piiriin. Sen seurauksena yhteismetsien verokanta oli 26 prosenttia, mikä oli kaksi prosenttiyksikköä alempi kuin yksityismetsänomistajien maksama pääomatuloverokanta. Vuonna 2012 yhteismetsiä alettiin verottaa yhteisetuuksina ja yhteismetsien verokanta nousi 28 prosenttiin, jolloin ero yksityismetsänomistajiin oli 2–4 prosenttiyksikköä. (Viitala ja Leppänen 2014). Vuonna 2017 yhteismetsien verokanta laskettiin 26,5 prosenttiin ja pääomatuloverokantaa kiristettiin (Laki tuloverolain muuttamisesta 132/2016), josta lähtien yhteismetsien maksama verokanta on ollut 3,5–7,5 prosenttiyksikköä pienempi kuin yksityismetsänomistajien.

Yhteismetsien pinta-ala on lisääntynyt viime vuosina enemmän kuin metsäkiinteistökauppojen määrästä voisi päätellä, koska metsäkiinteistön liittyminen yhteismetsään ei ole kiinteistökauppa. Yhteismetsien pinta-ala kasvaa kahta reittiä: olemassa oleviin yhteismetsiin liitettävistä kiinteistöistä sekä uusien yhteismetsien perustamisista (kuva 4). Vuonna 2025 yhteismetsien maapinta-ala lisääntyi liittämisten myötä noin vajaat 6 000 hehtaaria, ja uusia yhteismetsiä perustettiin noin 14 000 hehtaarin edestä (Maanmittauslaitos 2026).

Kuva 4. Yhteismetsien lukumäärä ja pinta-ala. Lähde: MML

Yhteisöveron lasku vuonna 2014 on todennäköisesti osaltaan lisännyt yhtiömuotoisen metsänomistuksen houkuttelevuutta. UPM-Kymmene Oyj myi merkittävän määrän omistamiaan metsiään 2010-luvulla mutta yrityksen metsätilojen myyntien päättymisen vuonna 2018 käänsi yhtiöiden metsäkiinteistöjen ostojen ja myyntien nettopinta-alan positiiviseksi (kuva 1). Tämän jälkeen yhtiöiden omistama metsäpinta-ala on kasvanut, esimerkiksi Tornator Oyj on ollut aktiivinen metsäkiinteistömarkkinoilla (Horne ym. 2026).

Puunmyyntitulojen verotuksen muuttuminen on ollut yksi keskeisimmistä yksityismetsänomistuksen luonnetta muokanneista tekijöistä. Pinta-alaverotuksesta, jossa veroa määrättiin laskennallisen tuoton perusteella riippumatta siitä, myikö omistaja puuta vai ei, siirryttiin puun myyntitulojen pääomatuloverotukseen 13 vuoden pituisen siirtymäkauden aikana vuosina 1993–2005 (VaVM 74/1992 vp). Vuoden 2006 alusta lähtien kaikki metsänomistajat ovat olleet pääomatuloverotuksen piirissä. Muutos on saattanut passivoittaa niiden metsänomistajien puukauppakäyttäytymistä, jotka aiemmin toteuttivat hakkuita vain pinta-alaverotuksen takia. Toisaalta muutos on myös selkeyttänyt metsätalouden verotusta osana yleistä pääomatuloverotusta.

Verotusuudistuksen yhteydessä otettiin vuoden 1993 alusta käyttöön metsävähennys, jonka tavoitteena on helpottaa metsän ostamista ja kannustaa metsätilojen kauppaan tarjoamalla ostajalle mahdollisuus saada osa kauppahinnasta takaisin verotuksessa (Pihljerta 2010). Käytännössä vastikkeellisesti eli kiinteistökaupalla hankitun metsän ostaja saa vähentää tietyn prosentiosuuden metsän hankintamenosta puun myyntitulojen verotuksessa. Metsävähennyksen vähennysoikeutta on nostettu toistuvasti: alkuperäisestä 40 prosentista, ensin 60 prosenttiin vuonna 2008 ja edelleen 75 prosenttiin vuoden 2026 alusta (Tuloverolaki 1535/1992). Järjestelmän suhteellisen painoarvon kasvaminen saattaa lisätä vastikkeellisia luovutuksia, mikä kasvattaisi omistuksen siirtämistä tilakauppana ennemmin kuin lahjoituksena tai perintönä.

2.3 Metsänomistajaryhmien tavoitteet ja käytännöt

2.3.1 Yksityismetsänomistajat

Yksityismetsänomistajien tavoitteista, taustoista ja suhtautumisesta metsänhoitoon antaa kattavimman kuvan Metsänomistaja 2020 -tutkimus (Karppinen ym. 2020; Horne ym. 2020). Tutkimuksen mukaan omistajakunnan taustapiirteet ovat kehittyneet vuosien 2009–2019 aikana väestö- ja elinkeinorakenteen yleisten muutosten suuntaisesti. Metsänomistajien keski-ikä on noussut, ja ikääntyminen näkyy erityisesti yli 65-vuotiaiden osuuden kasvuna; samalla alle 45-vuotiaiden osuus on pysynyt runsaassa kymmenessä prosentissa. Maatalousyrittäjien osuus metsänomistajista on jatkanut laskuaan, kun taas palkansaajien osuus on kasvanut. Metsänomistajien koulutustaso ja tulotaso ovat nousseet, ja asuminen on etääntynyt metsätilalta: vain noin kolmannes asui vakituisesti metsätilallaan vuonna 2019. Omistusrakenteessa perheomistus on säilynyt hallitsevana, mutta yhtymämuotoinen omistus on yleistynyt ja kuolinpesien osuus vähentynyt hieman. (Karppinen ym. 2020)

Metsänomistaja 2020 -tutkimuksessa (Karppinen ym. 2020) yksityiset metsänomistajat jaettiin viiteen ns. tavoiteryhmään, jotka olivat monitavoitteiset, virkistyskäyttäjät, metsässä tekevät, turvaa ja tuloja korostavat sekä epätietoiset. Tutkimuksen perusteella metsänomistajien tavoitteet ja käyttäytyminen puukaupassa erosivat toisistaan.

Monitavoitteiset metsänomistajat näkevät metsän samanaikaisesti taloudellisenä resurssina, sijoituksena ja aineettomien arvojen lähteenä. Heille tärkeitä ovat sekä taloudellinen turvallisuus ja puunmyyntitulot että luonnon, maiseman ja virkistyskäytön säilyminen. Ryhmään kuuluu keskimääräistä enemmän suurten

metsätilojen omistajia, usein maaseudulla asuvia ja maatalousyrittäjiä. Puukaupan kannalta monitavoitteiset ovat aktiivisia ja suunnitelmallisia myyjiä. (Karppinen ym. 2020)

Virkistyskäyttäjille metsän keskeinen merkitys liittyy aineettomiin arvoihin, kuten luonnon ja maiseman vaalimiseen, ulkoiluun, vapaa-aikaan ja henkiseen hyvinvointiin. Taloudelliset tavoitteet ja metsän käyttö tulonlähteenä ovat heille selvästi toissijaisia. Ryhmässä korostuvat kaupungeissa asuvat, eläkeläiset ja naiset, ja metsätilat ovat usein pieniä. Puukaupassa virkistyskäyttäjät ovat passiivisimpia ryhmiä. (Karppinen ym. 2020)

Metsässä tekeville metsän merkitys liittyy ennen kaikkea käytännölliseen toimintaan ja omatoimisuuteen. He arvostavat mahdollisuutta tehdä itse metsänhoitotöitä, hankkia kotitarvepuuta sekä hyödyntää metsää metsästyksessä. Taloudelliset ja maisemalliset tavoitteet korostuvat heillä yleensä vähemmän. Ryhmään kuuluu keskimääräistä enemmän miehiä ja maaseudulla asuvia. Puukaupan näkökulmasta metsässä tekevät ovat kohtuullisen aktiivisia ja hankintakauppa on heille muita ryhmiä yleisempi vaihtoehto. (Karppinen ym. 2020)

Turvaa ja tuloja korostaville metsänomistajille metsän tärkein rooli on taloudellinen. Metsää pidetään sijoituskohteena, tulonlähteenä ja varallisuutena, joka turvaa vanhuutta ja yllättäviä elämäntilanteita. Aineettomat arvot ja virkistyskäyttö ovat heille selvästi toissijaisia. Ryhmään kuuluu paljon suurten metsätilojen omistajia ja aktiivisia puunmyyjiä, mukaan lukien maatalousyrittäjiä. Puukaupassa he ovat erittäin aktiivisia ja markkinaorientoituneita. (Karppinen ym. 2020)

Epätietoiset metsänomistajat eivät korosta selvästi mitään yksittäistä tavoitetta metsänomistuksessaan. Metsän merkitys koetaan usein etäiseksi, ja omistamiseen liittyy epävarmuutta tai vähäistä kiinnostusta metsätalouteen. Ryhmään kuuluu keskimääräistä enemmän iäkkäitä metsänomistajia, kuolinpesien osakkaita ja pienten metsätilojen omistajia. Puukaupan kannalta epätietoiset ovat passiivisia, he myyvät puuta harvoin. (Karppinen ym. 2020)

2000-luvulla taloudellista turvaa ja tuloja korostavien metsänomistajien osuus on kasvanut, kun taas virkistys- ja monitavoitteisten metsänomistajien osuus on pienentynyt. Myös metsäpinta-alojen jakautuminen tavoiteryhmien välillä on muuttunut vastaavasti, sillä taloudellisia tavoitteita korostavien omistajien hallussa oleva metsäala on kasvanut ja virkistyskäyttäjien osuus supistunut. (Karppinen ym. 2020)

Metsänhoidon menetelmistä tasaikäisrakenteinen kasvatus on yleisin yksityismetsänomistajien käyttämä menetelmä, ja virkistystavoitteita painottavistakin omistajista puolet soveltaa sitä ainakin osassa metsäomaisuuttaan. Huomat-

tava osa omistajista hyödyntää sekä tasaikäis- että jatkuvaa kasvatusta, ja viidennes vastaajista jättää osan metsäalasta puuntuotannon ulkopuolelle. Valtaosa metsänomistajista suhtautuu nykyisiin metsänhoito- ja hakkuukäytäntöihin myönteisesti, ja lähes kolme neljäsosaa vastaajista arvioi avohakkuut tietyille kohteille soveltuviksi, vaikka vain noin puolet ilmoittaa hyväksyvänsä ne yleisesti. Tyytyväisyys nykyisiin menetelmiin kasvaa selvästi tilakoon suurentuessa: pienimmässä tilakokoluokassa (5–9,9 ha) runsas puolet omistajista on tyytyväisiä, kun suurimmassa kokoluokassa (yli 100 ha) neljä viidesosaa vastaajista on tyytyväisiä. Hallintamuodon mukaan tarkasteltuna tyytyväisyys on korkeinta perheomisteisten tilojen ja veroyhtymien osakkaiden keskuudessa, kun taas kuolinpesien osakkaista noin kolmannes on joko tyytymättömiä tai ei osaa muodostaa kantaansa nykyisiin menetelmiin. (Horne ym. 2020)

2.3.2 Kunnat ja seurakunnat

Kuntien ensisijaisena tavoitteena on usein kuntalaisten hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen (Anttila 2020), mikä huomioidaan kuntametsien käytössä. Suomen kuntien metsien hoidon ja käytön painotukset vaihtelevat kuntien tavoitteiden, kuntalaisten tarpeiden sekä kunnan omistamien metsien ominaisuuksien mukaan. Kunnat määrittelevät kuntastrategioissaan tavoitteensa metsäomaisuuden hallinnalle koskien mm. virkistyskäyttöä, talousmetsien tuottoa, vesiensuojelua, luonnon monimuotoisuutta, ravinnekiertoa ja ilmastotavoitteita. (Matila ym. 2023). Vain noin puolella kunnista oli vuonna 2020 Kuntaliiton (2020) tekemän kyselyn mukaan laatinut strategiatason ohjelman kunnan metsille.

Kaikilla kunnilla on virkistysmetsää, mutta talousmetsää ei kaikilla kunnilla ole omistuksessaan. Samaisen kyselyn mukaan keskimäärin kuntien metsistä reilut puolet oli talousmetsää, 42 prosenttia virkistysmetsää ja kahdeksan prosenttia suojelualueita. Kuntien omistamat metsät sijaitsevat tyypillisesti taajamissa. Näistä metsistä merkittävä osa on virkistysmetsiä, joiden hoidossa huomioidaan erityisesti virkistyskäyttö sekä maisema- ja luontoarvot (Hamberg ja Löfström 2009). Kunnat usein asettavat myös virkistysmetsille tuottotavoitteita. Vuonna 2015 tehdyn kyselyn mukaan kolmanneksella kunnista tuottotavoitteena oli kattaa aiheutuvat kustannukset. Talousmetsien osalta liki 80 prosentilla kunnista tavoite oli, että tuotto ylittää kustannukset. (Löfström ym. 2019).

Monet kunnat ovat asettaneet tavoitteeksi päästövähennys- ja hiilineutraalustavoitteita, jotka edellyttävät hiilinielujen vahvistamista. Kuntien toimien pääpaino on hillintätoimissa, mutta osa kunnista on suunnitellut ja toteuttanut toimia metsien hiilinielujen vahvistamiseksi. (Ulvi 2023). Osa kunnista, kuten Lappeenrannan kaupunki (2026) on todennut rahoittavansa julkisia palveluita talousmetsistä saaduilla tuloilla.

Seurakuntien tulee kirkkojärjestyksen mukaan hoitaa seurakunnan ja seurakuntayhtymän metsiä metsäsuunnitelman mukaisesti (Kirkkojärjestys 657/2023), jonka kirkkovaltuusto tai yhteinen kirkkovaltuusto on hyväksynyt (Tapio 2022). Seurakunnat hyödyntävät omistamiaan metsiä virkistykseen ja seurakunnan toimintaan luonnossa, luonnonsuojeluun ja hiilensidontaan sekä talouskäyttöön (Lumperoinen 2021). Metsät tuovat seurakunnilla taloudellista turvaa, pitkäjänteisyyttä ja mahdollistavat seurakunnan toimintaa (ml. kiinteistöjen ylläpito), sillä kirkollisveron tuotto ei riitä välttämättä kaikkeen (Maaseudun tulevaisuus 2023).

Seurakuntien metsien tuotto vaihteli vuosina 2022–2025 noin 22–26 miljoonassa eurossa (Kirkon tilastot 2025). Yhteenlaskettu nettotuotto on pitkällä aikavälillä ollut noin 20 miljoonaa euroa vuodessa, ja vuonna 2022 metsätalouden osuus kaikista seurakuntien tulonlähteistä oli 1,7 prosenttia. (Maaseudun tulevaisuus 2023). Suomen evankelisluterilaisen kirkon strategisena tavoitteena on olla hiilineutraali vuoteen 2030 mennessä (Syke ja Suomen ev.lut kirkko 2024).

2.3.3 Osakeyhtiöt ja sijoitusrahastot

Osakeyhtiöiden ja sijoitusrahastojen tavoitteena on tuottaa voittoa, mutta toiminnan hyväksyttävyyden ja vastuullisuuden osoittamiseksi ne pyrkivät toimimaan myös ekologisesti ja sosiaalisesti kestävästi. Suomen suurimpia metsien omistukseen keskittyneitä osakeyhtiöitä ovat Tornator ja Finsilva. Tornatorin omistama metsäpinta-ala on yli 700 000 hehtaaria ja sen suurimpiin osakkeenomistajiin kuuluvat Stora Enso, eläkevakuutusyhtiöitä sekä OP-Metsänomistaja-erikoissijoitusrahasto (Tornator 2025 ja 2026c). Finsilvan omistama metsäpinta-ala on liki 140 000 hehtaaria ja sen omistavat CapMan Natural Capitalin hallinnoimat rahastot ja Työeläkevakuutusyhtiö Ilmarinen (Finsilva 2026b). Lisäksi metsäteollisuusyhtiö UPM on yksi Suomen suurimpia metsänomistajia, jonka omistamien FSC-sertifioitujen metsien pinta-ala on 580 000 hehtaaria ja kokonaisala yli 600 000 hehtaaria (UPM 2026b). Seuraava tarkastelu nojaa pääosin Finsilvan ja Tornatorin julkaisemiin tietoihin, koska ne ovat julkaisseet metsärahastoja tarkempia tietoja metsänomistuksena strategiasta.

Vastuullisuus ja metsäsertifiointi ovat nousseet keskeisiksi tavoitteiksi myös rahoitusmarkkinoiden vaatimusten vuoksi. Suuret osakeyhtiöt ja rahastot sitoutuvat poikkeuksetta kansainvälisiin sertifiointijärjestelmiin, kuten PEFC- tai FSC-sertifiointiin, jotka asettavat vaatimuksia luonnonhoidolle (FSC 2018; Tornator 2026b; UPM 2026). Puun ostajien kannalta sertifiointi parantaa niiden pärjäämistä kansainvälisillä markkinoilla (Heinonen ym. 2023). Suurien osakeyhtiöiden ekologisena tavoitteena on usein vapaaehtoinen suojelu ja monimuotoi-

suuden edistäminen tavalla, joka täyttää sijoittajien ESG-kriteerit (Environment, Social, Governance) (esim. Finsilva 2025; Tornator 2026) ja auttaa varmistamaan puun menekien lopputuotemarkkinoilla.

Suuret osakeyhtiöt ja sijoitusrahastot eroavat kuitenkin toisistaan operatiivisten tavoitteidensa osalta. Metsäteollisyhtiöille omat metsät toimivat strategisena raaka-ainevarastona, joka turvaa tehtaiden puunhuoltoa erilaisissa markkinatilanteissa (Korhonen ym. 2016). UPM:n kohdalla metsänomistus on suoraan yhtiöllä itsellään, ja Stora Enson kohdalla metsät ovat sen osaksi omistaman Tornatorin hallussa. Sijoitusrahastot taas pyrkivät saavuttamaan asetetut tuotovaatimukset optimoimalla metsätalouden kannattavuutta ja metsäomaisuuden arvonnousua (OP 2026; UB 2026).

Kiinnostus luoda uutta liiketoimintaa ei-puuntuotannollisiin ekosysteemipalveluihin pohjautuville markkinoille on jo osa ainakin Finsilvan (2022) strategiaa, josta se on käynnistänyt pilottihankkeen (Finsilva 2026). Hankkeessa tarkastelujen lähteiden perusteella rahastot eivät ole vielä nostaneet strategioihinsa luontoarvomarkkinoille pyrkimistä (OP 2026; UB 2026). Hiilinielujen osalta Finsilva (2022) ja Tornator (2026) ovat varovaisesti todenneet, että niistä voisi muodostua niille tulevaisuudessa uusi tulonlähde puuntuotannon rinnalle.

2.3.4 Valtio

Metsähallitus on valtion omistama liikelaitos, jonka yleistehtävänä on käyttää, hoitaa ja suojella hallinnassaan olevaa valtion maa- ja vesiomaisuutta kestävästi. Metsähallituksen vuosittaiset tavoitteet hyväksytään eduskunnassa osana valtion budjettia ja sen tulosoajuksesta vastaa maa- ja metsätalousministeriö ja osittain myös ympäristöministeriö. (Metsähallitus 2026a)

Metsähallituksen strategiaan tavoitteisiin kuuluu vihreän kasvun edistäminen mm. parantamalla taloudellista tulosta ja kasvattamalla konsernin liikevaihtoa monipuolisesti biotalouden, vihreän siirtymän ja uusien rahoitusmuotojen mahdollisuuksia hyödyntämällä. Samoin Metsähallitus tavoittelee luonnon monimuotoisuuden vahvistamista, monikäyttömetsien hiilinielun ja valtion maiden puuston hiilivaraston kasvattamista sekä metsien kasvun ja terveyden parantamista. Myös virkistyskäytön ja luontosuhteen vaaliminen sekä kansallisen turvallisuuden ja huoltovarmuuden tukeminen lukeutuvat strategiaan tavoitteisiin. (Metsähallitus 2026b)

Metsähallitus Metsätalous Oy on Metsähallituksen omistama tytäryhtiö, joka vastaa valtion liiketoiminnan piirissä olevien talousmetsien hoidosta ja puunkorjuusta. Yhtiön toiminta nojaa monikäyttömetsätalouden periaatteeseen, jossa sovitetaan yhteen taloudelliset tavoitteet sekä luonnon ja yhteiskunnan tarpeet. Vuonna 2025 yhtiö korjasi metsistään 6,7 miljoonaa m³, joka vastasi

noin puolta monikäyttömetsien vuotuisesta kasvusta. Tämän myötä Metsätalous Oy tuloutti valtiolle 110 miljoonaa euroa käyttöoikeuskorvauksia. (Metsähallitus 2026c)

2.3.5 Yhteismetsät

Yhteismetsälain mukaan yhteismetsää tulee käyttää ensi sijassa kestävän metsätalouden harjoittamiseen (Yhteismetsälaki 109/2003). Yhteismetsään kuuluvaa aluetta voidaan käyttää myös muuhun tarkoitukseen kuin metsätalouden harjoittamiseen, jos se on taloudellisesti tai muuten tarkoituksenmukaista.

Suomessa ensimmäiset yhteismetsät perustettiin jo 1800-luvun jälkipuoliskolla tavoitteena vähentää metsien hävitystä, lisäämään metsänomistajien yhteistoimintaa, metsätalouden harjoittamista ja tuottamaan puuta kasvavan puuta jalostavan teollisuuden tarpeisiin (Viitanen ja Leppänen 2014). Yhteismetsät voidaan perustamistavan mukaan luokitella asutusyhteismetsiin, isojakoyhteismetsiin, porotilallisten yhteismetsiin, suvun yhteismetsiin, sijoittajien yhteismetsiin ja tilusjärjestely-yhteismetsiin (Viitanen ja Leppänen 2014, viit. Havia 2012). Suurimmat yhteismetsät ovat kooltaan kymmeniä tuhansia hehtaareita ja pienimmät muutamia kymmeniä hehtaareita (Viitanen ja Leppänen 2014).

Suurista yhteismetsistä merkittävä osa on perustettu ennen vuoden 2003 yhteismetsälain muutosta ja ne tarjoavat osakkailleen mittakaavaetuja metsänhoitoon ja puun myyntiin. Vuoden 2003 jälkeen perustetuista merkittävä osa on suvun yhteismetsiä (Siiskonen 2020). Yhteismetsien tarkemmista tavoitteista metsänomistukselleen ei ole tehty seikkaperäistä tutkimusta, mutta aihetta on tutkittu opinnäytetöissä.

Ikosen (2018) pro-gradussaan tekemän kyselyn perusteella 86 prosenttia yhteismetsien edustajista oli täysin samaa tai samaa mieltä siitä, että toiminnan tavoitteena on hyvän taloudellisen tuloksen tekeminen, 52 prosenttia siitä, että tavoitteena on luonnon monimuotoisuuden turvaaminen ja kehittäminen ja 23 prosenttia, että tavoitteena on virkistysmahdollisuuksien ylläpitäminen. Hyytiäisen (2014) vuonna 2012 ennen suvun yhteismetsien perustamisen kiihtymistä pro-graduaan varten keräämän aineiston mukaan suvun yhteismetsät olivat puukaupan harjoittajina passiivisempia kuin suuret yhteismetsät ja laajentumishakuiset tai sijoittajalähtöiset yhteismetsät. Sijoittajalähtöiset yhteismetsät eivät muodosta tavoitteiltaan samankaltaista joukkoa, sillä esimerkiksi Yhteismetsä Tuohi (2026) soveltaa omistamissaan metsissä jatkuvaa kasvatusta. Tässä hankkeessa toteutetuissa haastatteluissa vahvistui käsitys, että yhteismetsien koossa, tavoitteissa ja toimintatavoissa on paljon sisäistä vaihtelua.

2.4 Hakkuuajkomukset ja toteutuneet METSO-sopimukset omistusmuodoittain

2.4.1 Hakkuuajkomukset

Tässä luvussa kuvatut tulokset perustuvat vuosien 2014, 2019 ja 2024 metsänkäyttöilmoitusaineistoon, joka saatiin Suomen metsäkeskukselta tiedonluovutuspyynnöllä. Ilmoitukset koottiin maakuntatasolle siten, ettei yksittäisiä metsänomistajia voida tunnistaa. Lisäksi aineisto on yhdistelty siten, että saman omistajaryhmän, kehitysluokan ja maakunnan sisällä samaa hakkuun toteuttamistapaa koskevat ilmoitukset on koottu yhdeksi havaintoyksiköksi, ja samalle kohteelle tehdyt päällekkäiset ilmoitukset on poistettu. Metsänkäyttöilmoitusten pinta-alat perustuvat kohteiden paikkatietomerkintään ja puuston tilavuus kunakin vuotena saatavilla olleeseen valtakunnalliseen metsävaratietoon.

Metsänkäyttöilmoitusaineiston omistajaryhmäluokitus jakautuu kahteentoista omistajaryhmään: kuntiin ja kaupunkeihin, kuolinpesiin, rahastoihin, seurakuntiin, säätiöihin, useisiin omistajaluokkiin, valtioon, yhteismetsiin, yhteisöihin, yhtiöihin, yhtiöihin sekä yksityisiin metsänomistajiin, joka tässä aineistossa viittaa yksin tai perheen kanssa omistaviin.

Omistajaryhmäluokittelua voidaan pitää luotettavimpana vuoden 2024 aineistossa, sillä Suomen metsäkeskus on tarkentanut metsävaratiedon omistajaryhmätietoa viimeisen 3–4 vuoden aikana. Vuosien 2014 ja 2019 aineistoissa osa rahastoista ja säätiöistä on luokiteltu yhtiöihin, mikä on huomioitava vertailuissa. Osa tuloksista on tarkempaa omistajaryhmittäistä tarkastelua varten laskettu vain vuoden 2024 metsänkäyttöilmoitusten perusteella.

Aineiston tulkinnassa on syytä ottaa huomioon, että puumarkkinatilanne vaihtelee vuosittain suuresti. Vuotta 2024 leimasi puumarkkinoilla voimakas puun hinnannousu. Kuitupuun keskihinta pystykaupoissa nousi viidenneksellä ja tukkipuun vajaalla kymmenyksellä. Kehitykseen vaikutti keskeisesti puuntuonnin päättyminen Venäjältä sekä energiapuun kasvanut kysyntä. Hinnannousun myötävaikutuksella pystykauppojen määrä nousi viidenneksellä edellisvuodesta, vaikka lopputuotemarkkinoilla kysyntä säilyi epävarmana. (Valonen ym. 2025b). Vuonna 2024 poikkeuksellisen suurella osalla yksityismetsänomistajista, noin 40 prosentilla, oli aikomus myydä puuta varmasti tai luultavasti (MTK 2024).

Vuonna 2024 peräti 93 prosenttia kaikista hakemuksista ja ilmoituksista saapui Metsäkeskukselle sähköisesti (Metsäkeskus 2025). Tulosten tulkinnassa on otettava huomioon, että sähköisessä asiointissa metsävaratietoihin perustuva

puuston kehitysluokka täyttyy sähköiselle metsänkayttöilmoitukselle automaattisesti. Kehitysluokan valintaa voi kuitenkin tarvittaessa muuttaa.

Tulosten tulkinnassa on huomioitava myös se, että uudistuskypsän metsän uudistamisrajat voivat vaihdella organisaatioittain. Esimerkiksi uudistamis päätös voidaan tehdä pääpuulajin perusteella, kun taas Metsäkeskuksen aineistossa uudistamisraja määritellään kuviokohtaisesti dynaamisesti puulajiosuuksien mukaan.

Lisäksi Metsäkeskuksen hallinnoimaan metsävaratietoon sisältyy epävarmuuksia esimerkiksi tiedon ajantasaisuuteen liittyen. Siten myös metsävaratietoon pohjautuva kehitysluokkatieto sisältää epävarmuutta. Esimerkiksi Metsähallituksen käyttämä kehitysluokkatieto pohjautuu kaukokartoitusinventoinnin tuottamaan puustotietoon, johon liittyvä epävarmuus vaikuttaa suoraan kehitysluokkatiedon tarkkuuteen. Metsähallitukselta saadun tiedon (sähköpostiviesti 22.5.2026) mukaan Metsähallituksen metsäasiantuntijat eivät myöskään aktiivisesti päivitä puustotiedosta johdettua kehitysluokkatietoa varttuneesta kasvatusmetsästä uudistuskypsäksi, vaikka metsikön uudistamiskriteerit täytyisivät maastotarkastelun perusteella.

Omistusryhmien osuudet metsänkayttöilmoitusten pinta-alasta vuosina 2014, 2019 ja 2024

Vuosina 2014–2024 metsänkayttöilmoitusten kokonaisala kasvoi noin neljänneksellä 627 491 hehtaarista 791 948 hehtaariin (taulukko 4). Tämän myötä kaikkien omistajaryhmien ilmoittama metsänkayttöala kasvoi lukuun ottamatta valtiota, jonka ilmoittama ala väheni.

Eri omistajaryhmien tekemien metsänkayttöilmoitusten osuudet kaikesta metsänkayttöpinta-alasta ovat pysyneet vuosien 2014, 2019 ja 2024 välillä pääosin vakaina tai muuttuneet joillakin prosenttiyksiköillä. Eniten metsänkayttöalaa ilmoittivat kaikkina kolmena vuotena yksityiset metsänomistajat, joiden osuus vuotuisesta kokonaisalasta vaihteli 52 ja 55 prosentin välillä. Seuraavaksi eniten metsänkayttöalaa ilmoittivat valtio (13–19 %), yhtiöt (10–13 %) ja yhtymät (7–10 %). Nämä omistusluokat ovat myös metsätalouden suurimpia omistajia (taulukko 1). Suhteellinen osuus on kasvanut eniten yhtymillä (3,5 prosenttiyksikköä), yksityisillä metsänomistajilla (3,2 prosenttiyksikköä), rahastoilla (1,6 prosenttiyksikköä) sekä yhteismetsillä (1,5 prosenttiyksikköä). Rahastojen osuuden muutokseen tulee kuitenkin suhtautua varauksella, sillä vuosien 2014 ja 2019 aineistoissa osa rahastoista on luokiteltu osaksi yhtiöitä. Valtiolla metsänkayttöalan suhteellinen osuus on vähentynyt tasaisesti koko tarkastelujakson ajan, kuten myös yhtiöillä vaikkakin ei yhtä voimakkaasti.

Taulukko 4. Metsänkäyttöilmoitusten pinta-alat sekä osuudet omistajaryhmittäin vuosina 2014, 2019 ja 2024

Omistajaryhmä	2014		2019		2024	
	MKI-ala, ha	Osuus MKI-alasta, %	MKI-ala, ha	Osuus MKI-alasta, %	MKI-ala, ha	Osuus MKI-alasta, %
Yksityinen	324566	51,7	387143	55,3	427483	54,9
Valtio	119442	19,0	110844	15,8	99986	12,8
Yhtiö	79687	12,7	76579	10,9	80993	10,4
Yhtymä	40372	6,5	51415	7,4	76869	9,9
Kuolinpesä	32049	5,1	20521	2,9	32900	4,2
Yhteismetsä	10488	1,7	23758	3,4	25099	3,2
Kunta ja kaupunki	12089	1,9	13833	2,0	12951	1,7
Rahasto	57	0,0	5836	0,8	12205	1,6
Seurakunta	5404	0,9	6301	0,9	5522	0,7
Säätiö	2600	0,4	2716	0,4	3100	0,4
Muu yhteisö	737	0,1	1215	0,2	1817	0,2
Yhteensä	627491	100,0	702638	100,0	791948	100,0

Vuoden 2024 metsänkäyttöilmoitusten jakautuminen suuralueisiin omistajaryhmittäin

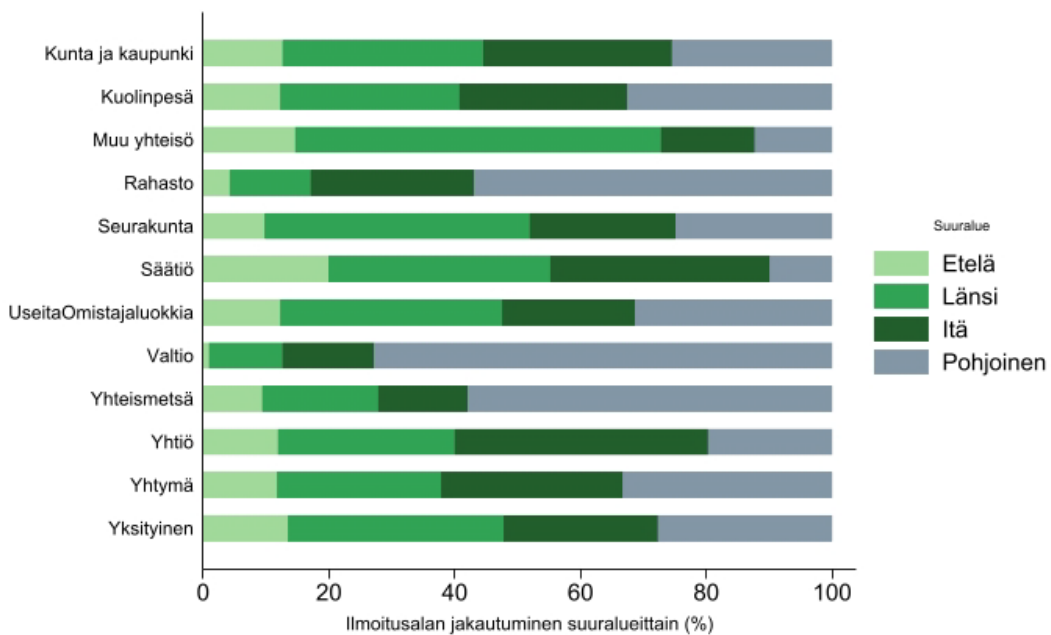
Alueellinen tarkastelu tehtiin yhdistämällä maakunnat neljään suuralueeseen, jotka ryhmiteltiin seuraavasti: Etelä-Suomi (Uusimaa, Kanta-Häme, Päijät-Häme, Kymenlaakso ja Etelä-Karjala), Länsi-Suomi (Varsinais-Suomi, Satakunta, Pirkanmaa, Keski-Suomi, Pohjanmaa, Etelä-Pohjanmaa ja Keski-Pohjanmaa), Itä-Suomi (Etelä-Savo, Pohjois-Savo ja Pohjois-Karjala) sekä Pohjois-Suomi (Kainuu, Pohjois-Pohjanmaa ja Lappi).

Suurin osa metsänkäyttöilmoitusosalasta kaikilla suuralueilla kohdistui vuonna 2024 yksityismetsänomistajien metsiin. Etelä- ja Länsi-Suomessa tämän omistajaryhmän osuus on yli 60 prosenttia kaikesta metsänkäyttöilmoitusosalasta, Itä-

Suomessa 53 prosenttia ja Pohjois-Suomessa 43 prosenttia. Pohjois-Suomeen tehdystä metsänkäyttöilmoitusosalasta toiseksi suurin osa kohdistui valtion metsiin (27 %).

Omistajaryhmittäin tarkasteltuna yksityisten metsänomistajien metsänkäyttöilmoitusosalasta vuonna 2024 34 prosenttia kohdistui Länsi-Suomeen, 24 prosenttia Itä-Suomeen, 14 prosenttia Etelä-Suomeen ja loput 28 prosenttia Pohjois-Suomeen (kuva 5). Valtiolla, yhteismetsillä ja rahastoilla yli puolet metsänkäyttöilmoitusten alasta kohdistui Pohjois-Suomeen. Sen sijaan säätiöiden, yhteisöjen ja yhtiöiden osuus oli pohjoisessa pienin. Yhtiöiden metsänkäyttöilmoitusosalasta suurin osa, noin 40 prosenttia, kohdistui Itä-Suomeen.

Verratessa vuoden 2024 metsänkäyttöilmoitusalaan vuoden 2019 vastaavaan aineistoon, alueellisissa jakaumissa oli havaittavissa joitakin eroja. Rahastojen Pohjois-Suomeen tekemien metsänkäyttöilmoitusten osuus on pienentynyt ja Länsi- ja Itä-Suomeen tekemän ilmoitusalan osuus kasvanut. Myös yhtiöiden osuus Pohjois-Suomessa kasvoi vuosien 2019 ja 2024 välillä, samalla kun osuudet muilla suuralueilla hieman pienenevät. Lisäksi muiden yhteisöjen painopiste siirtyi selvästi Länsi-Suomeen. Muiden omistajaryhmien osalta alueelliset osuudet pysyivät melko vakaina.

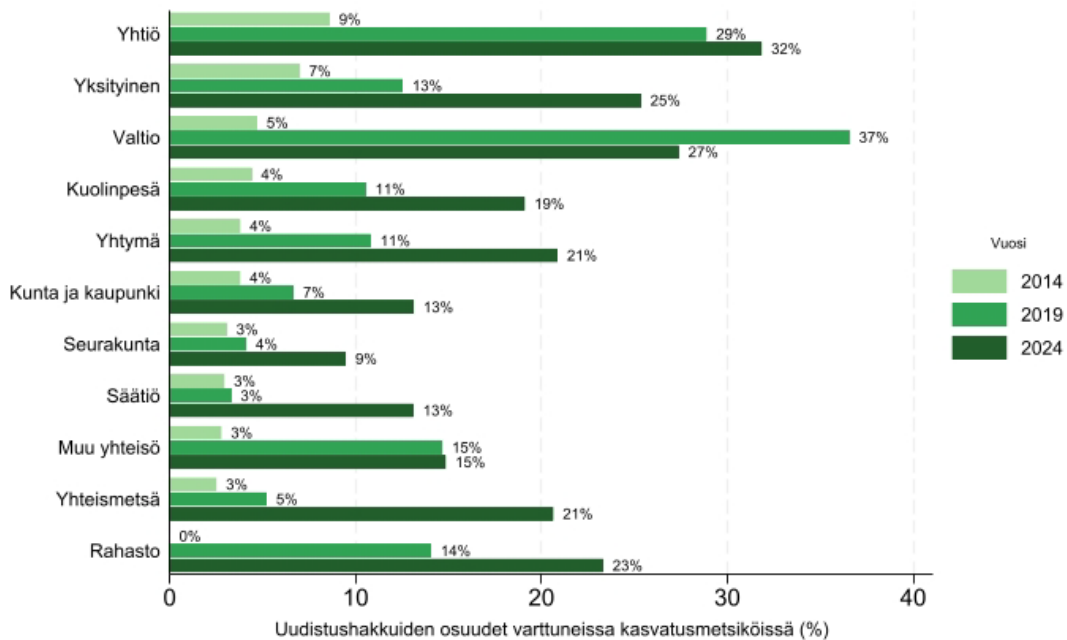
Kuva 5. Metsänkäyttöilmoitusalan alueellinen jakautuminen omistajaryhmittäin vuonna 2024

Uudistushakkuuajkomusten kohdistuminen varttuneeseen kasvatusmetsikköön suhteessa kokonaisuudistushakkuualaan

Vuoden 2014 alussa voimaan tulleen metsälain uudistuksen keskeisiin muutoksiin kuului muun muassa uudistettavan puuston järeyttä ja ikää koskevien vähimmäisvaatimusten poistaminen (Horne ym. 2020). Heti lakiuudistuksen jälkeen uudistushakkuiden ilmoittaminen varttuneeseen kasvatusmetsikköön oli metsänkäyttöilmoitusten perusteella vähäistä suhteessa kunkin omistajaryhmän aikomaan kokonaisuudistusalaan (0–9 %) (kuva 6).

Aiottujen uudistushakkuiden osuus varttuneissa kasvatusmetsiköissä kasvoi kaikissa tarkastelluissa omistajaryhmissä vuodesta 2014 vuoteen 2019, jolloin osuudet vaihtelivat 3–37 %:n välillä omistajaryhmittäin. Eniten uudistushakkuuajkomuksia varttuneeseen kasvatusmetsikköön ilmoittivat valtio sekä yhtiöt, joiden osuudet olivat selvästi suurempia kuin muilla omistajaryhmillä. Valtiolla osuus kasvoi 5 prosentista 37 prosenttiin ja yhtiöillä 9 prosentista 29 prosenttiin.

Vuoden 2024 metsänkäyttöilmoituksissa osuudet vaihtelivat 9–31 prosentin välillä. Korkeimmat osuudet havaittiin yhtiöiden (32 %) ja valtion (27 %) omistamissa metsissä ja matalimmat seurakuntien (9 %), säätiöiden (13 %) sekä kuntien ja kaupunkien metsissä (13 %). Omistajaryhmien välinen vaihtelu oli pienempää kuin vuonna 2019.

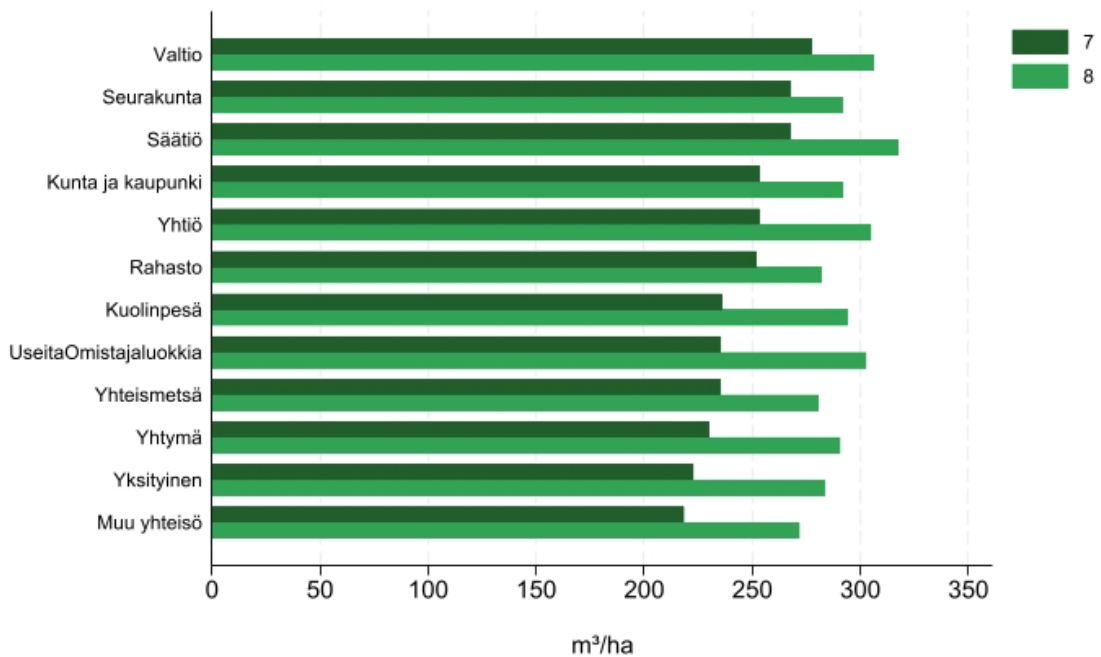

Kuva 6. Varttuneisiin kasvatusmetsiköihin ilmoitettujen uudistushakkuiden osuus (%) kaikista aiotuista uudistushakkuista vuosina 2014, 2019 ja 2024 omistajaryhmittäin.

Puuston määrä metsänkäyttöilmoitusten avohakkuissa omistajaryhmittäin vuonna 2024

Kuva 7 esittää suunniteltujen avohakkuualojen keskimääräisen hehtaarikohtaisen puuston määrän varttuneissa kasvatusmetsiköissä sekä uudistuskypsissä metsiköissä omistajaryhmittäin. Avohakkuuajomusten kohteena olleissa varttuneissa kasvatusmetsiköissä puuston määrä vaihteli omistajaryhmittäin 218–277 m³/ha välillä ja uudistuskypsissä 272–317 m³/ha välillä. VMI13/14-aineiston mukaan puuston keskitilavuus puuntuotannon metsämaalla oli vuosina 2020–2024 varttuneissa kasvatusmetsiköissä 164 m³/ha ja uudistuskypsissä metsiköissä 235 m³/ha (Luonnonvarakeskus 2025). Vuoden 2024 metsänkäyttöilmoitusaineistossa vastaavat tilavuudet ennen avohakkuuta olivat kasvatusmetsiköissä 237 m³/ha ja uudistuskypsissä metsiköissä 291 m³/ha. Tulosten tulkinnassa on kuitenkin huomioitava, että metsävaratiedon puustotilavuudet ovat olleet VMI13/14-aineistoon verrattuna keskimäärin 53 m³/ha korkeampia uudistuskypsissä metsiköissä ja 21 m³/ha korkeampia koko Suomen tasolla, mikä voi osaltaan selittää havaittuja eroja aineistojen välillä. Näiden eroavaisuuksien osalta voidaan kuitenkin tulkita, että kasvatusmetsien avohakkuut on tehty kaikissa omistajaryhmissä metsikkökuvioille, joiden keskitilavuus on ollut keskimääräistä keskitilavuutta suurempi.

Puustoisimmat metsikkökuvot ennen ilmoitettua avohakkuuta olivat säätiöillä, valtiolla, sekä seurakunnilla. Pienimmät erot näiden kahden kehitysluokan keskitilavuuksien välillä oli havaittavissa valtion, seurakuntien ja rahastojen tekemissä metsänkäyttöilmoituksissa. Valtion avohakkuuajomusten kohteena olevien kasvatusmetsiköiden keskimääräinen puuston määrä oli yhteisöjen uudistuskypsiä metsiköitä korkeampi ja samalla lähellä yksityisten, yhteismetsien ja rahastojen uudistuskypsien metsiköiden keskimääräistä tasoa.

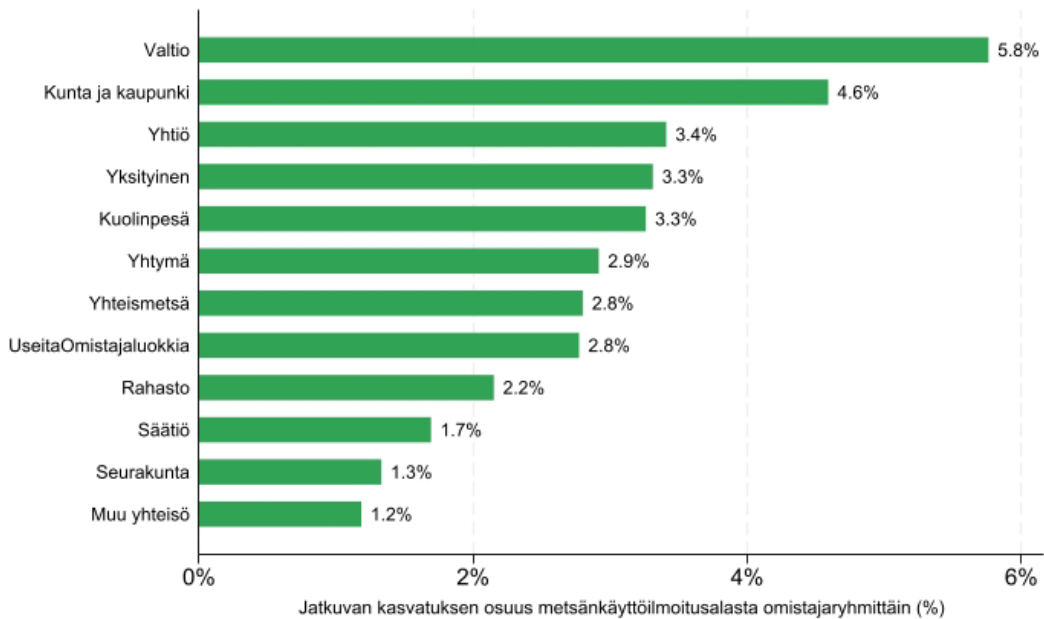

Kuva 7. Ilmoitettujen avohakkuualojen keskimääräinen puusto (m³/ha) varttuneessa kasvatusmetsikössä (7) ja uudistuskypsässä metsikössä (8) omistajaryhmittäin

Ilmoitettujen jatkuvaan kasvatukseen tähtäävien hakkuiden osuus metsänkäyttöilmoitusten kokonaisalasta omistajaryhmittäin vuonna 2024

Jatkuvaa kasvatusta tarkasteltiin siihen tähtäävien hakkuutapojen, eli poimintaluonteisen kasvatushakkuun ja pienaukkohakkuun avulla. Lisäksi männiköille soveltuvat menetelmät, siemenpuu- ja kaistalehakkuu, huomioitiin vain silloin, kun kehitysluokaksi oli ilmoitettu eri-ikäisrakenteinen metsikkö, sillä nämä hakkuut luokitellaan myös joissakin tapauksissa uudistushakkuiksi.

Vuoden 2024 metsänkäyttöilmoitusten perusteella jatkuva kasvatusta on melko vähäistä (1,2–5,8 %) kaikissa omistajaryhmissä. Suhteellisesti eniten jatkuvan kasvatuksen metsänkäyttöilmoituksia oli tehty valtion sekä kuntien ja kaupunkien metsiin (4,6–5,8 % metsänkäyttöilmoitusten kokonaisalasta) (kuva 8). Vähiten jatkuvaa kasvatusta ilmoitetaan tehtäväksi säätiöiden, seurakuntien sekä yhdistysten metsissä (1,2–1,7 %).

Kuva 8. Jatkuvan kasvatuksen hakkuiden osuus metsänkäyttöilmoitusten kokonaispinta-alasta omistajaryhmittäin vuonna 2024

Aineiston perusteella metsänkäyttöilmoitusten kokonaisala on kasvanut vuosien 2014 ja 2024 välillä ja omistajaryhmittäisessä tarkastelussa muutoksia on havaittavissa sekä ilmoitettujen pinta-alojen määrissä että metsänkäsittelyta-voissa. Eri omistajaryhmien osuudet kaikesta metsänkäyttöilmoitusala-asta ovat kuitenkin pysyneet melko vakaina. Uudistushakkuiden kohdentuminen varttu-neisiin kasvatusmetsiin on lisääntynyt tasaisesti lähes kaikissa omistajaryh-missä, mikä saattaa viitata hakkuiden ajoittumiseen aiempaa varhaisempaan kehitysvaiheeseen. Valtiolla kehityksessä on kuitenkin ollut vaihtelua, sillä osuus oli korkeimmillaan vuonna 2019 ja pieneni tämän jälkeen vuoteen 2024 mennessä.

Avohakkuuajomusten kohteena olevien uudistuskypsi- metsiköiden puuston määrässä ei havaittu merkittävää vaihtelua omistajaryhmien välillä, kun taas varttuneissa kasvatusmetsiköissä vaihtelu oli jonkin verran suurempaa. Aiko- musten kohteena olevien varttuneiden kasvatusmetsien keskipuusto olivat kor- kein valtion metsissä ja matalin yhteisöjen, yhtymien ja yksityisten metsän- omistajien metsissä. Kaikkien omistajaryhmien avohakkuuilmoitukset on tehty metsikkökuvioille, joiden keskitilavuus on ollut selvästi kehitysluokan keski- määräistä keskitilavuutta suurempi.

Jatkuvan kasvatuksen osalta osuus metsänkäyttöilmoitusten kokonaispinta- alasta on noussut 2,4 prosentista vuonna 2018 (Kniivilä ym. 2020) 3,5 prosent-

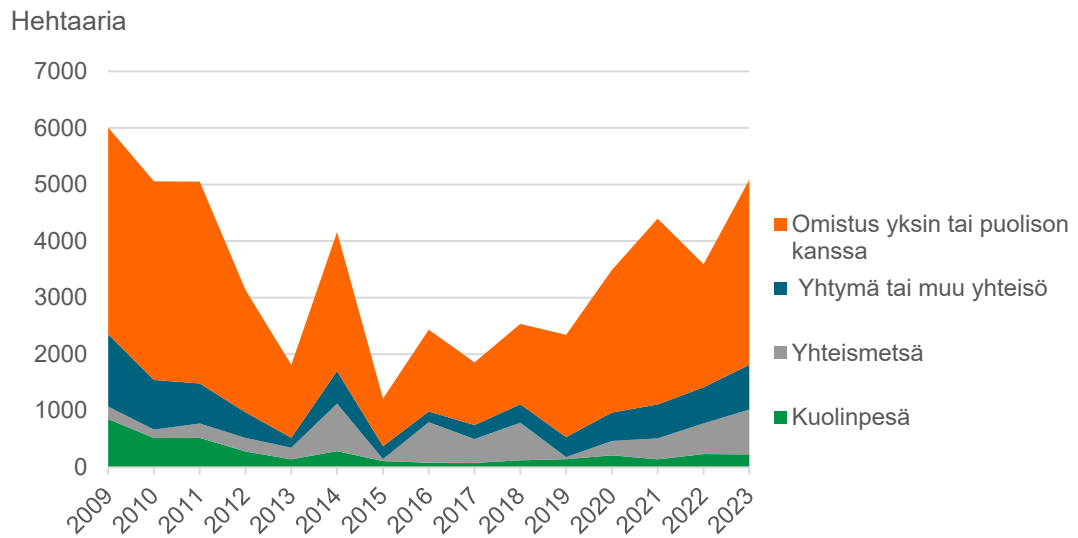
tiin vuonna 2024. Osuus on edelleen pieni suhteessa kokonaisalaan, mutta mikäli kehityssuunta jatkuu samankaltaisena, jatkuvan kasvatuksen merkitys metsänkäsittelyssä saattaa vähitellen kasvaa. Vuonna 2019 kerätyn aineiston mukaan 43 prosenttia yksityismetsänomistajista harjoittaa jatkuvaa kasvatusta osissa metsiään (Horne ym. 2020).

2.4.2 Toteutuneet METSO-sopimukset

Valtio on kehittänyt luonnonsuojelualueverkostoa Suomessa vuosien saatossa säädösperusteisten luonnonsuojeluohjelmien ja vapaaehtoisten keinojen avulla. Vapaaehtoisista keinoista tärkein on ollut Etelä-Suomen metsien monimuotoisuuden toimintaohjelma (METSO-ohjelma), jonka toimikausi päättyi vuonna 2025. Valtioneuvosto on tehnyt periaatepäätöksen METSO-ohjelman jatkamisesta vuosille 2026–2040.

METSO-ohjelman tavoitteena on osaltaan pysäyttää metsäisten luontotyyppien ja metsälajien taantuminen ja vakiinnuttaa luonnon monimuotoisuuden suotuisa kehitys. METSO-ohjelmassa tavoiteltiin vuosina 2008–2025 yhteensä 76 000 hehtaarin suojelua yksityismetsissä, 13 000 hehtaarin suojelua valtion ja 7 000 hehtaarin suojelua seurakuntien ja kuntien mailla. Ohjelma perustuu metsänomistajien vapaaehtoisiiin kohdetarjouksiin ja suojelusta maksetaan metsänomistajalle korvaus. (Horne, ym., 2025)

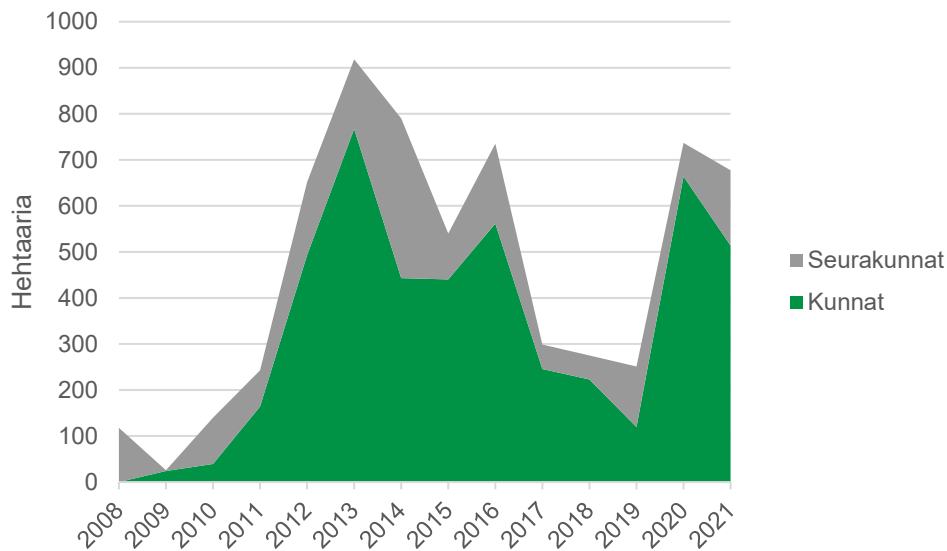
Suomen metsäkeskus on toteuttanut METSO-ohjelmaa kymmenvuotisilla metsätalouden ympäristötukisopimuksilla sekä luonnonhoitohankkeilla. Metsäkeskukselta saadun, vuosia 2009–2023 koskevan aineiston perusteella metsää yksin tai puolisonsa kanssa omistavat metsänomistajat ovat tehneet selvästi eniten ympäristötukisopimuksia: tarkastelujakson aikana yhteensä 34 517 hehtaaria. Yhtymät olivat suojelleet ympäristötukisopimuksin 7 937 hehtaaria, yhteismetsät 5 751 ja kuolinpesät 3 959 hehtaaria. Suhteessa omistettuun metsätalousmaahan, nämä alat vastasivat 0,3 prosenttia kuolinpesien, 0,4 prosenttia yksin, puolison kanssa tai yhtymänä omistavien ja 0,7 prosenttia yhteismetsien kokonaisalasta. Vuosina 2019–2023 sekä yksin tai puolison kanssa omistavien, yhtymien että yhteismetsien ympäristötukiala on trendinomaisesti kasvanut (kuva 9).

Kuva 9. Uudet ympäristötukisopimukset vuosittain. Lähde: Suomen metsäkeskus. aineistossa yhtymät on meillä ryhmässä muu yhteisö. Yksityisiä ovat yksityishenkilöt ja puoliset yhteisöomistajat.

Kuntien ja seurakuntien käytettävissä on METSO-ohjelman pysyvän suojelun keinot eli alueen rauhoittaminen yksityisenä luonnonsuojelualueena tai myyminen valtiolle luonnonsuojelualueeksi. Seurakuntien kanssa tehdään lisäksi määräaikaista rauhoitus sopimuksia.

Vuosina 2008–2021 kunnat ja seurakunnat ovat suojelleet ohjelman puitteissa yhteensä noin 6 400 hehtaaria arvokkaita metsäkohteita (kuva 10). Tästä kuntien osuus on 4 698 hehtaaria ja seurakuntien 1 702 hehtaaria. Yhteensä kunnat ja seurakunnat ovat toteuttaneet 91 prosenttia METSO-ohjelman periaatepäätöksen 7 000 hehtaarin tavoitteesta. (Koskela ym. 2022)

Kuva 10. ELY-keskusten toteuttama METSO-suojelu seurakuntien ja kuntien metsissä. Lähde: ELY-keskukset

Kuntien METSO-kohteiden pinta-alasta 64 prosenttia on suojeltu yksityisinä suojelualueina ja 33 prosenttia on myyty valtiolle luonnonsuojelutarkoituksiin. Seurakuntien kohteiden pinta-alasta 71 prosenttia on yksityisiä suojelualueita, 13 prosenttia on myyty valtiolle ja 11 prosenttia on toteutettu määräaikaisina rauhoituksina, kuten metsäpaloalueina. Kunnat ovat suojelleet METSO-ohjelmassa kohteita myös ilman korvauksia. (Koskela ym. 2022)

Kuntien suojelemien METSO-kohteiden keskikoko on 31 hehtaaria, joka on selvästi suurempi kuin mitä yksityismaiden METSO-kohteet ovat keskimäärin. Laajoista METSO-ohjelmassa suojelluista kuntien kohteista osa on virkistys- ja matkailukäytössä olevia alueita. Seurakuntien METSO-ohjelmassa suojelemien kohteiden keskikoko on 18 hehtaaria. (Koskela ym. 2022)

3 Metsänomistus vuonna 2035

Tässä luvussa muodostetaan kaksi skenaariota metsänomistusrakenteen kehittymisestä vuoteen 2035 mennessä. Ensimmäisessä alaluvussa kuvataan oletuksia, joita hankkeessa on tehty koskien metsäalan yleisen toimintaympäristön kehitystä tulevan kymmenen vuoden aikana. Toisessa alaluvussa kuvataan omistusrakennetta koskevat skenaariot, jotka pohjautuvat omistusrakennetta koskeviin tilastoihin ja kirjallisuuteen (Luku 2). Skenaarioita muodostettaessa on tarkasteltu eri omistajaryhmien omistusosuuksien muutosten nopeutta ja niiden syitä viimeisen kymmenen vuoden ja etenkin viime vuosien aikana.

Skenaarioiden kehittämisessä on hyödynnetty myös neljännessä luvussa kuvattuja haastatteluja, joiden aikana kysyttiin asiantuntijoiden näkemyksiä metsänomistusrakenteen kehittymisestä valitulla aikajänteellä. Omistusrakennetta koskevia skenaarioita on esitelty hankkeen tukiryhmälle kevään 2026 aikana ja kehitetty eteenpäin tilaisuuksissa saatujen kommenttien pohjalta.

3.1 Toimintaympäristön kehitys

3.1.1 Metsäalaa koskevat trendit

Kaupungistuminen ja väestön ikääntyminen

Suomi kaupungistuu ja samalla väestö keskittyy muutamaankin kasvukeskukseen ja vähenee muualla (Koste ym. 2020). Vuonna 2014 kaupunkiväestön (yli 15 000 asukkaan keskustaajamassa ja sitä ympärivällä kaupunkimaisella alueella asuvat) osuus oli 70 prosenttia, josta se nousi 73 prosenttiin vuoteen 2024 tullessa (SVT 2024: Väestörakenne). Tällä tahdilla vuoteen 2035 mennessä väestöstä noin 76 prosenttia asuisi kaupunkialueilla. Yksityismetsänomistajista vuonna 2019 asui 29 prosenttia oman arvionsa perusteella kaupunkimaisessa ympäristössä, 18 prosenttia taajamassa tai kirkonkylässä ja loput maaseutumaisessa ympäristössä (Karppinen ym. 2020). Jos oletetaan, että sekä kaupunkimaisessa ympäristössä että taajamissa tai kirkonkylissä asuvat sijoittuvat yli 15 000 asukkaan alueille, kaupungissa asuisi 47 prosenttia metsänomistajista, mikä on selvästi vähemmän kuin koko väestössä. Vuonna 2009 vastaava osuus oli 45 prosenttia (Hänninen ym. 2011). Jos oletettaisiin muutostahdin jatkuvan samana, niin metsänomistajista noin 50 prosenttia asuisi kaupunkimaisessa ympäristössä vuonna 2035.

Metsänomistajakunnan kaupungistuminen lisää etämetsänomistusta. Tämä todennäköisesti lisää metsänhoitotöiden ulkoistamista ja korostaa palveluiden

merkitystä. Hänninen ym. (2020) havaitsi kuitenkin, että etämetsänomistajat eivät käytä sähköisiä palveluita muita yleisemmin. Kaupungistuminen voi myös muuttaa metsänkäytön tavoitteita. Maaseudulla asuvista metsänomistajista monitavoitteisia ja metsässä tekeviä oli moninkertaisesti enemmän kuin kaupungissa tai taajamissa asuvia (Karppinen ym. 2020). Sen sijaan taajamassa tai kaupungissa asuvista suurempi osa oli virkistyskäyttäjiä (Karppinen ym. 2020). Näin ollen kaupungistumisen myötä virkistys- ja luontoarvoja korostavien osuus metsänomistajista saattaa kasvaa.

Suomen väestö ikääntyy tasaista tahtia. Vuonna 2024 yli 65-vuotiaiden osuus oli 23,6 prosenttia (SVT 2024: Väestörakenne) ja sen ennustetaan nousevan noin 25 prosenttiin vuoteen 2035 mennessä (SVT 2024: Väestöennuste). Metsänomistajien keskuudessa huomattavasti koko väestöä korkeampi osa on yli 65-vuotiaita. Karppinen ym. (2020) mukaan vuonna 2019 yksityismetsänomistajista 50 prosenttia oli yli 65-vuotiaita, kun vielä vuonna 2009 osuus oli 36 prosenttia. Vuosina 2009–2019 yli 65-vuotiaiden osuus kasvoi voimalla.

Metsänomistajan iän on havaittu vaikuttavan puunmyyntiin. Mitä vanhempi omistaja, niin sitä vähemmän hän myy (esim. Karppinen ym. 2002, Favada ym. 2009, Kuuluvainen ym. 2014). Lisäksi ikääntyneemmillä metsänomistajilla on vähemmän aikomuksia myydä puuta tulevaisuudessa kuin nuoremmilla (Karppinen ym. 2020).

Ilmastonmuutos

Ilmasto on lämmennyt maailmanlaajuisesti arviolta 1,1 astetta ajanjaksojen 1850–1900 ja 2011–2020 välillä (IPCC 2023). IPCC arvioi nykyinen ilmaston lämpenevän 1,5 astetta esiteollista aikaa korkeammaksi viimeistään 2030-luvun alkupuolella (IPCC 2023). Euroopassa ilmaston lämpeneminen on noin kaksi kertaa nopeampaa kuin maapallolla keskimäärin (Copernicus Climate Change Service 2024). Ilmastonlämpenemisen myötä sään ääri-ilmiöt kuten myrskyt ja kuivuus lisääntyvät. Kasvukauden piteneminen johtaa metsien kasvun kiihtymiseen (Valtioneuvosto 2023), mikä voi johtaa tarkastelujaksolla kiertoaikojen lyhenemiseen.

Ilmastonmuutos on lisännyt (ja lisää vastaisuudessa) painetta sekä sen hillintään että siihen sopeutumiseen. Metsälalla tämä tarkoittaa mm. hiilensidonnan vahvistamista, metsien kasvukunnon ylläpitämistä sekä metsänhoitomenetelmien sopeuttamista muuttuviin olosuhteisiin (MMM 2022; Valtioneuvosto 2023). On mahdollista, että tavoite hiilensidonnan (ja hiilivarastojen) vahvistamisesta voi johtaa metsälain vuotta 2014 edeltäneiden metsien järeys- ja ikärajojen paluuseen.

Suomen keskilämpötilan nousu ja sään ääri-ilmiöiden yleistyminen johtaa metsätuhojen, kuten myrsky-, tuuli-, hyönteis- ja metsäpalotuhojen yleistymiseen (Venäläinen ym. 2021). Routajaksojen lyhentymisen tulee hankaloittamaan puunkorjuuta ja -kuljetusta (Venäläinen ym. 2021). Metsänomistajien päätöksentekoon ilmastonmuutos voi vaikuttaa ainakin hyönteistuhojen uhan muodossa, mikä voi johtaa metsän uudistamiseen yhä aiemmin. Samaan aikaan on todennäköistä, että metsänomistajien kiinnostus metsän terveyttä ja sopeutumiskykyä kasvattavia toimenpiteitä, kuten puulajivalikoiman monipuolistamista, kohtaan kasvaa.

Metsäluonnon monimuotoisuuden turvaaminen

Metsäluonnon monimuotoisuuden turvaaminen huomioidaan metsien käytössä monin eri tavoin, kuten PEFC ja FSC metsäsertifiointin vaatimuksilla, metsä- ja luonnonsuojelulakien velvoitteilla ja suojelemalla erittäin tärkeitä elinympäristöjä ja uhanalaisia kasvi- ja eläinlajeja sekä muilla vapaaehtoisilla lakien ja sertifiointin asettaman minimitasan ylittävillä toimilla (Valonen ym. 2025). Viimeksi mainituista esimerkkinä Metsä Group Plus -hoitomalli (Metsä Group 2026).

2020-luvun edetessä metsäluonnon monimuotoisuuteen tullaan kiinnittämään aiempaa enemmän huomiota, sillä niin EU:n biodiversiteetti- ja metsästrategiassa sekä kansallisessa metsästrategiassa 2035 on asetettu sitä koskevia tavoitteita (PTT 2022). EU:n biodiversiteettistrategian tavoitteiden toimeenpanon kannalta keskeinen väline on ennallistamisasetus, jonka tavoitteena olevan ekosysteemien toiminnan ja luonnontilan palauttaminen (Asetus 2024/1991). Asetuksen toimeenpanon tiimoilta laadittavan kansallisen ennallistamissuunnitelman on määrä olla valmis syksyllä 2027 (YM 2026).

Ennallistamisasetuksen tavoitteiden saavuttaminen edellyttää uudenlaista otetta talousmetsissä sijaitsevien elinympäristöjen, kuten ojitettujen soiden, lähteiden ja puronvarsien, hoidossa ja käytössä. Suomi sitoutuu asetuksen kansallisen toteutuksen myötä kyseisten metsäindikaattoreiden kasvavaan kehitykseen: kuolleet pysty- ja maapuut, eri-ikäisrakenteisten metsien osuus, metsien kytkeytyneisyys, luontaisia puulajeja sisältävät metsät sekä puuston monilajisuus (Järvinen 2026). Lisäksi asetus edellyttää metsälintuindeksin kasvavaa kehitystä.

Luonnon monimuotoisuuden tilan parantaminen edellyttää julkisten varojen lisäksi yksityisen sektorin panosta (Horne ym. 2024a; Valonen ym. 2025). Tähän mahdollisuuksia voi tarkastelujaksolla tuoda luonnonarvokaupan kehittyminen. Horne ym. (2025) katsoivat luonnonarvokaupan voivan laajetessaan

edistää luonnonarvojen turvaamista. Markkinoiden muodostuminen on vaiheittainen prosessi, joka kehittyy ajan kanssa pilotointien ja kokeilujen kautta (Horne ym. 2025).

Luonnon monimuotoisuuden lisäämiseksi tullaan vuoteen 2035 mennessä ainakin lisäämään lehtipuun osuutta, mikä tulee pidemmällä aikavälillä vaikuttamaan puuntarjontaan. Tarkastelujaksolla tullaan tekemään päivitykset PEFC ja FSC-sertifiointiin, mikä tulee muuttamaan sertifiointin velvoitteita jossain määrin. Vuoden 2026 loppukeväästä lähtien metsälaki velvoittaa tekemään ennen hakkuuta metsienkäsittelyalueen linnuston arvioinnin, jonka lisäksi puunkorjuuta rajoitetaan rehevissä lehtipuuvaltaisissa metsissä, korvissa ja rantametsissä pesinnän kannalta merkityksellisinä aikoina (MMM 2026).

Tekoäly ja digitalisaatio

Metsätaloudessa kerättävän tiedon hyödyntäminen tulee jatkossa tehostumaan digitalisaation (PTT 2022) ja etenkin tekoälyn myötä. Tekoäly ja varsinkin generatiivinen tekoäly ja AI agentit kehittyvät kovaa vauhtia. Tekoälyn ongelmanratkaisukyky kehittyy nopeasti mahdollistaen muutaman vuoden päästä peräkkäisten tehtävien sekä huomattavasti nykyistä pidempienkin tehtävien suorittamisen. (International AI Safety Report 2026). Tekoälyn kehittyminen yhdistettynä digitalisaatioon mahdollistaa uusien toimintamallien suunnittelun ja käyttöönoton, mikä vaikuttaa mm. asiakaspalveluun, puukauppoihin, puunkorjuuseen, metsänhoitoon, metsä- ja luonnonhoitopalveluihin sekä metsien inventointiin.

Tekoälyn tarkempia työllisyysvaikutuksia metsätalouteen on vaikea arvioida. Yleiskäyttöisen tekoälyn arvioidaan vaikuttavan 40 prosenttiin työpaikoista kehittyvissä maissa, mutta muutosvauhti riippuu tekoälyn kehityksestä ja käyttöönotosta yrityksissä. (International AI Safety Report 2026).

Puun kysynnän ja tarjonnan kehitys

Puumarkkinaselvityksessä (Horne ym. 2025b) tarkasteltiin puun tarjonnan ja kysynnän sekä raakapuun saatavuuden kehitystä vuoteen 2035 asti skenaarioiden avulla. Muodostetut skenaariot kuvasivat puumarkkinoiden kehitystä erilaisten puun kysyntä- ja metsäpolitiikkamuutosten seurauksena.

Horne ym. (viit. Koljonen ym. 2025) tiivistä, että riippuen mm. hiilinielujen tasosta, metsäteollisuuden tuotantorakenteesta, energiapuun käytöstä sekä raakapuun tuonnista, runkopuun hakkuukertymän vaihteluväli vuodelle 2035 on 50–80 milj. m³ (vuonna 2025 hakkuukertymä oli 74 milj. m³). Näistä alimpaan

hakkuukertymään johtavassa skenaariossa oletettiin, että Suomi saavuttaisi hiilineutraaliuden luontaisten nielujen avulla. Ylimpään hakkuukertymään johdettava skenaario perustui optimistiseen teknologiapainotteiseen kehitykseen. Todennäköisesti toteutuva hakkuukertymä on välimuodon skenaarioiden mukaisesti 62–72 milj. m³. (Viitanen ym. 2025). Kansallisen ennallistamissuunnitelman ja sen toteutuksen osalta Viitanen ym. (2025, viit. Kniivilä ym. 2025) tarkasteli neljää eri skenaariota, joissa ennallistettavat pinta-alat vaihtelivat. Lisäksi skenaarioissa huomioitiin puumarkkinoiden toiminta. Näissä skenaarioissa hakkuukertymän vaihteluväli vuodelle 2035 oli 62–78 milj. m³. Keskiarvo skenaarioissa samainen vaihteluväli oli 71–76 milj. m³.

Puumarkkinaselvityksessä (Horne ym. 2025) ei otettu kantaa siihen, mikä kehityskulku on todennäköisin. Riippuen metsien hiilinielujen tavoitellusta tasosta ja ennallistamissuunnitelmassa asetettavista eri metsäluontotyyppien ennallistamisaloista hakkuukertymä vuodelle 2035 on todennäköisesti jossain määrin vuoden 2025 hakkuukertymää matalampi. Hakkuukertymään vaikuttaa metsien nielutavoitteen ja ennallistamisalojen muodostamien reunaehtojen lisäksi metsien kasvun kehitys sekä metsä- ja energiateollisuuden tuleva tuotantorakenne, jotka ehtivät jonkin verran muuttumaan tarkastelujaksolla.

3.1.2 Yksityismetsänomistajien ikääntyminen ja omistajanvaihdokset

Skenaarioita varten laadittiin arvio yksityismetsänomistajien omistajanvaihdosten määrästä vuoteen 2035 mennessä. Arvio perustui Suomalainen metsänomistaja 2020-aineistoon, josta hyödynnettiin metsänomistajien syntymävuotta, sukupuolta sekä omistettua metsätalousmaan pinta-alaa. Syntymävuoden perusteella määritettiin omistajien ikä vuonna 2025, minkä jälkeen kullekin henkilölle arvioitiin elinajanodote iän ja sukupuolen perusteella Tilastokeskuksen vuoden 2025 väestöennusteen mukaisesti (Tilastokeskus 2024). Elinajanodote yhdistettiin henkilön vuoden 2025 ikään, minkä perusteella muodostettiin arvio metsänomistajan todennäköisestä elinajasta.

Näiden arvioiden perusteella tunnistettiin ne metsänomistajat, joiden arvioitiin saavuttavan elinajanodotteensa ennen vuotta 2035. Heidän omaisuutensa siirtyisi vuoteen 2035 mennessä joko kauppana, lahjana tai perintönä. Laskelmissa ovat mukana sekä metsää yksin että yhdessä muiden kanssa omistavat yksityismetsänomistajat.

Lisäksi tarkasteltiin elinajan aikana tapahtuvia omistajanvaihdoksia. Oletukset perustuvat myös Suomalainen metsänomistaja 2020-aineistoon, jossa metsänomistajilta kysyttiin, miten he aikovat luopua metsätilastaan silloin, kun se tulee

ajankohtaiseksi. Tässä laskelmassa huomioitiin ainoastaan ne yli 80-vuotiaat metsänomistajat, jotka ilmoittivat aikovansa myydä tai lahjoittaa metsätilansa elinaikanaan. Kyselyaineiston mukaan noin 17 prosenttia metsänomistajista aikoi myydä tilansa ja kahdeksan prosenttia lahjoittaa sen ja näitä osuuksia hyödynnettiin arvioitaessa elinajan aikana tapahtuvia omistajanvaihdoksia.

Näiden kaikkien oletusten perusteella noin 25 prosenttia yksityismetsänomistajista saavuttaa elinajanodotteensa vuoteen 2035 mennessä (taulukko 5). Tämä vastaa noin 21 prosenttia yksityismetsien metsätalousmaan kokonaispinta-alasta eli noin 2,6 miljoonaa hehtaaria. Tästä pinta-alasta 46 prosenttia on yksinomistuksessa, 24 prosenttia puolisoiden yhteisomistuksessa, 19 prosenttia yhtymien omistuksessa sekä 11 prosenttia kuolinpesien omistuksessa.

Lisäksi elinaikana tehtävien myyntien ja lahjoitusten kautta tapahtuvien omistajanvaihdosten arvioidaan koskevan noin seitsemää prosenttia yksityismetsänomistajista. Tämä vastaa seitsemää prosenttia yksityisten metsänomistajien hallinnoimasta metsätalousmaan pinta-alasta eli noin 0,9 miljoonaa hehtaaria.

Sekä metsänomistajien ikääntymiseen ja elinaikaan liittyvien tekijöiden että lahjoitusten ja myyntien oletetaan yhdessä johtavan siihen, että noin 28 prosenttia yksityismetsien pinta-alasta vaihtaa omistajaa vuoteen 2035 mennessä. Tämä vastaa noin 3,5 miljoonaa hehtaaria metsätalousmaata.

Taulukko 5. Arvio yksityismetsänomistajien omistajanvaihdoksista vuoteen 2035 mennessä

	Osuus yksityismetsänomistajista %	Osuus yksityismetsänomistajien kokonaisalasta %	Metsätalousmaan ala, milj. ha
Omistus siirtyy,	32	28	3,5
koska omistaja saavuttaa elinajanodotteen	25	21	2,6
koska omistaja luopuu elinaikaan	7	7	0,9

3.2 Skenaarioiden ja niiden oletusten kuvaus

Metsänomistusrakenteen mahdollista kehitystä vuoteen 2035 mennessä tarkastellaan kahden skenaarion avulla. Ensimmäinen skenaario kuvaa kehitystä, jossa eri omistajaryhmien osuuksien muutokset nykytilaan verrattuna jäävät pieniksi; siitä käytetään tässä raportissa nimitystä *yksityismetsätalouden säilyminen*. Toinen skenaario kuvaa kehitystä, jossa muutokset ovat selvästi suurempia ja institutionaalinen metsänomistus kasvaa edelleen; siitä käytetään nimitystä *metsärahasojen ja yhtiöiden kasvu*. Kumpikaan skenaario ei ole enuste tilanteesta vuonna 2035, vaan kuvaus mahdollisesta kehityskulusta.

Skenaarioissa metsänomistuksen muutoksia kuvataan metsämaana. Metsämaan pinta-ala-arviot eri omistajaryhmille on saatu muuttamalla Suomen metsäkeskuksen julkaisemat metsätalousmaan omistusosuudet metsämaaksi VMI-tietojen avulla luvussa 2.1.1 kuvatulla tavalla.

3.2.1 Skenaarioiden yhteiset oletukset

Molemmissa skenaarioissa oletetaan, että metsämaan pinta-ala ei muutu vuoteen 2035 mennessä oleellisesti. Rakentamisen ja soiden ennallistamisen pinta-alaa vähentävän vaikutuksen oletetaan kompensoituvan esim. entisten turvetuotantoaluiden sekä muiden joutomaiden metsityksen avulla.

Metsäalan toimintaympäristön oletetaan kehittyvän luvussa 3.1 kuvatulla tavalla. Metsäteollisuuden toimintaedellytyksissä ja metsäteollisuustuotteiden kysynnässä ei oleteta tapahtuvan sellaisia muutoksia vuoteen 2035 mennessä, jotka muuttaisivat puun kysyntää merkittävästi. Molemmissa skenaarioissa metsänomistajien ikääntyminen lisää omistajanvaihdoksia yksityismetsissä.

Oletuksena konkreettisiin politiikkatoimiin liittyen on, että hallituksen jo päättämä yhteisöveron alentaminen 20 prosentista 18 prosenttiin tapahtuu suunnitellusti vuonna 2027. Lisäksi yksityisille metsänomistajille valmistellaan uudistettua joutoalueiden metsittämistukea eli metsäpinta-alan laajentamistukea, jonka oletetaan tulevan voimaan vuonna 2027.

Molemmissa skenaarioissa yhteismetsien osuuden metsien omistuksesta oletetaan lisääntyvän. Yhteismetsien omistama metsäpinta-ala on kasvanut vuodesta 2005 lähtien tasaisesti korkotasosta ja muista ulkoisista muutoksista riippumatta. Tämän trendin oletetaan jatkuvan.

Molemmissa skenaarioissa oletetaan valtion, kuntien, seurakuntien, säätiöiden ja muiden yhteisöjen metsänomistuksen säilyvän vuoden 2026 kaltaisena. Myös kuolinpesien metsänomistuksen oletetaan säilyvän. Metsänomistajien

korkea ikä lisää kuolinpesien syntymistä, mutta oletuksena on, että elinai- kana tapahtuvat järjestelyt sekä kuolinpesäomistusten purkamiset lisääntyvät myös, jolloin kuolinpesien omistaman metsämaan määrä pitäytyy nykytasolla.

3.2.2 Skenaarioiden kuvaus

Skenaarioiden keskeinen erottava tekijä on markkinakorkojen kehitys. Korkota- son on havaittu vaikuttavan selvästi siihen, miten kiinnostuneita erityisesti sijoit- usrahastot ovat metsäkiinteistöjen ostamisesta ja myymisestä (luku 2.2).

Vuonna 2011 alkanut markkinakorkojen laskutrendi, jonka loppuvaiheessa vuoteen 2022 saakka korot olivat jopa negatiiviset, lisäsi osakeyhtiöiden ja si- joitusrahastojen kiinnostusta metsien ostamiseen. Saman suuntaisesti toden- näköisesti vaikutti myös yhteisöveron laskeminen 28 prosentista 20 prosenttiin vuonna 2014. Vuonna 2023 tapahtunut euribor -markkinakorkojen nousu noin neljään prosenttiin näkyi tilapäisenä rahastojen omistaman metsäalan piene- nemisenä, joka on korkojen laskettua jälleen lähtenyt maltilliseen kasvuun. Metsäsijoitusrahastojen omistaman metsätalousmaan pinta-ala on kasvanut vuoden 2026 alkuun mennessä lähes 340 000 hehtaariin, joka on jo 1,3 pro- senttia maamme metsätalousmaan pinta-alasta.

Molemmissa skenaarioissa oletetaan, että yksityismetsänomistajien ikääntymi- sen ja omistajanvaihdosten myötä tavoiteryhmien suhteelliset osuudet muuttu- vat tulevan kymmenen vuoden aikana. Skenaariot eroavat toisistaan muutos- nopeuden osalta: ensimmäisessä skenaariossa tavoiteryhmien omistusosuuk- sien muutokset ovat pieniä, toisessa skenaariossa suurempia. Omistajanvaihdosten kasvun myötä myös metsäomistuksen pirstoutuminen lisääntyy molem- missa skenaarioissa.

Suomalainen metsänomistaja 2020-tutkimuksen tavoiteryhmittelyä seuraten virkistyskäyttäjien ja epätietoisten tavoiteryhmiin kuuluvien metsänomistajien osuus metsäalasta pienenee vuoteen 2035 mennessä. Pääasiallisena syynä on metsäomistuksen pirstoutuminen ja näihin tavoiteryhmiin kuuluvien met- sänomistajien keskimääräisen tilakoon pieneneminen. Osa näihin ryhmiin kuu- luvista saattaa myös päätyä myymään metsäomaisuutensa elinkustannusten noustessa ja metsätilojen kauppojen sekä metsästä luopumisen hyväksyttä- vyyden lisääntyessä.

Metsässä tekevät -ryhmän osuus pienenee etenkin metsänomistajien ikäänty- misen ja uuden metsänomistajapolven kaupungistumisen myötä. Vaikka suhde metsään on vahva, uusien metsäalojen hankinta etenkin korkean korkotason ympäristössä on ryhmälle epätodennäköistä. Tämä johtaa pinta-alan hitaaseen valumaan muihin ryhmiin tilanteissa, joissa omistaja ikääntyy tai omatoiminen

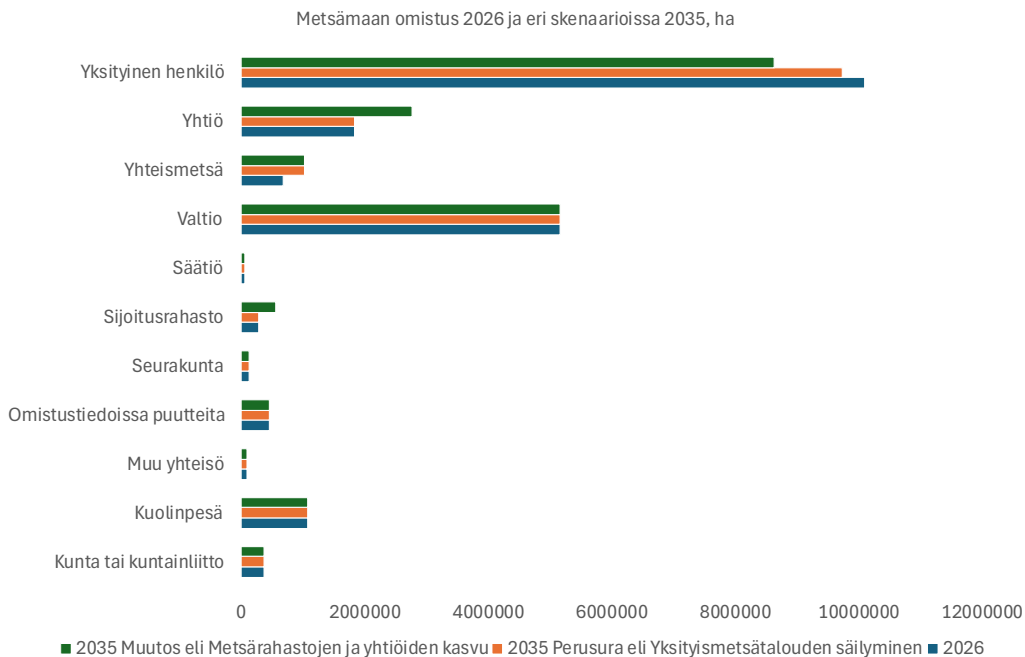
metsänhoito vähenee. Myös monitavoitteisten metsänomistajien osuus vähenee hieman kaupungistumisen ja maatalousyrittäjien määrän laskun myötä. Vaikka heillä on keskimäärin suurempi tilakoko, he joutuvat kilpailemaan tila-kaupoissa institutionaalisten sijoittajien kanssa. Heidän suhteellinen osuutensa laskee, mikäli ammattimainen sijoittajakysyntä nostaa metsätilojen hinnat tasolle, jolla yksityisen monitavoitteisen omistajan ei ole enää järkevää laajentaa toimintaansa.

Turvaa ja tuloja korostavien metsänomistajien osuuden yksityismetsien pinta-alasta oletetaan sen sijaan kasvavan. Kasvua selittää metsän rooli vakaana varallisuusmuotona epävarmassa taloudessa. Ryhmä kykenee hyödyntämään puukauppataloja maksuvalmiuden ylläpitämiseen ja on aktiivisin ostajaryhmä silloin, kun kuolinpesät ja omistajat muissa tavoiteryhmissä luopuvat metsämaasta. Tähän ryhmään kuuluvien metsänomistajien keskimääräinen tilakoko kasvaa.

Ensimmäisessä ”yksityismetsätalouden säilyminen” skenaariossa korkotaso nousee vuoden 2026 alkua korkeammalle tasolle. Korkeiden nousu heikentää metsän suhteellista houkuttelevuutta sijoituskohteena, ja vähentää sijoitusrahastojen kiinnostusta metsäkiinteistöjen hankintaan. Yksityishenkilöiden omistuksessa oleva metsämaan pinta-alaosuus vähenee hieman, noin 0,4 miljoonalla hehtaarilla, koska metsää siirtyy yhteismetsien omistukseen. Lisäksi yksityishenkilöiden keskuudessa taloudellisia tavoitteita omaavien metsänomistajien osuus hieman kasvaa muiden tavoitteiden kustannuksella. Yhteismetsien omistama metsämaan ala kasvaa 50 prosentilla reiluun miljoonaan hehtaariin.

Toisessa ”*metsärahastojen ja yhtiöiden kasvu*” skenaariossa markkinakorko säilyy vuoden 2026 alun tasolla tai laskee. Tällöin yhtiöiden ja etenkin sijoitusrahastojen metsäomaisuuden kasvu jatkaa kasvavaa trendiään. Tässä skenaariossa yhtiöiden metsätalousmaan omistus puolitoistakertaistuisi noin 2,8 miljoonaan hehtaariin ja sijoitusrahastojen omistus kaksinkertaistuisi noin 0,6 miljoonaan hehtaariin. Yhteismetsien omistusosuus kasvaisi reiluun miljoonaan hehtaariin. Yksityishenkilöiden metsänomistus sen sijaan vähentyisi selvästi vuoteen 2035 saakka, noin 1,5 miljoonalla hehtaarilla ja eri tavoiteryhmien suhteellisissa osuuksissa on ensimmäistä skenaariota selkeämpiä muutoksia. Yksityismetsänomistajissa nähdään selvempää polarisaatiota, jossa sekä pienten, metsänhoidollisesti passiivisten tilojen että suurten, ammattimaisesti hoidettujen tilojen määrä kasvaa. Tässä skenaariossa metsänomistus keskittyy aiempaa vahvemmin taloudellisia tavoitteita omaaville ja institutionaalisille metsänomistajille.

Skenaarioiden sisältämät muutokset omistusryhmien metsämaan alassa on koottu kuvaan 11.

Kuva 11. Metsämaan omistus omistajaryhmittäin vuonna 2026 sekä skenaarioissa 1 ja 2 vuonna 2035.

Kun metsämaan pinta-alan omistajaryhmittäisessä tarkastelussa yksityisten henkilöiden omistama pinta-ala jaetaan tavoiteryhmiin Metsänomistaja 2020 - tutkimuksen (Karppinen ym. 2020) mukaisilla pinta-alojen prosenttiosuuksilla, ja tavoiteryhmien sisällä tapahtuvat eri skenaarioissa yllä olevassa taulukossa esitetyt muutokset, jakautuvat metsämaan omistusosuudet 2026 ja eri skenaarioissa 2035 taulukon 6 mukaisesti. Laskelmassa on yksinkertaisuuden vuoksi oletettu, että yksityisten henkilöiden (ml. yhtymien) tavoiteryhmien osuudet vastaavat Metsänomistaja 2020 -tutkimuksessa esitettyjä osuuksia, vaikka kuolinpesien omistus onkin eriytetty skenaarioissa omaksi omistusluokakseen.

Taulukko 6. metsämaan omistuksen prosenttiosuudet 2026 ja eri skenaarioissa siten, että yksityiset henkilöt on jaettu tavoiteryhmiin.

Omistajaryhmä	2026	2035, skenaario "yksityismetsätalouden säilyminen"	2035, skenaario "metsärahastojen ja yhtiöiden kasvu"
Omistusosuus, %			
Yksityiset henkilöt	49,7	47,8	42,4

Monitavoitteiset	18,9	18,4	17,0
Turvaa ja tuloja korostavat	11,9	12,6	13,1
Metsässä tekevät	8,9	8,2	6,4
Virkistyskäyttäjät	6,5	5,8	3,4
Epätietoiset	3,5	2,9	2,5
Valtio	25,4	25,4	25,4
Yhtiö	9,1	9,1	13,6
Kuolinpesä	5,3	5,3	5,3
Yhteismetsä	3,4	5,1	5,1
Omistustiedoissa puutteita	2,2	2,2	2,2
Kunta tai kuntainliitto	1,9	1,9	1,9
Sijoitusrahasto	1,4	1,4	2,7
Seurakunta	0,7	0,7	0,7
Muu yhteisö	0,5	0,5	0,5
Säätiö	0,3	0,3	0,3
Yhteensä	100,0	100,0	100,0

4 Metsänomistajaryhmien palvelutarpeet ja vaikutukset metsäalan ammattilaisiin

Helmi-maaliskuussa 2026 hankkeessa toteutettiin 13 haastattelua, joilla kerättiin asiantuntijoiden näkemyksiä eri omistajaryhmien päätöksenteon ja palvelutarpeiden kehittymisestä ja sen vaikutuksista metsien käsittelyyn ja metsäammattilaisten työhön. Koska kehityskulkuun vaikuttaa omistusrakenteen lisäksi myös metsäalan yleisen toimintaympäristön muutos, haastatteluissa pyrittiin tunnistamaan ja tarkastelemaan myös siihen liittyviä ajureita.

Haastatellut asiantuntijat edustivat eri metsänomistajaryhmiä, metsäpalveluja tarjoavia organisaatioita, metsäalan hallintoa ja asiantuntijaorganisaatioita. Kaksi haastatelluista työskentelivät digitalisaation ja tekoälyn hyödyntämiseen liittyvissä tehtävissä metsäalan ulkopuolella. Haastatteluiden keskeisistä tuloksista tehtiin synteesi, joka lähetettiin asiantuntijoille kommenteille. Neljä asiantuntijaa täydensi vastauksiaan synteessin pohjalta.

Metsäpalvelumarkkinoiden koosta ei tällä hetkellä ole olemassa julkaistuja arvioita. Metsänhoito- ja metsänparannustöihin liittyvien palvelujen määrän tai arvon arviointia hankaloittaa se, etteivät Luonnonvarakeskuksen tilastot sisällä kaikkien metsäpalveluyrittäjien tekemiä töitä (Horne ym. 2026). Myös omatoimisesti tehdyt työt jäävät tilaston ulkopuolelle, mikä vaikeuttaa palvelujen kasvupotentiaalin arviointia. Suomalainen metsänomistaja 2020-hankkeessa tehdyn alustavan arvion mukaan yksityismetsänomistajat kuitenkin tekivät 2010-luvun loppupuolella monissa työlajeissa, kuten ennakkoraivauksissa ja taimikon ja nuoren metsän hoitotöissä, selvästi yli puolet vuosittaisista työmääristä itse (Horne ym. 2026).

4.1 Toimintaympäristön kehityksestä tulevat muutokset

Haastattelut nostivat esiin useita toimintaympäristön muutosajureita, joiden uskotaan muuttavan metsäpalveluita ja niiden kysyntää vuoteen 2035 mennessä.

Digitalisaatio ja tekoäly muuttavat palveluiden sisältöä ja toteutusta

Lähes kaikki haastatelluista uskoivat, että tekoälyn rooli kasvaa merkittävästi seuraavan kymmenen vuoden aikana metsäpalveluiden asiantuntija-, suunnittelu- ja neuvontapalveluissa. Tekoälyn hyödyntämisen nähtiin tehostavan metsävaratiedon analysointia ja hyödyntämistä sekä helpottavan tiedon muuntamista metsänomistajille helposti ymmärrettävään ja räätälöityyn muotoon.

Metsäalan haastatellut näkivät tekoälyn roolin ensisijaisesti avustavana, eikä sen uskottu olennaisesti korvaavan niitä palveluita, jotka perustuvat henkilökohtaiseen kontaktiin metsänomistajien kanssa. Tekoälyn hyödyntämisen ei myöskään uskottu muuttavan olennaisesti metsässä tehtävien toimenpiteiden toteutusta, etenkin metsänhoitotöitä. Kaksi metsäalan ulkopuolista digitalisaation ja tekoälyn asiantuntijaa sen sijaan näkivät, että tekoälyn tuoma murros ja esimerkiksi autonominen konekanta on kymmenen vuoden päästä mahdollinen myös metsätalouden toteuttavissa töissä.

Vuosi 2035 on todella kaukana tekoälymaailmasta katsottuna. Vauhti on nyt todella kova ja maailma voi olla todella eri näköinen tuolloin. ... Ei puhuta vain ohjelmistotekoälystä vaan puhutaan siitä, että metsäkoneet ovat robotisoituja, enemmän tai vähemmän. (lainaus 7. haastattelun muistiinpanoista)

Tekoälyn nähtiin mahdollistavan täysin uudenlaisia tehtäviä ja palveluita, ei ainoastaan tehostavan nykyisiä prosesseja. Se mahdollistaa uudenlaista optimointia, analytiikkaa ja palveluiden räätälöintiä yksittäisen metsänomistajan ja hänen metsänsä tarpeisiin. Haastatteluissa nousivat esiin agenttipohjaiset palvelumallit, joissa metsänomistajat voivat tulevaisuudessa löytää palveluntarjoajia ja tilata metsänhoitotöitä. Toisaalta ne metsänomistajat, joilla on osaamista ja kiinnostusta, voivat tekoälyavusteisesti luoda omia tavoitteitaan optimoivia metsänhoitosovelluksia.

Pienet, ketterät palveluntarjoajat voivat ottaa tekoälyä käyttöön isoja toimijoita joustavammin ja tehdä esimerkiksi sovelluskehitystä itse. On myös todennäköistä, että digitalisaation ja tekoälyn hyödyntämisen myötä metsäpalvelumarkkinoille tulee aivan uusia toimijoita, jotka voivat kiristää kilpailua.

Toisaalta droonilannoitus, tässä teknologia mennyt kovaa vauhtia ja nykyään edullista ja helppoa hankkia. Sitä tuli vetämään ihan uudet toimijat, antoi bisnestä ihan uusille toimijoille. ... Eli kyllä tätä voi tapahtua, että ketterät pienet yritykset menee ohi vanhoista. (lainaus 4. haastattelun muistiinpanoista)

Tekoälyn vaikutukset metsäammattilaisiin

Haastatteluaineiston mukaan teknisen osaamisen merkitys kasvaa. Tekoälyn hyödyntämisen ja datapohjaisten työkalujen yleistyminen muuttaa sekä asiantuntija- että suunnittelutyön luonnetta: maastotyön suhteellinen osuus vähenee entisestään ja paikkatieto-, data- ja tekoälyosaaminen nousevat keskeiseksi osaksi ammattitaitoa. Useat haastatellut ennakoivat tehtävien eriytymistä, jossa data- ja teknologiaosaaminen erkanevat perinteisestä operatiivisesta työstä. Tämä asettaa haasteen myös metsäalan koulutukselle, sillä datapainotteen osaaminen ei välttämättä synny metsäalan koulutusohjelmista.

Ehkä perinteinen metsäosaaminen ei ole enää niin kriittistä, Toki tärkeää, mutta kirjo mitä muuta osaamista tarvitaan sen rinnalle on laajempi. Voi olla että vaikka metsäalan koulutusta muutettaisiin kuinka, ehkä tätä teknistä dataosaamista ei sieltä saa. (lainaus 4. haastattelun muistiinpanoista)

Työn rakenteen uskottiin muuttuvan teknologian ja tekoälyn käyttöönoton seurauksena. Suorittavan työn tarve säilyy tai kasvaa, etenkin metsänhoidon töissä, kun taas asiantuntija- ja suunnittelutehtävissä työnteko tehostuu ja henkilöstömäärän arvioidaan vähenevän.

Luonto-, ilmasto- ja ennallistamispalveluiden kasvu

Haastatellut olivat lähes yksimielisiä siitä, että EU-sääntely, etenkin ennallistamisasetuksen kansallinen toteutus, ja luonnonarvokaupan kehitys tulevat synnyttämään uutta kysyntää luonto-, ennallistamis- ja ilmastopalveluille. Uusia, konkreettisia palveluja saattaa muodostua esimerkiksi valuma-alue suunnitteluun ja ekologiseen inventaarioon liittyen. Myös ilmastonmuutokseen sopeutumiseen ja metsätuhojen ehkäisyyn liittyvien palveluiden kysynnän uskotaan kasvavan. Tähän kysyntään vastatakseen metsäpalveluyritysten on entisestään monipuolistettava tarjontaansa, tai erikoistuttava.

Haastateltujen näkemykset eroavat siinä, kuinka suureksi luontoarvomarkkina tulee tällä aikajänteellä kasvamaan: Osa uskoo sen nousevan tärkeäksi tulonlähteeksi, osa suhtautuu kasvupotentiaaliin varauksella.

En usko hetkeäkään, että siitä [luonnonarvomarkkinasta] tulisi taloudellisesti mielessä yhtä kannattavaa toimintaa kuin perinteinen puukauppa (lainaus 1. haastattelun muistiinpanoista)

Ympäristöteemoihin liittyvät osaamistarpeet korostuvat

Lähes kaikki haastateltavat nostavat esiin, että metsäammattilaisten osaamistarpeet jatkavat monipuolistumistaan. Muun muassa monimuotoisuuden edistäminen, vesiensuojelu, ilmastonmuutoksen hillintä ja siihen sopeutuminen, jatkuvan kasvatuksen yleistyminen ja sertifiointikriteerien muutokset monipuolistavat metsänkäsittelyä ja edellyttävät metsäammattilaisista uudenlaista osaamista ja jatkuvaa oppimista. Metsäalan organisaatioiden on samaan aikaan mahdollistettava työntekijöiden kehittyminen ja täydennyskoulutus. Uuden substanssiosaamisen rinnalla perinteisen metsänhoidon osaamisen nähtiin kuitenkin säilyttävän tärkeytensä.

Peruskonsepti osataan hyvin, mutta monipuolistuminen haastaa. Jatkuvan kasvatuksen osalta valtava osaamishaaste, miten kyetä kouluttamaan, kun ei ole ohjeistuksia laadittu. (lainaus 11. haastattelun muistiinpanoista)

Työvoiman saatavuus vaikeuttaa metsäpalveluiden tarjontaa

Osaavasta metsänhoitotöitä tekevästä työvoimasta on metsäalalla pulaa jo tällä hetkellä ja vuoteen 2035 mennessä ammattitaitoisten työntekijöiden houkuttelemisen ja pitäminen alalla korostuu entisestään. Tarvetta korostaa se, että perinteisten metsänhoitopalveluiden kysynnän uskotaan säilyvän vahvana. Eräs haastateltava näki paikallisten koulutusmahdollisuuksien tarjoamisen olevan tässä avainasemassa. Ulkomaisen työvoiman tarve kasvaa jatkossa, mikä tuo kehitystarpeita monikulttuuristen toimintatapojen, työntekijöiden oikeusturvan, valvonnan ja työehtojen varmistamisen suhteen.

Miten turvataan suorittavan työn määrät ja pidetään yhteiskunta kokonaisuutena niin, että kausi- ja vierastyövoima ei olisi halpatyövoimaa? Että metsuri voisi olla elättävä ammatti, eikä heittopussi? (lainaus 6. haastattelun muistiinpanoista)

4.2 Omistusrakenteen kehityksestä tulevat muutokset

Haastatteluissa kysyttiin asiantuntijoiden näkemyksiä siihen, miten metsien omistusrakenne kehittyi vuoteen 2035 mennessä. Heidän esiin nostamiaan kehityskulkuja hyödynnettiin ”metsärahasojen ja yhtiöiden kasvu” skenaarion kehittämisessä.

Metsänhoitopalvelujen kysyntä kasvaa ja kohteet eriytyvät

Moni haastatelluista nosti esiin, että yksityismetsänomistajien ikääntyminen ja kaupungistuminen vähentävät omatoimisten metsänhoitotöiden tekoa ja lisäävät ostopalveluiden kysyntää. Tätä kehitystä vahvistaa yksityisen metsänomistuksen polarisoituminen: sekä pieniä tilojen omistavien, metsänhoidollisesti passiivisten että suuria pinta-aloja omistavien, taloudellisia tavoitteita metsilleen asettavien ja puuntuotantoa edistävien metsänomistajien määrä kasvaa. Samaan suuntaan vaikuttaa myös yksityismetsien siirtyminen enenevässä määrin ammattimaisesti metsiään hoitaville institutionaalisille sijoittajille, yhtiöille ja yhteismetsille. Näiden omistusrhmien kasvuun uskoi moni haastatelluista.

Lähes kaikki asiantuntijat uskoivat, että tämä kehitys lisää etenkin puuntuotantoa kasvattavien metsänhoitopalveluiden kysyntää. Lisäksi kehitys muokkaa tarjolle tulevien kohteiden rakennetta. Taloudellisia tavoitteita omaavien yksityismetsänomistajien metsänomistuksen kasvaminen sekä institutionaalisen omistuksen lisääntyminen tarkoittaa, että palveluntarjoajia haetaan entistä useammin yksittäisten toimenpiteitten sijaan laajemmille, jopa valtakunnallisille palvelukokonaisuuksille. Tämä hankaloittaa pienempien, alueellisten toimijoiden mahdollisuutta tarjota palveluitaan muutoin kuin alihankintojen kautta, vaikka heidän paikallistuntemuksensa nähtiinkin arvokkaana. Toisaalta haastatteluissa nousi esiin myös yksittäinen näkemys siitä, että omistuksen pirstaloitumisen myötä pienten metsätilojen omistajien voi olla vaikeaa löytää palveluntarjoajaa, joka pystyy toteuttamaan työt kannattavasti. Tämä saattaa jossain määrin lisätä pienten palstojen jäämistä perinteisen, puuntuotantoa edistävän metsänhoidon ulkopuolelle.

Palvelujen näkökulmasta, miten tavoitetaan ne pienet, passiiviset metsänomistajat? Näiden ostot tulevat hitaasti, eivät toistu, ovat työläitä eli pienet eivät ole yrittäjille kannattavaa bisnestä. (lainaus 6. haastattelun muistiinpanoista)

Omistajanvaihdospalveluiden tarve ja tilakaupat lisääntyvät

Osa haastatelluista totesi, että suurten ikäluokkien luopuminen metsistään tulevan 10–15 vuoden aikana kasvattaa omistajanvaihdospalveluiden tarvetta selvästi. Haasteena on usein omistajanvaihdosten hidas eteneminen ja pitkä kesto, joka tekee niistä palveluntarjoajille kannattavuudeltaan heikkoja. Muutamassa haastattelussa nostettiin esiin uusien metsänomistajien suhde metsäänsä. Sen koettiin tuovan mukanaan merkittävän epävarmuustekijän, joka

osaltaan määrittää omistuksen siirtymistä muille omistusluokille ja josta tällä hetkellä tiedetään hyvin vähän.

Pahin olisi jos metsästä tulee yhdentekevä. Silloin ollaan hävitty tää peli, ei haluta investoida yhtään mihinkään metsissä. ... Meidän täytyy pitää yllä kiinnostusta metsänomistukseen, tämä on tosi tärkeää. (lainaus 1. haastattelun muistiinpanoista)

Mikäli aiempaa suurempi määrä perintönä siirtyvistä metsätiloista päätyy kuolinpesien omistukseen, niiden hajautunut päätöksenteko aiheuttaa vähintään pitkällä aikavälillä haasteita ja hallinnollista taakkaa palveluiden ostamiseen ja myyntiin. Tämä vaikeuttaisi myös metsäammattilaisten työtä. Muutama haastateltu uskoi, että huolimatta siitä, toteutetaanko omistajanvaihdos elinaikana vai ei, tilasta luopuminen ja sen myyminen ulkopuoliselle tulee jatkossa olemaan aiempaa hyväksytympää. Tämä lisää tilakauppoihin liittyvien palvelujen tarvetta.

Räätälöinnin, helppouden ja kokonaisvaltaisuuden rooli korostuu

Suurin osa haastatelluista näki, että sekä yksityismetsänomistajien etäännyminen metsästään että suurempia metsäomaisuuksia hallinnoivien metsänomistajien kasvu lisää tarvetta neuvonnalle ja metsäpalvelujen kokonaisvaltaisuu-
delle. ”Avaimet käteen” tyyliä, helposti hallinnoitavia pakettiratkaisuja kysytään entistä enemmän kaikissa tilakoissa. Jokunen haastateltava koki, että suurilla metsänomistajilla tarpeet liittyvät kokonaisvaltaiseen varallisuudenhoitoon, sen sijaan pienemmille metsänomistajille palveluita saattavat tarjota yhden haastatellun mainitsevat ”metsätalkkarit”, jotka hoitavat laajasti erilaisia tehtäviä tarpeen mukaan. Metsänomistuksen helppous edellyttää havainnollistavaa, yksinkertaista ja räätälöityä viestintää, jossa muutaman haastatellun mukaan tullaan jatkossa hyödyntämään vahvasti tekoälyä.

Uusia asiakasryhmiä saattaa löytyä jos ostaminen voidaan tehdä entistä helpommaksi, voidaan ehkä aktivoida sellaisia jota eivät ole jaksaneet tai viitsineet aiemmin. Mitä helpommaksi voidaan tehdä, sen parempi. (lainaus 5. haastattelun muistiinpanoista)

Asiakaskohtaamisen ja neuvonnan taidot korostuvat metsäammattilaisen työssä

Digitaalisen asioinnin kasvusta huolimatta usea haastatelluista uskoi metsänomistajien haluavan tulevaisuudessa myös henkilökohtaista palvelua. Eräs haastateltu nosti esiin, että metsänomistajien korkea keski-ikä hidastaa digitaalisen neuvonnan yleistymistä. Toinen haastateltava uskoi, että tekoäly voi

tukea neuvojaa tietyissä työtehtävissä ja prosesseissa, jolloin aikaa voi vapautua henkilökohtaiseen kohtaamiseen.

Haastatteluissa korostettiin asiakaskohtaamiseen, vuorovaikutukseen ja palveluasenteeseen liittyviä taitoja, sillä niitä tarvitaan entistä erilaisempien metsänomistajien palveluun. Eräs haastateltu mainitsi, että metsään liittyviin päätöksiin vaikuttavat arvot, tunteet ja yksilölliset näkemykset, joiden ymmärtäminen on keskeistä laadukkaan palvelun tuottamisessa. Ammattilaisten on kyettävä enenevässä määrin tarjoamaan vaihtoehtoja, perustelemaan suosituksia ja havainnollistamaan vaikutuksia, myös sellaisille metsänomistajille, joiden tavoitteet poikkeavat perinteisestä käsittelystä.

Jos asiakas löytää toimijan ja syntyy hyvä asiakassuhde, palveluiden ostaminen ja töiden teettäminen on helppoa. (lainaus 2. haastattelun muistiinpanoista)

4.3 Yhteenveto metsäpalvelumarkkinoiden ja osaamistarpeiden muutoksista

Haastatteluissa tunnistettiin monia toimintaympäristöön kytkeytyviä muutoksia, jotka vaikuttavat metsäpalvelumarkkinoihin ja metsäammattilaisten osaamistarpeisiin vuoteen 2035 mennessä. Digitalisaatio ja tekoäly tehostavat asiantuntija-, suunnittelu- ja neuvontapalveluita ja vähentävät usean haastatellun mielestä näihin palveluihin liittyviä työtehtäviä. Tekoälyn hyödyntäminen mahdollistaa uudenlaista räätälöintiä erilaisten metsänomistajien tarpeisiin ja kokonaan uusia palvelutyyppisiä, mikä voi tuoda markkinoille myös ketteriä uusia toimijoita perinteisten rinnalle.

EU:n sääntely ja luonnonarvomarkkinoiden kehitys synnyttävät kasvavaa kysyntää luonto-, ennallistamis- ja ilmastopalveluille, vaikka markkinan koosta vuonna 2035 vallitsee haastatteluaineistossa eriäviä näkemyksiä. Metsäammattilaisten työssä nämä muutokset näkyvät kahtena samanaikaisena vaatimuksena: metsänhoidon substanssiosaamisen laajentumisena yhä enemmän monimuotoisuuteen, vesiensuojeluun ja ilmastokysymyksiin sekä data-, paikkatieto- ja tekoälyosaamisen nousuna uudeksi osaamisalueeksi. Toisaalta digitaalinen osaaminen saattaa myös eriytyä omaksi asiantuntijuudekseen. Suorittavassa työssä keskeisin haaste on kotimaisen työvoiman riittävyys ja sitä kompensoivan ulkomaisen työvoiman integroiminen nykyisiin työskentelytapoihin sekä tähän liittyvät oikeusturva- ja työehtokysymykset. Jatkuva oppiminen ja sopeutumiskyky muodostuvat itsessään keskeiseksi ammattitaidon osaksi.

Toimintaympäristön muutosten päälle muodostuvat selvät muutokset metsänomistusrakenteessa. Yksityisomistajakunta moniarvoistuu ja etäänny metsistään. Omatoimiset metsänhoitotyöt vähenevät ja ostopalveluiden kysyntä kasvaa. Institutionaalisten omistajien, yhteismetsien ja taloudellisesti orientoituneiden ja keskimääräistä suurempien yksityishenkilöiden omistusosuus kasvaa. Tämän myötä laajemmat, jopa valtakunnalliset palvelukokonaisuudet yleistyvät, joiden kilpailutuksiin metsäpalveluyrittäjien ja pienten metsäpalveluyritysten on vaikeaa osallistua. Omistajanvaihdospalveluiden tarve kasvaa suurten ikäluokkien luopuessa metsistään. Samalla pienten, harvakseltaan palveluita hyödyntävien tilojen palveleminen muuttuu palveluntarjoajille entistä kannattamattomammaksi.

Ammattilaisten työssä nämä muutokset kasvattavat asiakaskohtaamis-, neuvonta- ja myyntiosaamisen merkitystä, koska osa omistajakunnasta tunnistaa metsänsä ja sen käsittelyn perusteet aiempaa heikommin. Metsänhoitotöiden kysynnän kasvu lisää tekijöiden tarvetta, jota osaavan työvoiman puute kärjistää. Työtehtävissä nähdään siis siirtymää asiantuntijatoista toteuttavalle puolelle. Toimintaympäristön ja omistusrakenteen muutokset synnyttävät lisäksi yhteisvaikutuksia, kuten tekoälyn mahdollistama palveluiden ja viestinnän räätälöinti jopa yksittäisille metsänomistajille. Tekoäly saattaa tulla myös metsäammattilaisen tueksi tehokkaampiin toimintatapoihin ja alati lisääntyviin osamisvaatimuksiin, jolloin aikaa vapautuu henkilökohtaiseen asiakaspalveluun.

5 Muutosten vaikutukset kestävään metsätalouteen ja metsäalan hyväksyttävyyteen

Toimintaympäristön ja metsänomistajarakenteen muutosten vaikutukset kestävään metsätalouteen voivat olla osin samansuuntaisia voimistaen toisiaan, osin ristikkäisiä vaimentaen toisiaan. Toimintaympäristön muutokset ja niiden vaikutus esimerkiksi metsätalouden kannattavuuteen ja riskeihin vaikuttavat metsänomistajarakenteen muutoksiin.

5.1 Vaikutukset metsätalouteen ja puuntuotantoon

Toimintaympäristön muutokset

Ilmastonmuutos pidentää kasvukautta ja tukee metsien kasvua etenkin pohjoisessa Suomessa (Lehtonen ym. 2020). Samalla ilmastonmuutoksen aiheuttamat riskit, kuten myrskyt, kuivuus, hyönteistuhot ja korjuuolosuhteiden heikkeneminen, kasvattavat riskejä ja epävarmuutta puuntuotannossa. Tulevaisuuden metsätalous rakentuu aiempaa enemmän riskienhallinnan ympärille. Ilmastopolitiikassa metsien rooli monipuolistuu. Metsiltä odotetaan samanaikaisesti hiilen sitomista, hiilivarastojen ylläpitämistä, uusiutuvien raaka-aineiden tuottamista sekä ilmastonmuutokseen sopeutumista. Tämä lisää painetta pidentää kiertoaikoja joissakin metsissä, vahvistaa metsien kasvukuntoa ja suosia sekapuustoisuutta sekä ilmastokestävää metsänhoitoa.

EU-sääntely pääosin vähentää puuntuotantoa ja tarjontaa. Vähennyksen suuruuteen voidaan kuitenkin vaikuttaa kansallisella toimeenpanolla esimerkiksi ennallistamisasetusta toteutettaessa. Sääntely voi myös heikentää hakkuiden hyväksyttävyyttä ja metsänomistajien uskallusta hakata, varsinkin jos toimeenpanon tulkinnasta on erimielisyyttä. Toisaalta hakkuita voidaan aikaistaa, jos tulevan sääntelyn katsotaan rajoittavan toimintamahdollisuuksia tulevaisuudessa, mikä lisäisi puun tarjontaa lähitulevaisuudessa. Ilmastonmuutoksen lisäämät metsätuhot kasvattavat myös ennalta suunnittele mattomien hakkuiden määrää, mutta vaikutukset voivat vaihdella voimakkaasti tarkastelujaksolla.

Ekosysteemipalvelumarkkinoiden kehittyminen vähentää tarkastelujaksolla vain hieman puuntuotantoa ja puun tarjontaa. Vaikutus riippuu suuresti palvelumarkkinoiden volyymin kehittymisestä, kohdealueista ja siitä, olisivatko alu-

eet puuntuotannon ulkopuolella muutoinkin. Ekosysteemipalvelumarkkinat voivat tuoda tuloja myös niille metsänomistajille, jotka eivät ole osallistuneet puumarkkinoille.

Osaavan työvoiman puute voi vaikuttaa tarkastelujaksolla merkittävästi metsätalouteen, varsinkin yhdistettynä yksityismetsänomistajien ikääntymiseen, kauptungistumiseen ja omatoimisen metsänhoidon vähenemiseen. Lisäämällä tarkastelujakson aikana tekoälyn ja digitalisaation hyödyntämistä metsäpalveluissa voidaan aiempaa paremmin tavoittaa niin aktiivisia kuin passiivisia metsänomistajia ja kohdentaa palveluita. Automaattinen ja kohdennettu markkinointi todennäköisesti yleistyy. Tekoäly voi myös tuoda saataville täsmämetsätalouden työkaluja, joilla tuottavuutta voidaan parantaa ja riskejä hallita nykyistä paremmin.

Metsänomistusrakenteen muutos

Reilun neljänneksen yksityismetsätalouden pinta-alasta siirtyessä uusille omistajille vuoteen 2035 mennessä, metsänomistusrakenneskenaarion ”yksityismetsätalouden säilyminen” oletus tuloja ja turvaa korostavien metsänomistajien osuuden kasvusta lisää maltillisesti puun tarjontaa ja panostusta metsätalouteen yksityismetsätaloudessa. Hakkuumäärä todennäköisesti kasvaa hieman lyhyellä aikavälillä. Yhteismetsien osuuden kasvu todennäköisesti myös kasvattaa puuntarjontaa ja sen tasaisuutta.

Skenaariossa ”metsärahastojen ja yhtiöiden kasvu” tapahtuva yhteismetsien sekä rahastojen ja yhtiöiden omistusosuuden kasvu yksityisten henkilöiden kustannuksella johtaa siihen, että metsätalouden harjoittaminen ammattimaistuu. Institutionaalisen omistuksen, yhteismetsien ja taloudellisia tavoitteita korostavien metsänomistajien osuuden kasvu voi lisätä aktiivista metsänhoitoa, investointeja sekä puuntuotannon tehokkuutta. Suuremmat toimijat kykenevät hyödyntämään ammattimaista metsänhoitoa, uusia teknologioita ja laajoja palvelukokonaisuuksia, mikä voi vahvistaa puun tarjontaa. Se lisää metsänomistajien metsätaloudellista aktiivisuutta ja puuntarjontaa valtakunnallisesti. Yksityismetsänomistajien osuus hakkuukertymästä oletettavasti laskee. Lasku on kuitenkin pienempi kuin omistusluokan metsämaan omistusosuuden pieneminen, sillä taloudellisia tavoitteita omaavien ja metsää aktiivisesti hyödyntävien suhteellinen omistusosuus kasvaa.

Skenaarion vaikutuksena puuta tulisi todennäköisesti tasaisemmin markkinoille, koska yhtiöt ja rahastot tuottavat puuta aktiivisesti ja tasaisesti markkinoille ja hintavaihteluiden vaikutus on pienempi, kun harvemmin markkinoille osallistuvilla yksityismetsänomistajilla. Toisaalta puunmyynnin keskittyminen varsinkin alueellisesti vahvistaisi laajoja alueita omistavien markkina-asemaa,

lisäisi puuta ostavien tahojen kilpailua, ja saattaisi nostaa puun hintaa. Kun rahastojen omistuksella on tähtäimessä sijoitustuotto eikä puun tuotanto sinälään, metsää voi siirtyä myös muuhun kuin metsätalouskäyttöön, jos vaihtoehdotiset maankäyttömuodot ovat kannattavampia.

Kummassakin skenaariossa osan metsänomistuksesta pirstoutuminen pieniksi tiloiksi lisää riskiä metsänhoitotoimenpiteiden vähentymiseen tai niiden kokonaan tekemättä jättämiseen. Kehitykseen vaikuttavat muun muassa metsänhoitopalvelujen heikentynyt saatavuus erityisesti pienille tiloille, pienten metsäpalstojen vähäinen taloudellinen merkitys omistajille sekä metsänomistajien tavoitteiden ja asenteiden muuttuminen. Puunkorjuun kannattavuus laskee ja metsänhoitoinvestointien väheneminen heikentää edelleen puuntuotantoa ja -tarjontaa.

Ilmasto- ja monimuotoisuustavoitteiden kiristyminen sekä ennallistamistoimet rajaavat osin hakkuumahdollisuuksia. Näin ollen puuntuotannon kehitys ei määräydy vain omistusrakenteen perusteella, vaan myös sen mukaan, kuinka voimakkaasti hiilinielu- ja monimuotoisuustavoitteet ohjaavat metsien käyttöä.

5.2 Vaikutukset luonnon monimuotoisuuteen ja ilmastonmuutoksen hillitsemiseen

Toimintaympäristön muutokset

Ilmastonmuutoksen arvioidaan heikentävän luonnon monimuotoisuutta muuttamalla elinympäristöjä, lisäämällä metsätuhoja ja siirtämällä lajien levinneisyysalueita, vaikka osa lajeista voi hyötyä lämpenevästä ilmastosta (Hof ym. 2023). Oikeilla puulajivalinnoilla ja metsänkäsittelytavoilla voidaan parantaa metsien kykyä kestää muuttuvia olosuhteita, muun muassa eri-ikäiskasvatus voi parantaa metsien häiriönsietokykyä. Ilmastonmuutos itsessään voi kuivuuden lisääntymisen myötä heikentää metsien hiilinielua.

Luonnon monimuotoisuuden turvaamisen merkitys vahvistuu selvästi metsänomistusrakenteen muutoksesta riippumatta. EU:n biodiversiteettitavoitteet, ennallistamisasetuksen toimeenpano, sertifiointikriteerien kiristyminen ja luonnonarvomarkkinoiden mahdollinen kehitys lisäävät paineita huomioida metsien rakennepiirteitä ja ekologista kytkeytyneisyyttä sekä lisätä lehtipuustoa, lahopuuta nykyistä enemmän. Tämä merkitsee siirtymää kohti monipuolisempaa metsänkäsittelyä, jossa puuntuotannon rinnalle nousevat luonnonhoidon tavoitteet. Luonnon monimuotoisuuden parantaminen näyttäytyy tulevaisuudessa yhä useammin osana normaalia metsätaloutta eikä erillisenä toimintona.

Ilmastohyötyjen kannalta ratkaisevaa on, kyetäänkö metsien käyttöä ohjaamaan siten, että hiilinielut, puupohjaisten tuotteiden substituutiovaikutukset ja metsien elinvoimaisuus tukevat toisiaan. EU- ja kansallinen sääntely edistävät luonnon monimuotoisuutta sekä metsien hiilivarastoja ja hiilinieluja, mutta toimenpiteisiin sisältyy myös ristiriitoja. Esimerkiksi lannoitus lisää hiilen sitoutumista, mutta ei tuota myönteisiä vaikutuksia luonnon monimuotoisuudelle.

Metsänomistusrakenteen muutos

Skenaariossa ”yksityismetsätalouden säilyminen” yhteismetsien osuuden kasvu ei suoraan muuta metsien hiilinielujen tai varastojen ja luonnon monimuotoisuuden tilaa. Vaikka yhteismetsää tulee käyttää ensi sijassa kestävän metsätalouden harjoittamiseen jo lain perusteella (Yhteismetsälaki 109/2003, 2 §), kestävyyspainotukset voivat vaihdella omistajasta riippuen samoin kuin yksityismetsissäkin. Metsien hiilensidontaa voi vähentää osan yhteismetsistä hakema korkeampi tuotto, jolloin harvennukset tehdään voimakkaampina ja uudistushakkuut aikaisemmin. Toisaalta yhteismetsät tekevät hakkuut ja hoitotyöt ajallaan sekä todennäköisesti lannoittavat yksityismetsänomistajia enemmän, mikä taas lisää kasvua ja hiilensidontaa. Yhteismetsien vaikutus hiilensidontaan riippuu siitä, painottuvatko tuottotavoitteet vai metsän kasvukunnon pitkäjänteinen ylläpito. Vaikutus voi siten olla joko hiilensidontaa heikentävä tai vahvistava.

Metsätilojen siirtyminen yksityismetsänomistuksen sisällä nuoremmille ja tavoitteiltaan metsätaloudellisesti aktiivisemmille omistajille voi lisätä hakkuita. Toisaalta varsinkin pienempien metsätilojen pirstoutuminen todennäköisesti vähentää investointeja metsätalouteen ja hakkuita. Mikäli kehityksen myötä pienten metsäpalstojen hoitamattomuus lisääntyy, se voi lisätä luonnon monimuotoisuudelle tärkeitä rakennepiirteitä, kuten lahoppuuta, lehtipuustoa ja puuston rakenteellista vaihtelua. Vaikutukset monimuotoisuuteen riippuvat kuitenkin metsikön lähtötilanteesta, kasvupaikasta ja lajiryhmästä.

Skenaariossa ”metsärahojen ja yhtiöiden kasvu” institutionaalisten toimijoiden osuuden kasvu voi yhtäältä helpottaa monimuotoisuustoimien systemaattista toteuttamista suurilla pinta-aloilla, mutta toisaalta voimakas taloudellisten tavoitteiden korostuminen voi lisätä jännitteitä luonnonhoidon ja puun tuotantotavoitteiden välillä. Hiilensidontaan vaikuttavat yhteismetsien osalta aikaisemmin mainittu korkeampi tuotto-odotus ja oikea-aikaiset hoitotoimet, jotka koskevat myös rahastojen ja yhtiöiden toimintaa. Metsärahoille ja yhtiöille on myös yksityismetsänomistajia kovemmat vaatimukset hyväksyttävyydelle ja todentamiselle, ja kehitystä voisikin ohjata suosituksilla, paikkatiedolla ja laadun varmistamisella.

5.3 Vaikutus metsäalan hyväksyttävyyteen

Metsäalan hyväksyttävyys yhteiskunnassa muodostuu yhä keskeisemmäksi kilpailutekijäksi. Metsäalan hyväksyttävyys ei riipu vain metsäalasta itsestään vaan ympäröivän yhteiskunnan muista arvoista ja odotuksista. Kaupungistumisen myötä metsänomistajien ja kansalaisten arvot muuttuvat, ja virkistys-, luonto- sekä ilmastovaikutukset painottuvat aiempaa enemmän. Samalla metsien käyttöön kohdistuvat odotukset monipuolistuvat ja tulevaisuudessa metsien käytöltä toivotaan metsien eri käyttömuotojen nykyistä parempaa yhteensovittamista. Toiveet kohdistuvat erityisesti metsäbiotalouden yritystoiminnan monipuolistamiseen, luonnon monimuotoisuuden turvaamiseen sekä virkistys- ja hyvinvointihyötyjen säilyttämiseen (Suopajarvi ym. 2025). Metsäalan hyväksyttävyys ei siten enää perustu yksinomaan puuntuotannon taloudellisiin hyötyihin, vaan kykyyn osoittaa toiminnan ekologinen kestävyys, läpinäkyvyys ja yhteiskunnallinen hyöty. Jos metsätalous kykenee vastaamaan näihin odotuksiin ja tarjoamaan ratkaisuja sekä ilmasto- että monimuotoisuushaasteisiin, hyväksyttävyys voi vahvistua. Mikäli metsien käyttö nähdään ristiriitaisena suhteessa ympäristötavoitteisiin, hyväksyttävyys voi heikentyä ja lisätä sääntelypaineita. Näin ollen metsäalan tuleva toimintaedellytys riippuu yhä enemmän sosiaalisesta hyväksyttävyydestä, ei ainoastaan sen tuottamista kansantaloudellisista hyödyistä.

Metsäalan hyväksyttävyyttä on lisännyt laaja yksityismetsänomistajuus Suomessa (Järveläinen ym. 1998; Juurola ja Karppinen 2003; Rantala 2020). Suomalaisista noin joka yhdeksäs on metsänomistaja (Valonen ym. 2023). Metsänomistajuus saa kasvot myös niille, jotka eivät itse omista metsää, mutta tuntevat jonkun metsänomistajan. Skenaariossa ”yksityismetsätalouden säilyminen” yksityismetsänomistajuuden pinta-ala pienenee hieman, mutta metsiä omistavien lukumäärä saattaa jopa kasvaa.

Erityisesti skenaariossa ”metsärahojen ja yhtiöiden kasvu” yksityisten henkilöiden metsänomistajuus vähenee ja institutionaalisen metsänomistuksen osuus kasvaa, mikä voi etäännyttää kansalaisia metsänomistuksesta ja lisätä yhteiskunnallista kritiikkiä metsätaloutta kohtaan. Osa rahastoista on ulkomaisessa omistuksessa, mikä voi edelleen vähentää hyväksyttävyyttä, oli kyse sitten metsätaloudesta ja luonnonarvokaupasta.

5.4 Yhteenveto vaikutuksista

Kestävän metsätalouden tulevaisuus määräytyy yhä enemmän toimintaympäristön muutosten ja metsänomistusrakenteen yhteisvaikutuksesta. Ilmastonmuutos, EU-sääntelyn kiristyminen, luonnon monimuotoisuuden korostuminen, ekosysteemipalvelumarkkinoiden kehittyminen sekä teknologinen kehitys muuttavat metsätalouden tavoitteita ja toimintatapoja riippumatta omistusrakenteesta. Samalla metsätalouden onnistumista arvioidaan aiempaa enemmän ekologisen kestävyuden, riskienhallinnan ja yhteiskunnallisen hyväksyttävyyden näkökulmista.

Skenaariossa ”yksityismetsätalouden säilyminen” kestävän metsätalouden vahvuuksia ovat metsänomistuksen laaja yhteiskunnallinen hyväksyttävyys, omistajien moninaiset tavoitteet sekä mahdollisuus sovittaa yhteen taloudellisia ja aineettomia arvoja. Haasteina ovat omistuksen pirstoutuminen, ikääntyminen ja metsänhoidon passivoituminen osassa omistajakuntaa.

Skenaariossa ”metsärahojen ja yhtiöiden kasvu” vahvuuksia ovat metsätalouden ammattimaistuminen, investointikyky, riskienhallinta sekä mahdollisuus toteuttaa laajoja luonnonhoidon ja ilmastotoimien kokonaisuuksia. Haasteina voivat olla metsänomistuksen etäännyminen kansalaisista, hyväksyttävyyden heikkeneminen sekä taloudellisten tavoitteiden korostumisesta syntyvät jännitteet luonnonhoidon kanssa.

Kumpikaan omistusrakenne ei yksin ratkaise kestävän metsätalouden onnistumista. Ratkaisevaa on, kykenevätkö metsänomistajat ja metsäala yhdistämään taloudellisen kannattavuuden, ilmastonmuutokseen sopeutumisen, luonnon monimuotoisuuden turvaamisen sekä yhteiskunnallisen hyväksyttävyyden. Tulevaisuudessa kestävän metsätalouden kilpailukyky rakentuu yhä enemmän tästä tasapainosta.

6 Yhteenveto ja suositukset

6.1 Yhteenveto

Tässä raportissa tehdyn karkean arvion mukaan jopa noin kolmannes yksityismetsänomistajista saattaa siirtää tai jättää metsänomistuksensa uudelle omistajalle vuoteen 2035 mennessä. Tämä vastaa reilua neljännestä yksityismetsänomistajien metsätalousmaasta eli noin 3,5 miljoonaa hehtaaria.

Uuden metsänomistajasukupolven suhde ja kiinnostus metsää kohtaan on tärkeä kysymys, johon tällä hetkellä ei ole vastausta. Tämä on yksi niistä tekijöistä, joka määrittää, missä mitassa metsänomistusta siirtyy yksityisiltä metsänomistajilta muihin omistajaluokkiin. Eri omistajaluokkien osuuksien ja tavoitteiden kehittyminen vaikuttaa olennaisesti siihen, millaisiksi suomalaiset metsät tulevaisuudessa muodostuvat sekä millaista puuntarjontaa ja muita ekosysteemipalveluja ne tuottavat.

Tässä raportissa on tarkasteltu skenaarioiden avulla, miten metsänomistusrakenteen muutokset voivat vaikuttaa metsänomistajaryhmien palvelutarpeisiin ja metsäpalvelujen kysyntään, metsäammattilaisten osaamistarpeisiin sekä metsätalouden kestävyys eri ulottuvuuksiin vuoteen 2035 mennessä. Koska tarkastellut metsäalan palvelu- ja osaamistarpeet sekä kestävyys ulottuvuudet eivät kehity irrallaan metsäalan toimintaympäristön muutoksista, raportissa on huomioitu myös toimintaympäristön kehittymisen vaikutukset. Tarkastelu on jäsennetty kahteen skenaarioon. Molemmissa skenaarioissa toimintaympäristö muuttuu ja yksityismetsien omistajanvaihdokset lisääntyvät. Toisessa ”metsäraha- ja yhtiöiden kasvu” skenaariossa eri metsänomistajaryhmien omistusosuuksissa nähdään selkeämpiä muutoksia.

Toimintaympäristön muutokset ja vaikutukset

Tekoilyn hyödyntäminen

- Tekoilyn hyödyntäminen kasvaa selvästi seuraavan kymmenen vuoden aikana etenkin metsäpalveluiden asiantuntija-, suunnittelu- ja neuvontapalveluissa. Digitalisaatio ja tekoily muuttavat metsäpalveluiden sisältöä ja toteutusta, mahdollistavat uudenlaista, asiakaskohtaista räätälöintiä ja tuovat markkinoille uusia toimijoita.
- Metsäammattilaisten työssä kehitys nostavat data-, paikkatieto- ja tekoilyosaamisen aiempien substanssitaitojen rinnalle, toisaalta tämä osaaminen saattaa myös eriytyä omaksi asiantuntijuudekseen.

- Tekoälyn käyttö saattaa myös lisätä puun tarjontaa, mikäli automaattinen ja kohdennettu markkinointi tavoittaa aiempaa tehokkaammin niin aktiivisia kuin passiivisia metsänomistajia.

EU-sääntely ja luonnonarvomarkkinoiden kehitys

- EU-sääntelyn ja luonnonarvomarkkinoiden kehitys muokkaavat sekä palvelumarkkinoita että metsätaloutta laaja-alaisesti.
- Ne synnyttävät uutta kysyntää luonto-, ennallistamis- ja ilmastopalveluille, joihin erikoistuneiden palveluntarjoajien määrä todennäköisesti kasvaa. Samaan aikaan metsäammattilaisiin kohdistuu entistä vahvemmin näihin teemoihin liittyviä osaamistarpeita.
- Luonnon monimuotoisuuden turvaaminen tulee lisäämään mm. ekologista kytkeytyneisyyttä, lehtipuustoa ja lahoppuun määrää. Tämä merkitsee siirtymää kohti monipuolisempaa metsänkäsittelyä.
- EU-sääntely pääosin vähentää puuntuotantoa ja tarjontaa, joskin vähennyksen suuruuteen voidaan vaikuttaa kansallisella toimeenpanolla. Toisaalta puun tarjonta lähitulevaisuudessa voi nousta, jos tulevan sääntelyn katsotaan rajoittavan toimintamahdollisuuksia tulevaisuudessa.
- Ekosysteemipalvelumarkkinoiden kehittymiseen sisältyy monia epävarmuuksia, mutta sen uskotaan vähentävän puuntuotantoa ja puun tarjontaa vain vähän vuoteen 2035 mennessä.

Ilmastonmuutos

- Ilmaston lämpeneminen pidentää kasvukautta ja lisää metsien kasvua etenkin pohjoisessa Suomessa, mutta lisääntyvät myrskyt, kuivuus, hyönteistuhot ja korjuuolosuhteiden heikkeneminen tekevät riskienhallinnasta keskeisen osan metsätaloutta. Tämä luo kysyntää uusille palvelutuotteille ja sopeutumiseen liittyvälle osaamiselle.
- Korjuukauden lyhentyminen rajoittanee puun tarjontaa kausiluontoisesti, sen sijaan metsätuhot vaikuttavat puun tarjontaan kasvattamalla ennalta suunnittele mattomien hakkuiden määrää.
- Ilmastopolitiikan kehittyminen tulee lisäämään painetta pidentää kiertoaikoja joissakin metsissä, vahvistaa metsien kasvua ja suosia sekapuustoisuutta sekä ilmastokestävää metsänhoitoa.

Osaavan työvoiman saatavuus

- Työvoiman saatavuus voi vaikuttaa tarkastelujaksolla merkittävästi metsätalouteen. Erityisesti suorittavan työn tekijöistä, kuten raivaussahatyön ja korjuun toteuttajista, on pulaa, mutta vaje ulottuu myös asiantuntijapalveluihin (Kangas 2024). Tarvetta korostaa perinteisten metsänhoitopalveluiden vahvistuva kysyntä.
- Kehitys voi osaltaan pienentää puun tuotantoa ja tarjontaa vuoteen 2035 mennessä.

Metsänomistusrakenteen muutokset ja vaikutukset

Molemmissa skenaarioissa oletetaan, yksityismetsänomistajien ikääntyessä metsien omistajanvaihdokset lisääntyvät. Tässä raportissa tehdyn karkean arvioon mukaan jopa noin kolmannes yksityismetsänomistajista saattaa siirtää tai jättää metsänomistuksensa uudelle omistajalle vuoteen 2035 mennessä

Metsän omistajanvaihdosten lisääntyminen

- Yksityismetsänomistajien ikääntyessä omistuksen siirtoon kytkeytyvien palvelujen ja neuvonnan tarve kasvaa selvästi. Haasteeksi muodostuvat ajoittain hitaasti etenevät omistajanvaihdosprosessit, joka tekee niistä palveluntarjoajille kannattavuudeltaan heikkoja.
- Tilakauppojen määrä kasvaa, koska tilasta luopumisesta tulee hyväksyttävämpää.
- Omistajanvaihdoksen myötä metsänomistajakunnan nuorentuminen ja esimerkiksi perintöverojen maksujärjestelyihin kytkeytyvät hakkuut voivat kasvattaa puun tarjontaa.
- Mikäli aiempaa suurempi määrä perintönä siirtyvistä metsätiloista päättyy kuolinpesien omistukseen, niiden hajautunut päätöksenteko aiheuttaa vähintään pitkällä aikavälillä haasteita ja hallinnollista taakkaa palveluiden ostamiseen ja myyntiin, mikä osaltaan vähentäisi myös puun tarjontaa. Jakaantuva päätöksenteko ja ketjuuntuvat kuolinpesät vaikeuttavat myös metsäammattilaisten työtä.

Yksityismetsänomistajien etääntyminen metsästä

- Yksityismetsänomistajien etääntyminen kasvattaa ostopalveluiden kysyntää. Suomalainen metsänomistaja 2020 -hankkeen alustavien arvioiden mukaan monissa työlajeissa, kuten taimikon ja nuoren metsän hoitotöissä, yli puolet työmäärästä on metsänomistajien itse toteuttamia (Horne ym. 2026). Omatoimisten metsänhoitotöiden vähentyessä perinteisten metsänhoitopalveluiden markkinoiden koko voi kasvaa merkittävästi vuoteen 2035 mennessä.

- Metsäpalveluiden ostamiseen liittyvän päätöksentekoprosessin vaivattomuus tulee korostumaan ja ”avaimet käteen” tyylisten, helposti hallinnoitavien pakettiratkaisujen kysyntä kasvaa.
- Metsäammattilaisilta edellytetään aiempaan enemmän ymmärrettävään viestintään, asiakaskohtaamiseen ja vuorovaikutukseen liittyviä taitoja, koska osa omistajakunnasta tuntee metsänsä ja sen käsittelyn perusteet aiempaa heikommin.
- Mikäli kehityksen myötä pienten metsäpalstojen hoitamattomuus lisääntyy, tällä on negatiivisia vaikutuksia puuntuotantoon pitkällä aikavälillä, sen sijaan se voi lisätä luonnon monimuotoisuudelle tärkeitä rakennepiirteitä, kuten lahopuuta, lehtipuustoa ja puuston rakenteellista vaihtelua. Vaikutukset monimuotoisuuteen riippuvat kuitenkin metsikön lähtötilanteesta, kasvupaikasta ja lajiryhmästä.

”Yksityismetsätalouden säilyminen” skenaariossa toteutuu yllä esitetyn lisäksi vähäisiä omistusrakenteen muutoksia tämän hetken tilanteeseen verrattuna: yksityisten henkilöiden omistamien metsien pinta-alaa siirtyy yhteismetsille ja ryhmän sisällä taloudellista tavoitteita korostavien metsänomistajien suhteellinen osuus hieman kasvaa. Siten tässä skenaariossa kuvattuja muutoksia metsäalan palvelumarkkinoissa, metsäammattilaisten osaamistarpeissa ja metsätalouden kestävyudessa ajaa pääasiallisesti metsäalan toimintaympäristön kehittyminen vuoteen 2035 saakka sekä metsänomistusrakenteen yleinen muutos.

”Metsärahojen ja yhtiöiden kasvu” skenaariossa toteutuu voimakkaampia omistusrakenteen muutoksia tämän hetken tilanteeseen verrattuna. Yksityisten metsänomistajien etäännyessä metsistään palveluiden ostaminen ja tilan myyminen yleistyy. Yksityismetsänomistus myös selkeästi polarisoituu, jolloin sekä pieniä tilojen omistavien, metsänhoidollisesti passiivisten että suuria pinta-aloja omistavien, taloudellisia tavoitteita metsilleen asettavien ja puuntuotantoa edistävien metsänomistajien määrä kasvaa. Yksityisten henkilöiden omistamaa metsäpinta-alaa siirtyy sekä yhteismetsille, metsärahoille että yhtiöille. Tässä skenaariossa metsäalan kehitystä ajavat siis sekä edellä kuvatut metsäalan toimintaympäristön muutokset että vahvemmat omistusrakenteen muutokseen liittyvät ajurit.

Suurempia pinta-aloja hallinnoivien metsänomistajien kasvu

- Isojen metsänomistajien määrän kasvu lisää kokonaisvaltaisten metsäpalvelujen kysyntää.

- Palveluntarjoajilta edellytetään kykyä toteuttaa laajoja, jopa valtakunnallisia palvelukokonaisuuksia. Koska valtaosa metsäpalvelujen tarjoajista on pieniä, enintään muutaman henkilön yrityksiä, jotka toimivat paikallisesti (Kangas 2024), heidän mahdollisuutensa tarjota palveluitaan suoraan vähenee. Tämä korostuu etenkin alueilla, joille on keskitynyt institutionaalista metsänomistusta.
- Samalla tilojen pirstaloitumisen myötä myös niiden metsänomistajien määrä kasvaa, jotka omistavat keskimääräistä vähemmän metsää. Sitä yksityismetsänomistajien määrä saattaa kasvaa mutta omistama pinta-ala pienentyä. Pienenevien yksityismetsänomistajien palveleminen muuttuu palveluntarjoajille entistä kannattamattommaksi, mikä saattaa lisätä näiden tilojen jäämistä perinteisen metsänhoidon ulkopuolelle.
- Toisaalta niiden yksityismetsänomistajien, joille aktiivinen puuntuotanto ei ole tärkeää, merkitys monimuotoisuus- ja ennallistamistavoitteiden saavuttamisessa saattaa korostua.

Taloudellisia tavoitteita omaavien metsänomistajien osuuden kasvu

- Metsänomistuksen taloudellisia hyötyjä korostavien omistajien lisääntyminen ammattimaistaa metsätaloutta, kasvattaa investointeja ja lisää puuntuotannon tehokkuutta.
- Tämä lisää puun tarjontaa ja tasaa sen ajallista vaihtelua vuoteen 2035 mennessä. Yksityismetsänomistajien osuus hakkuukertymästä laskee, mutta lasku on omistusosuuden pienenemistä vähäisempi, koska puukaupassa aktiivisten omistajien suhteellinen osuus kasvaa.
- Metsää voi myös jossain määrin siirtyä muuhun kuin metsätalouskäyttöön, jos vaihtoehtoiset maankäyttömuodot ovat kannattavampia.
- Institutionaalisten toimijoiden osuuden kasvu voi lisätä monimuotoisuus toimien systemaattista toteuttamista niille soveltuvimmilla kohteilla, lisäksi heille on yksityismetsänomistajia kovemmat vaatimukset raportoinnille, hyväksyttävyydelle ja todentamiselle. Toisaalta voimakas taloudellisten tavoitteiden korostuminen voi lisätä jännitteitä luonnonhoidon ja puun tuotantotavoitteiden välillä.
- Ilmastonmuutoksen hillinnän näkökulmasta kehityksen suunta riippuu siitä, millaiseksi asettuu tuottoa kasvattavien toimintatapojen, kuten aikaisempien uudistushakkuiden, ja oikea-aikaisten hoitotoimien ja investointien, kuten lannoitusten, suhde.

Toimintaympäristön ja omistusrakenteen muutokset kytkeytyvät toisiinsa ja tuottavat myös yhteisvaikutuksia. Tekoälyn hyödyntäminen tulee tukemaan etäännyvien metsänomistajien tavoittamista ja heille soveltuvien palvelujen ja viestinnän räätälöintiä. Koska henkilökohtaisen palvelu nähtiin säilyvän metsäneuvonnassa tärkeänä elementtinä, tekoälyyn pohjautuvien työkalujen hyödyntäminen saattaa vapauttaa ammattilaisten aikaa juuri siihen. Lisäksi se voi tukea ammattilaisia monipuolistuvien osaamisvaatimusten hallinnassa.

Tekoäly ja datapohjaiset työkalut tehostavat asiantuntijatyötä ja vähentävät niihin tarvittavaa henkilöstöä. Samaan aikaan omistajakunnan etäännyminen, ikääntyminen ja kaupungistuminen kasvattavat ostopalveluiden kysyntää metsänhoidon suorittavissa töissä. Kehityksen myötä nähdään työtehtävien siirtymistä asiantuntijatöistä toteuttavalle puolelle. Tämä asettaa myös metsäalan koulutus- ja työnvälitysjärjestelmälle haasteen ohjata työvoimaa sinne, missä kysyntä todellisuudessa kasvaa.

Metsäalan toimintaympäristön, omistusrakenteen ja myös ympäröivän yhteiskunnan muutokset vaikuttavat metsäalan hyväksyttävyyteen, jonka merkitys muodostuu yhä keskeisemmäksi kilpailutekijäksi. Väestön kaupungistumisen myötä metsien virkistys-, luonto- sekä ilmastovaikutukset saattavat painottaa aiempaa enemmän. Toiveet kohdistuvat erityisesti metsäbiotalouden yritystoiminnan monipuolistamiseen, luonnon monimuotoisuuden turvaamiseen sekä virkistys- ja hyvinvointihyötyjen säilyttämiseen, sekä metsien eri käyttömuotojen nykyistä parempaan yhteensovittamiseen (Suopajarvi ym. 2025). Hyväksyttävyyttä ei siten enää perustu yksinomaan puuntuotannon taloudellisiin hyötyihin, vaan kykyyn osoittaa toiminnan ekologinen kestävyys, läpinäkyvyys ja yhteiskunnallinen hyöty.

Suomalaisen metsäalan hyväksyttävyyttä on perinteisesti vahvistanut laaja yksityismetsänomistajuus (Järveläinen ym. 1998; Juurola ja Karppinen 2003; Rantala 2020). Skenaariossa "yksityismetsätalouden säilyminen" tämä yhteiskunnallinen pohja säilyy. Skenaariossa "metsärahostojen ja yhtiöiden kasvu" yksityismetsänomistajuus sen sijaan vähenee ja institutionaalisen, osin ulkomaisen rahasto-omistuksen osuus kasvaa, mikä voi etäännyttää kansalaisia metsänomistuksesta ja lisätä yhteiskunnallista kritiikkiä.

6.2 Johtopäätökset

Suomessa metsänomistuksen lähtökohtana on laaja omistamisen vapaus. Poikkeuksena ovat lähinnä kansalliseen turvallisuuteen liittyvät kiinteistöhallintojen rajoitukset. Yhteiskunta voi kuitenkin vaikuttaa metsien omistusraken-

teen kehittämiseen epäsuorasti verotuksen, tukijärjestelmien ja muun ohjauksen kautta. Nykyisin eri omistusmuotoihin kohdistuu erilaisia kannustimia. Esimerkiksi yhteismetsien tuloveroaste on alempi kuin yksityishenkilöiden pääomatulojen verotus, ja metsätalouden kannustinjärjestelmä Metka on suunnattu tietyille omistajaryhmille. Ohjaukseen eivät siten ole täysin neutraaleja omistusrakenteen suhteen, vaikka niiden ensisijaisena tavoitteena on metsänhoidon ja investointien edistäminen. Ulkomaisen metsänomistuksen vaikutuksista ja mahdollisista uhkista on toistaiseksi niukasti tietoa. Mikäli omistusrakenteen kehitystä halutaan ohjata, päätöksiä on tehtävä ennakoivasti.

Yksityismetsänomistuksen säilyminen suomalaisen metsänomistuksen valta-
muotona ei ole itsestään selvää. Jos sitä pidetään yhteiskunnallisesti tavoitel-
tavana, omistusrakenteen kehittämiseen on vaikutettava ennakoivasti esimer-
kiksi sukupolvenvaihdoksia sujuvoittavilla ohjaukeinoilla. Samalla tarvittaisiin
lisätietoa siitä, miksi metsänomistajat myyvät metsäomaisuuttaan yksityismet-
sänomistuksen ulkopuolelle ja missä määrin päätöksiä ohjaavat taloudelliset,
hallinnolliset tai arvopohjaiset tekijät. Metsänomistusrakenteen muutokseen liit-
tyy sekä omistuksen keskittymisen että pirstoutumisen riski. Mikäli kehityksen
katsotaan heikentävän metsien aktiivista ja kestävästä käyttöä tai alueellista
elinvoimaa, julkishallinnon ohjaukeinoja voidaan tarvita erityisesti sukupolven-
vaihdosten sujuvoittamiseen, yhteismetsäratkaisujen tukemiseen sekä met-
sänomistajien aktivointiin.

Kansallisen metsästrategian 2035 (Maa- ja metsätalousministeriö 2023) tavoit-
teet korostavat tarvetta sovittaa yhteen metsien taloudellinen, ekologinen ja
sosiaalinen kestävyys. Tästä näkökulmasta metsäpolitiikan ohjausta voidaan
tarkastella ensisijaisesti sen kautta, millaisia vaikutuksia metsien hoidolla ja
käytöllä tavoitellaan. Ohjaus voidaan rakentaa omistajaneutraalisti tavoiteltujen
vaikutusten, kuten puuntuotannon jatkuvuuden, ilmastohyötyjen, luonnon mo-
nimuotoisuuden, metsien elinvoimaisuuden sekä toiminnan yhteiskunnallisen
hyväksyttävyyden ympärille riippumatta siitä, kuka metsät omistaa. Käytän-
nössä eri omistajaryhmien erilaiset lähtökohdat voivat kuitenkin edellyttää koh-
dennettuja kannustimia tai vaatimuksia, jotta tavoitteet saavutetaan tehok-
kaasti. Siksi tulevaisuuden metsäpolitiikassa keskeinen kysymys ei välttämättä
ole vain se, kuka metsiä omistaa, vaan myös millaisin ohjaukeinoin eri omis-
tajaryhmiä kannustetaan tuottamaan yhteiskunnan tavoittelemia vaikutuksia.

6.3 Suositukset

Metsäpalvelumarkkinat

- **Vahvistetaan metsäpalvelutoimijoiden kykyä vastata luonto-, ennallistamis- ja ilmastopalveluiden sekä omistajanvaihdoksiin liittyvien palveluiden kasvavaan kysyntään.** Suuret toimijat voivat monipuolistaa palveluvalikoimaansa, ja pienet toimijat voivat rakentaa kilpailuetua erikoistumalla näihin palvelusegmentteihin.
- **Otetaan tekoälyavusteiset markkinointi- ja viestintätyökalut käyttöön erilaisten metsänomistajaryhmien tavoittamiseksi.** Räätelöity viestintä voi kasvattaa metsäpalvelujen kysyntää, jos yritykset hyödynsivät tekoälypohjaisia ratkaisuja ennakoivasti ja käytännön palveluprosesseihin kytkettyinä.
- **Tuetaan metsäpalveluyritysten kumppanuuksia ja verkostoja.** Yksittäisten metsäpalveluyrittäjien ja eri kokoisten yritysten yhteistyö mahdollistaa markkina-aseman säilyttämisen silloin, kun laajojen palvelukonaisuuksien kysyntä kasvaa.
- **Mahdollistetaan yrittäjien innovatiivista palvelukehitystä.** Metsäpalveluyritysten kannattaa panostaa palvelujen käytön helppouteen. Metsänomistajat korostavat metsänomistuksen vaivattomuutta ja hakevat kevyesti hallinnoitavia pakettiratkaisuja.

Metsäalan koulutus ja työssä jaksaminen

- **Huomioidaan metsäammattilaisten monipuolistuvat osaamisvaatimukset metsäalan opetus- ja koulutustarjonnassa.** Data- ja tekoälyosaaminen, monimuotoisuuteen, vesiensuojeluun, ilmastonmuutoksen hillintään ja sopeutumiseen liittyvä ymmärrys sekä asiakaskohtaus-, viestintä- ja vuorovaikutustaidot korostuvat jatkossa yhä enemmän.
- **Tuetaan metsäammattilaisten jatkuvaa oppimista ja työssä jaksamista.** Metsäammattilaisten työ on rakenteellisessa muutoksessa, jossa työtehtäviä siirtyy asiantuntijatoista toteuttavalle puolelle. Sopeutumiskyky, joustavuus ja muutوسkyky muodostuvat ammattitaidon ydin-osiksi, mikä edellyttää työnantajien ja koulutusjärjestelmän panostuksia täydennys- ja muuntokoulutukseen.

Metsäpoliittinen ohjaus

- **Jatketaan työtä metsäalan houkuttelevuuden ja pitovoiman vahvistamiseksi.** Ulkomaisen työvoiman määrän lisääminen edellyttää

alan yhteisiä toimintatapoja, jotka tehostavat valvontaa ja turvaavat työehtojen kestävyys ja työntekijöiden oikeudet.

- **Lisätään omistajanvaihdoksiin kohdistuvaa informaatio-ohjausta.** Omistajanvaihdosten sujuvuuden varmistaminen ja metsätilojen pirstoutumisen ehkäiseminen edellyttää suunnitelmallista informaatio-ohjausta ja toimivia ja helppokäyttöisiä neuvonta- ja tietopalveluita. Omistajanvaihdoksiin liittyvä päätöksenteko on hidasta, joten tunnettujen ja helposti saatavilla olevien viestintämateriaalien ja oppaiden ajantasaisuus ja monipuolisuus on olennaista.
- **Edistetään kuolinpesien purkamista ja niiden päätöksenteon sujuvoittamista.** Näihin liittyvien hallinnollisten ja taloudellisten esteiden tunnistaminen ja poistaminen on olennaista. Esimerkiksi enemmistö-päätöksenteon mahdollistamista tulee selvittää ja yhteishallintosopimusten tekoa edistää.
- **Arvioidaan tekoälyn vaikutuksia sektoritasolla.** Arvioinnin tulisi tarkastella esimerkiksi tekoälyn hyödyntämismahdollisuuksia, hyötyjen ja kautumista erilaisten toimijoiden välillä, työtehtävien muutosta, työpaikkojen määrän kehitystä, sekä käyttöön liittyviä riskejä.

Metsänomistajien neuvonta

- **Aikaistetaan keskustelua metsänomistuksen siirtämisestä elinai- kana.** Omistajanvaihdoksia on syytä nostaa nykyistä vahvemmin esiin neuvonnassa. Metsänomistuksen siirtoon liittyvien tunteiden ja ristiriita- tilanteiden käsittelyyn tulisi olla nykyistä parempaa tukea, ja omistajan- vaihdosten pohdinta on käynnistettävä nykyistä aikaisemmin.
- **Suunnitellaan yhteistyömalleja, jotka yhdistävät pienten tilojen ja työkohteiden omistajia ja yrittäjiä alueellisesti.** Näin voidaan parantaa pienten tilojen ja työkohteiden hoidon edellytyksiä.

Tutkimus ja tietopohjan kehittäminen

- **Selvitetään tulevan metsänomistajasukupolven metsänomistuk- seen kohdistuvia asenteita, aikomuksia ja tuen tarpeita.** Samalla on syytä selvittää, mikä on arvio yksityismetsänomistuksen ulkopuolelle suuntautuvista kaupoista ja missä määrin niitä ohjaavat taloudelliset, hallinnolliset tai arvopohjaiset tekijät.
- **Toteutetaan tutkimus yhteismetsien taustapiirteistä, tavoitteista ja toiminnan kehityskohteista.** Yhteismetsät ovat metsänomistusraken- teen kehityksen kannalta olennainen mutta heikosti tunnettu omistus- muoto. Tietoon pohjautuva yhteismetsien toiminnan tukeminen edistää

omistusmuodon yleistymistä ja ehkäisee metsänomistuksen pirstoutumista.

- **Tutkitaan ulkomaisen metsänomistuksen vaikutuksia.** Institutionaalisen metsänomistuksen uskotaan tulevaisuudessa kasvavan. Tämä edellyttää tietopohjaa ulkomaisen omistuksen vaikutuksista mm. metsätalouteen, hyväksyttävyyteen ja huoltovarmuuteen.

7 Lähdeluettelo

Anttila, T. (2020). Monitavoitteinen metsäsuunnittelu kuntametsissä – kirjallisuuskatsaus. Kuntaliitto. Verkkolinkki: <https://www.kuntaliitto.fi/julkaisut/2020/2075-monitavoitteinen-metsasuunnittelu-kuntametsissa-kirjallisuuskatsaus>

Asetus 2024/1991. Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2024/1991, annettu 24 päivänä kesäkuuta 2024, luonnon ennallistamisesta ja asetuksen (EU) 2022/869 muuttamisesta. Euroopan unionin virallinen lehti L, 29.7.2024. Verkkolinkki: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/FI/TXT/?uri=CELEX:32024R1991>

Copernicus Climate Change Service (C3S), (2024). European State of the Climate 2023. <https://climate.copernicus.eu/ESOTC/2023>

Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi (EU) 2024/927, annettu 13 päivänä maaliskuuta 2024, direktiivien 2011/61/EU ja 2009/65/EY muuttamisesta muun muassa likviditeettiriskien hallinnan ja valvontaraportoinnin osalta: <https://data.europa.eu/eli/dir/2024/927/oj/engf>

Favada, I., Karppinen, H., Kuuluvainen, J., Mikkola, J. ja Stavness, C. (2009), Effects of timber prices, ownership objectives, and owner characteristics on timber supply, *Forest Science* 55(6): 512–523.

Finsilva (2022). Metsätalouden osaajasta metsä- ja luontopääomayhtiöksi” (Natural Capital Company) – Finsilva Oyj, strategia 2022-2027. Verkkolinkki: <https://www.finsilva.fi/wp-content/uploads/finsilva-oyj-strategia-2022-2027-final-lowres.pdf>

Finsilva (2025). Suojelun arvot. Finsilvan verkkosivut. Viitattu 28.5.2026. Verkkolinkki: <https://www.finsilva.fi/artikkelit/suojelun-arvot/>

Finsilva (2026). Suomeen uusi luonnonarvokaupan pilottihanke – S-ryhmä ostaa luontoarvoja maanomistaja Finsilvalta. Finsilvan verkkosivut. Viitattu 24.5.2026. Verkkolinkki: <https://www.finsilva.fi/tiedote/suomeen-uusi-luonnon-arvokaupan-pilottihanke-s-ryhma-ostaa-luontoarvoja-maanomistaja-finsilvalta/>

Finsilva (2026b). Finsilva on metsä- ja luontopääomayhtiö. Finsilvan verkkosivut. Viitattu 24.5.2026. Verkkolinkki: <https://www.finsilva.fi/yritys/>

FSC (2018), Finsilva liittyi isojen FSC-sertifioitujen metsänomistajien joukkoon. FSC:n verkkosivut. Viitattu 24.5.2026. <https://fi.fsc.org/fi-fi/newsfeed/finsilva-liittyi-isojen-fsc-sertifioitujen-metsanomistajien-joukkoon> (viitattu 25.5.2026).

- Hamberg, L. ja Löfström, I. (2009). Monimuotoisuuden ja metsän eri käyttömuotojen yhteensovittaminen kuntien virkistymetsissä ja valtion retkeilyalueilla. Metlan työraportteja 113. Metsätutkimuslaitos. Vantaa. 69 s. <http://www.metla.fi/julkaisut/workingpapers/2009/mwp113.htm>
- Löfström, I., Koskela, T., Anttila, S., Syrjänen, K. & Paloniemi, R. (2019). Metsäluonnon turvaaminen kuntien metsissä – METSO-ohjelmaa toteuttamassa Luonnonvara- ja biotalouden tutkimus 90/2019. Luonnonvarakeskus. Helsinki. 67 s. Saatavissa: <http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-326-888-3>
- Havia, P. (2012). Yhteismetsä. Perustaminen – hallinto – verotus. Tapion julkaisusarja 33/2012. Metsäkustannus.
- Heinonen, P., Valonen, M. ja Norkio, A. (2023), PEFC vaikuttavuus selvitys 2000–2023. Tapio Palvelut Oy. Pellervon taloustutkimus PTT. Tapion raportteja 64.
- Hof, A.R., Lundström, J., Duveneck, M.J. (2023). Modeling the Impacts of Climate Change on Ecosystem Services in Boreal Forests. In: Girona, M.M., Morin, H., Gauthier, S., Bergeron, Y. (eds) Boreal Forests in the Face of Climate Change. Advances in Global Change Research, vol 74. Springer, Cham. https://doi.org/10.1007/978-3-031-15988-6_25
- Horne, P., Bräysy, E., Laturi, J. & Yli-Liipola, M. (2025). Luonnonarvokaupan kehittämismahdollisuudet. PTT raportteja 304.
- Horne, P., Busk, H., Hirvelä, H., Karvinen, S., Kniivilä, M., Korhonen, O., Lepänen, J., Lintunen, J., Mutanen, A., Mäkilä, K., Torvelainen, J., Valonen, M. & Viitanen, J. (2025b). Puumarkkinaselvitys. PTT raportteja 308. Pellervon taloustutkimus s.224.
- Horne, P., Berninger, K., Niikkonen, K., Määttä, H. & Inkilä, S. (2024). Carrots and Sticks – Economic mechanisms for safeguarding and financing biodiversity and ecosystem services. Sitra studies 242. https://www.sitra.fi/wp/wp-content/uploads/2024/06/sitra-carrots-and-sticks_revised-version.pdf
- Horne, P., Karppinen, H., Korhonen, O. ja Koskela, T. (2020). Metsien hoidon ja kasvatusmenetelmien hyväksyttävyyden – Metsänomistaja 2020. PTT raportteja 266.
- Horne, P., Korhonen, O., Kulovesi-Kilpinen, S., Laturi, J., Mäkilä, K., Sajeva, M. ja Sepponen, S. (2025). METSO-ohjelman loppuarviointi. Etelä-Suomen metsien monimuotoisuuden toimintaohjelma 2008-2025 – Johtopäätökset ja suositukset. LUONNOS 5.2.2025. <https://ym.fi/documents/1410903/33891761/METSO-ohjelman-loppuarviointi-luonnos.pdf/95541581-359b-c741-c51d-1e32959c261c?t=1738738840079>

Hyytiäinen, L. (2014). Yhteismetsien puukaupallinen toiminta. Itä-Suomen yliopisto, luonnontieteiden ja metsätieteiden tiedekunta, metsätieteiden osasto, metsätieteen pro gradu, metsä-, energia- ja puuteknologian erikoistumisala. 68 s.

Hänninen, H., Karppinen, H. & Leppänen, J. (2011). Suomalainen metsänomistaja 2010. Metlan työraportteja 208. Metsäntutkimuslaitos. Viitattu: 11.5.2026. Saatavissa: <http://www.metla.fi/julkaisut/workingpapers/2011/mwp208.htm>

Hänninen, H., Valonen, M. & Haltia, E. (2020). Metsänomistajat palveluiden käyttäjinä: Metsänomistaja 2020-tutkimuksen tuloksia. Luonnonvara- ja biotalouden tutkimus 63/2020. Luonnonvarakeskus. Helsinki. 63 s.

Ikonen, Juho. (2018). Suomen yhteismetsien toiminnot, tavoitteet ja strategiat. Itä-Suomen yliopisto, luonnontieteiden ja metsätieteiden tiedekunta, metsätieteiden osasto, metsätieteen Pro Gradu -tutkielma, erikoistumisalana metsäekonomia ja -politiikka. 94 s. +liitteet.

International AI Safety Report (2026). https://internationalaisafetyreport.org/sites/default/files/2026-02/international-ai-safety-report-2026_1.pdf

IPCC, 2023. Sections. In: Climate Change 2023: Synthesis Report. Contribution of Working Groups I, II and III to the Sixth Assessment Report of the Intergovernmental Panel on Climate Change [Core Writing Team, H. Lee and J. Romero (eds.)]. IPCC, Geneva, Switzerland. <https://www.ipcc.ch/report/ar6/syr/>

Juurola, M. ja Karppinen, H. (2003), Sosiaalinen kestävyys ja metsien käyttö, Metsätieteen aikakauskirja 2/2003: 129–142.

Järveläinen, V.-P., Karppinen, H. ja Ripatti, P. (1998), Yksityismetsien puunmyyntitulot omistajaryhmittäin ja alueittain, Metsätieteen aikakauskirja – Folia Forestalia 4/1998: 555–565.

Järvinen, E. (2026). Millä keinoin metsäindikaattorien tilaa saadaan parannettua? PowerPoint-esitys. Ennallistamissuunnitelman kaikille avoin webinaari 10.4.2026. Viitattu 12.5.2026. <https://nextcloudym.webo.hosting/s/cNEzydi-PawQmA6d#pdfviewer>

Karppinen, H., Hänninen, H. & Horne, P. (2020). Suomalainen metsänomistaja 2020. Luonnonvara- ja biotalouden tutkimus 30/2020. 73 s
<http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-326-961-3>

Karppinen, H., Hänninen, H. & Ripatti, P. (2002). Suomalainen metsänomistaja 2000. Metsäntutkimuslaitoksen tiedonantoja 852. 83 s.
<http://urn.fi/URN:ISBN:951-40-1832-X>

Karppinen, S. (2026), Välittäjät arvioivat metsätilojen hintojen taittuvan laskuun tänä vuonna, Metsälehti.

Kiinteistörahastolaki. 1173/1997

Kirkkojärjestys 657/2023

Kirkon tilastot 2025. Kirkon tilastot: taloustilastot. Verkkolinkki: <https://www.kirkontilastot.fi/>

Kniivilä, M., Hantula, J., Hotanen, J-P., Hynynen, J., Hänninen, H., Korhonen, K.T., Leppänen, J., Melin, M. Mutanen, A., Määttä, K., Siitonen, J., Viiri, H., Viitala, E-J. & Viitanen, J. (2020). Metsälain ja metsätuholain muutosten arviointi. Luonnonvara- ja biotalouden tutkimus 3/2020. Luonnonvarakeskus. Helsinki. 124 s.

Kniivilä, M., Keränen, J., Kukkala, A., Mutanen, A., Viitanen, J., Asikainen, A., Paloniemi, R., Tammelin-Peltonen, T., & Vauhkonen, J. (2025). Luontotyyp-
pien ennallistamisen vaikutukset metsäsektoriin. Skenaariotarkastelu hakkuu-
kertymien ja metsäsektorin arvonlisäyksen kehittymisestä sekä korkeamman
arvonlisäyksen tuotteiden mahdollisuuksista tasapainottaa muutosta. Metsä-
biotalouden tiedepaneelin raportti 3/2025. Metsäbiotalouden tiedepaneeli.
Helsinki. 38 s. <http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-65456-6-0>

Koljonen, T., Silfver, T., Soimakallio, S., Kivinen, M., Aakkula, J., Haakana, M., Halonen, M., Halttu, K., Hirvelä, H., Kurki, S., Lehtilä, A., Lehtonen, H., Markkanen, J., Myutanen, A., Niemitsö, J., Similä, L., Sundqvist, H., Vainio, T., Viitanen, J. & Vikfors, S. (2025). Kansallisen energia- ja ilmastopolitiikan uudet toimet ja skenaariot (KEITO) – pitkän aikavälin ilmastosuunnitelman taustaselvitys. VTT Technology 443. <https://publications.vtt.fi/pdf/technology/2025/T443.pdf>

Korhonen, J., Zhang, Y. ja Toppinen, A. (2016), Examining timberland ownership and control strategies in the global forest sector, *Forest Policy and Economics* 70: 39–46. https://www.researchgate.net/publication/303309877_Examining_timberland_ownership_and_control_strategies_in_the_global_forest_sector

Korhonen, O., Haltia, E., Horne, P., Hurttala, H., Koskela, T., Leppänen, J., Lindfors, J. (2024). Omistajanvaihdoksia ymmärtämällä kohti ilmastokestävää metsätaloutta – Metsänomistaja 2020. PTT raportteja 292.

Koskela, T., Anttila, S., Aapala, K. & Muttilainen, H. (toim.). (2022). METSO-tilannekatsaus 2021: Etelä-Suomen metsien monimuotoisuuden toimintaohjelma 2008–2025. Luonnonvara- ja biotalouden tutkimus 56/2022. Luonnonvarakeskus. Helsinki. 56 s.

Koskela, T., Anttila, S., Aapala, K., Muttilainen, H., Syrjänen, K., Ruutiainen, J., Lehtikoinen, A., Otsamo, R., Yli-Heikkilä, K. ja Kivimäki, S. (2026), METSO-tilannekatsaus 2025: Etelä-Suomen metsien monimuotoisuuden toimintaohjelma 2008–2025. Luonnonvarakeskus.

Koste O-W., Lehtovuori P., Neuvonen A. ja Schmidt-Thomé K. (2020). Miksi Suomen kaupungistuminen jatkuu. Poliittikkapaperi 2020:1. Helsinki 6.2.2020. <https://www.demoshelsinki.fi/wp-content/uploads/2020/02/julkaisu--miksi-suomen-kaupungistuminen-jatkuu-.pdf>

Kuuluvainen, J., Karppinen, H., Hänninen, H. ja Uusivuori, J. (2014), Effects of gender and length of land tenure on timber supply in Finland, *Journal of Forest Economics* 20(4): 363–379.

Laki kiinteistörahastolain muuttamisesta 651/2009

Laki sijoitusrahastolain muuttamisesta 351/2027

Laki tuloverolain muuttamisesta 1323/2016.

Lappeenrannan kaupunki (2026). Metsän hoidon periaatteet ja kunnossapitoluokitus. Lappeenrannan kaupungin verkkosivut. Viitattu 28.5.2026. Verkkolinkki: <https://lappeenranta.fi/fi/liikenne-ja-kaupunkiymparisto/metsat/metsanhoidon-periaatteet-ja-kunnossapitoluokitus>

Lehtonen, I., Venäläinen, A. ja Gregow, H. (2020), Ilmastonmuutoksen vaikutukset Suomessa metsänhoidon näkökulmasta, Finnish Meteorological Institute.

Lumperoinen, M. (2021). Päätöksentekoa tietoon perustuen ja seurakunnan metsäomaisuuden hallinta. Tapion asiantuntijapalveluiden tilannekatsaus 9.6.2021. Verkkolinkki: <https://tapio.fi/wp-content/uploads/2021/05/Paatoksen-tekoa-tietoon-perustuen-ja-seurakunnan-metsaomaisuuden-hallinta-Mikko-Lumperoinen-Tapio.pdf>

Luonnonvarakeskus. (2025). Puuston keskitilavuus puuntuotannon metsämaalla kehitysluokittain (m³/ha). Tilastotietokanta. Haettu 3. maaliskuuta 2026, osoitteesta https://statdb.luke.fi/PxWeb/pxweb/fi/LUKE/LUKE__met__06%20Metsavarat/1.23_Puuston_keskitilavuus_puuntuotannon_met.px/

Luonnonvarakeskus (2026), Puun markkinahakkuut 2025 (ennakko), <https://www.luke.fi/fi/tilastot/puun-markkinahakkuut/puun-markkinahakkuut-2025-ennakko> (viitattu 25.5.2026).

Luonnonvarakeskus (2026b), VMI Laskentapalvelu. Viitattu 25.5.2026. Verkkolinkki: <https://vmilapa.luke.fi/>

Maa- ja metsätalousministeriö. (2023). Kansallinen metsästrategia 2035. Maa- ja metsätalousministeriön julkaisuja 2023:22. 57 s.

Maanmittauslaitos (2026). Suomen yhteismetsät vuoden 2026 alussa. Maanmittauslaitos 12.1.2026. Verkkolinkki: <https://www.maanmittauslaitos.fi/media/28264/download>

Maanmittauslaitos (2026b), Yksinomaan metsämaata sisältävät kiinteistöt, yli 10 ha, maakunnittain.

Maaseudun tulevaisuus (2023). Kirkolla on mittava metsäomaisuus, jota luontoaktiivit himoitsevat suojeltavaksi. Viitattu: 29.5.2026. Verkkolinkki: <https://www.maaseuduntulevaisuus.fi/metsa/8a0d2d93-bbc2-464e-8604-09fd4a48f77b>

Matila, A., Miettinen, S., Latva-Käyrä, P., Maajärvi, M. & Ronkainen, T. (2023). Vesien hyvä tila ja kokonaiskestävyys kuntien talousmetsien metsänhoitosuunnitelmissa. Tapion raportteja 53.

Metsähallitus (2026a), Hallinto ja johtaminen, <https://www.metsa.fi/metsahallitus/hallinto-ja-johtaminen/> (viitattu 25.5.2026).

Metsähallitus (2026b), Metsähallituksen strategia: Kasvatamme huomista, <https://www.metsa.fi/metsahallitus/nain-toimimme/metsahallituksen-strategia-kasvatamme-huomista/> (viitattu 25.5.2026).

Metsähallitus (2026c), Metsähallitus Metsätalous Oy – hyvinvointia ja uusiutuvaa raaka-ainetta, <https://www.metsa.fi/metsahallitus/vastuualueet/metsatalous-oy/> (viitattu 25.5.2026).

Metsäkeskus (2025), Metsäkeskuksen vuosi 2024: Metsien käyttö oli ennätystasolla, uudistettu Metsään.fi-palvelu palkittiin saavutettavuudesta | Metsäkeskus, <https://www.metsakeskus.fi/fi/ajankohtaista/metsakeskuksen-vuosi-2024-metsien-kaytto-oli-ennatystasolla-uudistettu-metsaanfi-palvelu-palkittiin> (viitattu 25.5.2026).

Metsäkeskus (2026), Metsätalousmaan omistus omistajaryhmittäin.

Metsälehti (2026), Välittäjät arvioivat metsätilojen hintojen taittuvan laskuun tänä vuonna. Metsälehtien verkkolehti. Viitattu 25.5.2026. Verkkolinkki: <https://www.metsalehti.fi/artikkelit/valittajat-arvioivat-metsatilojen-hintojen-taittuvan-laskuun-tana-vuonna/#382a08b9>

Metsä Group (2026). Metsä Group Plus -hoitomallin tavoitteena on metsien monimuotoisuuden lisääminen. Metsä Groupin verkkosivut. Viitattu 11.5.2026. Verkkolinkki: <https://www.metsagroup.com/fi/puunhankinta/kestava-kehitys/uudistava-metsatalous/metsa-group-plus/>

MMM (2022). Valtioneuvoston selonteko maankäyttösektorin ilmastosuunnitelmasta. Maa- ja metsätalousministeriö. Maa- ja metsätalousministeriön julkaisuja 2022:15. Viitattu: 29.4.2026. Saatavissa: <https://urn.fi/URN:ISBN:978-952-366-388-6>

MMM (2026). Metsälain ja luonnonsuojelulain muutosesitykset lausuntokierroksella 16.2.2026 saakka. MMM:n verkkosivut. Viitattu 11.5.2026. Verkkolinkki: <https://mmm.fi/-/metsalain-ja-luonnonsuojelulain-muutosesitykset-lausuntokierroksella-16.2.2026-saakka>

MTK (2024). Metsänomistajat kiinnostuneempia puukaupoista enemmän kuin koskaan aiemmin. MTK:n verkkosivut. Viitattu 26.5.2025. Verkkolinkki: <https://www.mtk.fi/-/metsatutka-syky-2024>

OP (2026). Kannattaako sijoittaa metsään? Se kasvaa talouskriiseistä huolimatta. OP:n verkkosivut. Viitattu 28.5.2026. Verkkolinkki: <https://www.op-media.fi/sijoittaminen/kannattaako-sijoittaa-metsaan-se-kasvaa-talouskriiseista-huolimatta/>

Pilhjerta, K. (2010). Metsävähennys - Merkittävän metsäpoliittisen välineen vero-oikeudellinen perusta. Metsätieteen aikakauskirja 4/2010, Tieteen tori.

PTT (2022). Metsäalan työhyvinvoinnin muutosajurit. <https://www.ptt.fi/metsaalan-tyohyvinvoinnin-muutosajurit/>

Rantala, T. (2020), Legitimacy of forest policy – concept analysis and empirical applications in Finland, *Dissertationes Forestales* 309: 98.

Siiskonen H. (2020). Yhteismetsät suomalaisessa yhteiskunta- ja metsäpolitiikassa 1880-luvulta 2020-luvulle. *Metsätieteen aikakauskirja* 2020-10393. Tutkimusartikkeli. 21 s. <https://doi.org/10.14214/ma.10393>

Sijoitusrahastolaki 48/1999

Suomen metsäkeskus (2026). Metsätalousmaan omistus omistajaryhmittäin. Verkkolinkki: <https://app.powerbi.com/view?r=eyJrl-joiYTI2OWU1ZTEtZDBmOS00MzUxLTg2ZGYtNG-MxMDgzMzcyZGU1IiwidCI6ImVhMjQwMTY4LTU1NjAtNDYyMC05NmI1LWE4MjMxOWNIODBhMSIsImMiOjI9>

Suopajarvi, L., Hokkanen, P., Hovikoski, J., Mäkelä, M., Paloniemi, R., Riihonen, P., Seppälä, T. ja Tyrväinen, L. (2025), Metsäbiotalouden monet merkitykset : Yritysten, julkisen sektorin ja kansalaistechkan näkemyksiä metsäbiotaloudesta ja metsien käytöstä, *Metsäbiotalouden tiedepaneelin raportti* 2/2025: 51.

SVT 2024: Väestörakenne. Suomen virallinen tilasto (SVT): Väestörakenne 2000-2024 [verkkojulkaisu]. ISSN 1797-5379. Helsinki: Tilastokeskus. [Viitattu: 3.3.2026]. Saatavissa: <https://stat.fi/fi/tilasto/vaerak>

SVT 2024: Väestöennuste. Suomen virallinen tilasto (SVT): Väestöennuste [verkkojulkaisu]. ISSN=1798-5137. Helsinki: Tilastokeskus [Viitattu: 11.5.2026]. Saatavissa: <https://stat.fi/fi/tilasto/vaenn>

Syke ja Suomen ev.lut kirkko (2024). Päivitetty versio Suomen evankelis-luterilaisen kirkon tiekartasta kohti Hiilineutraalia kirkkoa. Suomen ympäristökeskus ja kirkon Hiilineutraali kirkko 2030 -kärkihankkeen työryhmä. Verkkolinkki: https://evl.fi/plus/wp-content/uploads/sites/3/2025/02/HNK-2030-Tiekartta-17122024_KORJATTU.pdf

Tapio (2022). Metsäsuunnitelman hankinnan tukimateriaali seurakunnille 4.4.2022. Verkkolinkki: <https://evl.fi/documents/1327140/84282821/Metsasuunnitelman-hankinnan-tukimateriaali-seurakunnille.pdf/f684574d-b159-de95-c0bb-1de326bbd5da?t=1651141712598>

Tilastokeskus (2024). Väestöennuste 2024: Elinajanodote iän ja sukupuolen mukaan, 2025–2070. StatFin-tietokanta. Saatavissa: https://pxdata.stat.fi/PxWeb/pxweb/fi/StatFin/StatFin__vaenn/stat-fin_vaenn_pxt_14x2.px/

Tornator (2025). Tornator on Suomen suurin yksityinen metsänomistaja. Tornatorin verkkosivut. Viitattu 28.5.2026. Verkkolinkki: <https://www.tornator.fi/2025/08/15/tornator-on-suomen-suurin-yksityinen-metsanomistaja/>

Tornator (2026). Voiko vastuullisella metsätaloudella parantaa metsän kannattavuutta? Tornatorin verkkosivut. Viitattu 28.5.2026. Verkkolinkki: <https://www.tornator.fi/2026/01/15/voiko-vastuullisella-metsataloudella-parantaa-metsan-kannattavuutta/>

Tornator (2026b). Tornatorin Suomessa sijaitsevien metsien FSC®-sertifiointi. Tornatorin verkkosivut. Viitattu 24.5.2026. Verkkolinkki: <https://www.tornator.fi/fsc-sertifiointi/>

Tornator (2026c). Tornatorin omistus- ja yhtiörakenne. Tornatorin verkkosivut. Viitattu 24.5.2026. Verkkolinkki: <https://www.tornator.fi/omistus-ja-yhtiorakenne/>

Tulooverolaki 1535/1992

UB (2026). UB Metsä. UB:n verkkosivut. Viitattu 28.5.2026. Verkkolinkki: <https://unitedbankers.fi/fi/palvelut-ja-tuotteet/rahastot/ub-metsa/>

Ulvi, T. (2023). Hiilensidonta kuntien ilmastosuunnitelmissa ja ilmastotyössä. Suomen ympäristökeskus. Esitys 30.3.2023 järjestetyssä Metsitys ja hiilensidonta julkisella sektorilla webinaarissa. Verkkolinkki: <https://www.luke.fi/fi/documents/hiilensidonta-kuntien-ilmastosuunnitelmissa-ja-ilmastotyossa-teemu-ulvi>

UPM (2026). FSC-sertifikaatti. UPM:n verkkosivut. Viitattu 24.5.2026. Verkkolinkki: <https://www.upmtimber.com/fi/vastuullisuus/sertifikaatit/fsc-sertifikaatti/>

UPM (2026b). Vuosikertomus 2025. UPM:n verkkosivut. Viitattu 28.5.2026. Verkkolinkki: <https://www.upm.com/siteassets/investors/reports-and-presentations/2025/upm-vuosikertomus-2025.pdf>

Valonen, M., Mäkilä, K., Sinnemäki, M. & Horne, P. (2023). PTT Policy Brief. Verkkolinkki: <https://www.ptt.fi/julkaisut/metti/>

Valonen, M., Maidell, M., Horne, P., Korhonen, O. (2024). PTT-ennusteet: Metsäala – syksy 2024. Metsäteollisuuden näkymät paranevat – puukauppa vilkastuu edelleen Verkkolinkki: <https://www.ptt.fi/ennusteet/metsaala-syksy-2024>

Valonen, M., Korhonen O., Horne, P., Lindfors J. (2025). Luonnon monimuotoisuustoimet Suomen metsätaloudessa 1990-luvulta alkaen. PTT Raportteja 300.

Valonen, M., Maidell, M., Horne, P., Korhonen, O. (2025b). PTT-ennusteet 4/2025: Metsäala – kevät 2025. Tullit sekoittavat metsäteollisuustuotteiden markkinoita – kotimaisen puun kysyntä pysyy vahvana. ISSN 1799-9430. Verkkolinkki: <https://www.ptt.fi/ennusteet/metsaala-kevat-2025/>

Valtioneuvosto (2023). Valtioneuvoston selonteko kansallisesta ilmastomuutokseen sopeutumissuunnitelmasta vuoteen 2030: Hyvinvointia ja turvallisuutta muuttuvassa ilmastossa. Valtioneuvoston julkaisuja 2023:73. Viitattu: 29.4.2026. Saatavissa: <https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/server/api/core/bitstreams/31a13b37-78b1-4c17-91bb-330262e9af95/content>

Venäläinen, A., Luhtala, S., Laapas, M., Hyvärinen, O., Gregow, H., Strahendorff, M., Peltoniemi, M., Suvanto, S., Nevalainen, S., Peltola, H., Leskinen, L. A., Ala Honkola, H., Niskanen, Y., Poikela, A., Maidell, M., Horne, P. & Ruuskanen, O.-P. (2021). Sää- ja ilmastotiedot sekä uudet palvelut auttavat metsäbiotaloutta sopeutumaan ilmastomuutokseen. Ilmatieteen laitos, Raportteja 2021:1. Viitattu: 11.5.2026.

Verohallinto (2015). Verohallinnon tilastoja: Yhteisöasiakkaiden tuloverot, veronpalautukset, jäännösverot ja veronsaajien osuudet alueittain verovuonna 2014. Verohallinnon verkkosivut. Viitattu 24.5.2026. Verkkolinkki:

https://www.vero.fi/tietoa-verohallinnosta/tilastot/yhteisoasiakkaiden_tuloverotilastoj/yhteisoasiakkaiden_tuloverotilastoja_ve2/verohallinnon_tilastoja_yhteisoasiakkai6/

Viitala, E.-J. & Leppänen, J. (2014). Yhteismetsien verotusaseman ja sääntelyn kehitys: lainsäädännön muutokset ja niiden ohjausvaikutukset. Metsätieteen aikakauskirja 1/2014: 13–31.

Viitala, E.-J., Finér, S., Hietanen, S., Korhonen, O., Nykänen, P., Urpilainen, M. & Valonen, M. (2022). Metsärahasot: Oikeudelliset rakenteet, verotusasema ja toiminta Suomessa. Luonnonvara- ja biotalouden tutkimus 99/2022. Luonnonvarakeskus. Helsinki. 161 s.

VM 74/1992 vp. Valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 74 hallituksen esityksen johdosta tuloverolaiksi sekä laiksi eräiden yleishyödyllisten yhteisöjen veronhuojennuksista annetun lain 1 ja 6 §:n muuttamisesta.

Yhteismetsälaki 109/2003. Verkkolinkki: <https://www.finlex.fi/fi/lainsaadanto/2003/109>

Yhteismetsä Tuohi. (2026). Yhteismetsä Tuohin verkkosivut. Viitattu 26.5.2026. Verkkolinkki: <https://yhteismetsatuohi.fi/>

YM (2026). Ennallistamisasetus. YM:n verkkosivut. Viitattu 11.5.2026. Verkkolinkki: <https://ym.fi/ennallistamisasetus>